

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/108

URBROJ: 65-23-2

Zagreb, 2. studenoga 2023.

P.Z. br. 578

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 2. studenoga 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnice Margaretu Mađerić i Mariju Pletikosu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-01/95
URBROJ: 50301-04/25-23-5

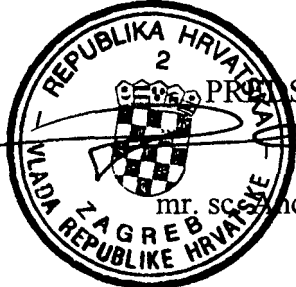

Zagreb, 2. studenoga 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnice Margaretu Mađerić i Mariju Pletikosu.

 PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
OBITELJSKOG ZAKONA**

Zagreb, studeni 2023.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

U Republici Hrvatskoj na snazi je Obiteljski zakon („Narodne novine“, br. 103/15., 98/19., 47/20. i 49/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske; u daljnjem tekstu: Zakon), kao temeljni propis kojim se uređuju obiteljski odnosi.

Zakon sadrži pravila kojima je uređen brak, izvanbračna zajednica žene i muškarca, odnosi roditelja i djece, mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta, posvojenje, skrbništvo, uzdržavanje, obvezno savjetovanje, obiteljska medijacija te postupci u vezi s obiteljskim odnosima.

Zakon je stupio na snagu 1. studenoga 2015., a radi usklađivanja sa Zakonom o sustavu državne uprave („Narodne novine“, broj 66/19.) noveliran je Zakonom o izmjenama Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 98/19.).

Stupanjem na snagu Zakona o Centru za posebno skrbništvo („Narodne novine“, broj 47/20.), prestale su važiti odredbe članka 544. do 550. Obiteljskog zakona.

Odlukom i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-3941/2015 i dr. od 18. travnja 2023. („Narodne novine“, broj 49/23.), odlučeno je o ustavnosti Obiteljskog zakona i ukinute su sljedeće odredbe ili dijelovi odredaba i to: članak 54. stavak 4., članak 58., članak 59., članak 61. stavci 3., 4. i 5., članak 84. stavak 4., članak 95. stavak 3., članak 98. stavak 2., članak 108. stavak 3. u dijelu koji glasi: „što je ostvarivanje osobnih odnosa s djetetu bliskim osobama“, članak 124. stavak 2. u dijelu koji glasi: „ili djetetu bliske osobe“, članak 130. stavak 4., članak 160., članak 171. točka 5., članak 190. stavak 1. točka 1. u dijelu koji glasi: „ili svojim ponašanjem pokazuje nezainteresiranost za dijete“, članak 234. stavak 2., članak 258. točka 5. u dijelu koji glasi: „različitog ili“, članak 320. stavak 3., članak 360. stavak 3., članak 418. stavak 1. u dijelu koji glasi: „ako posumnja“.

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske utvrđuje se da ukinuti članci prestaju važiti 31. prosinca 2023. te da izmjene i dopune Obiteljskog zakona koje se radi toga donose moraju stupiti na snagu najkasnije 31. prosinca 2023.

Prestanak važenja citiranih odredbi može dovesti u pitanje zaštitu prava građana, a osobito djece te primjenu Zakona i njegovu cjelokupnu opstojnost. Navedeno tim više jer se radi o propisu koji uređuje iznimno osjetljivo područje obiteljskog prava te utječe na veliki broj adresata.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Uzimajući u obzir Odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, ovim izmjenama i dopunama Zakon se usklađuje s mjerodavnim odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 3/18.), drugim propisima te se jezično i nomotehnički uređuju istaknuta pitanja obiteljskopavnog uređenja: utvrđivanje majčinstva i očinstva, ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom, ograničavanje prava na upravljanje imovinom djeteta, dužnosti i prava osoba kojima je povjerena svakodnevna skrb o djetetu, posebne pretpostavke za lišenje prava na roditeljsku skrb, odluka suda koja nadomješta pristanak roditelja na posvojenje, opseg lišenja poslovne sposobnosti, odluke o osobnim stanjima koje donosi isključivo štićenik, izražavanje mišljenja djeteta, obiteljska medijacija, obvezno savjetovanje i mjere kojima se osigurava provedba odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem.

Dana 10. lipnja 2023. stupio je na snagu Zakon o izvanparničnom postupku („Narodne novine“, broj 59/23.), stoga se prijedlogom zakona predlaže u postupcima pred sudom, na odgovarajući način, supsidijarna primjena odredbi zakona kojim se uređuje izvanparnični postupak.

Također, predloženim zakonom vrši se usklađivanje sa Zakonom o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 96/08. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 80/22. i 114/22.).

Radi potrebe usklađivanja Obiteljskog zakona sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22. - ispravak), prijedlogom zakona predlažu se izmjene odredbi koje sadrže pozivanje na hrvatsku kunu na način da se iznosi u kunama zamijene iznosima u eurima.

Nadalje, prijedlogom zakona u cijelom tekstu Obiteljskog zakona mijenja se naziv: „centar za socijalnu skrb“ u naziv: „Hrvatski zavod za socijalni rad“, radi usklađivanja sa Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22. i 71/23.), kojim je propisano da centri za socijalnu skrb prestaju s radom 31. prosinca 2022., a dana 1. siječnja 2023. poslove centra za socijalnu skrb preuzima Hrvatski zavod za socijalni rad.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Donošenjem predloženog zakona, Zakon će se uskladiti s Ustavom Republike Hrvatske, Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Zakonom o izvanparničnom postupku, Zakonom o parničnom postupku, Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj i Zakonom o socijalnoj skrbi, poboljšat će se jasnoća i preciznost ukinutih pravnih normi, osigurati jedinstveno tumačenje i primjena te pravna sigurnost u zaštiti prava zajamčenih Zakonom.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona u odnosu na važeći Zakon nije potrebno dodatno osigurati financijska sredstva.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

Članak 1.

U Obiteljskom zakonu („Narodne novine“, br. 103/15., 98/19., 47/20. i 49/23. - - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), u članku 54. stavku 3. riječi: „su dužni“ zamjenjuju se riječju: „mogu“.

Stavci 4. i 5. brišu se.

Članak 2.

Iznad članka 58. dodaje se naslov iznad članka i članak 57.a koji glase:

„Načini utvrđivanja majčinstva

Članak 57.a

Majčinstvo se može utvrditi:

1. presumpcijom majčinstva
2. priznanjem ili
3. sudskom odlukom.“.

Članak 3.

Članak 58. mijenja se i glasi:

„Djetetova majka jest žena koja ga je rodila.“.

Članak 4.

Iza članka 58. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 58.a, 58.b, 58.c, 58.d i 58.e koji glase:

„Priznanje majčinstva i postupak priznanja

Članak 58.a

(1) Majčinstvo se može priznati na zapisnik pred matičarom, Hrvatskim zavodom za socijalni rad ili sudom. Navedena tijela dužna su bez odgode dostaviti primjerak zapisnika matičaru nadležnom za upis djeteta u maticu rođenih.

(2) Ako priznanje majčinstva ili pristanak na priznanje daje maloljetna osoba ili osoba lišena poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na osobna stanja, te osobe izjavu o priznanju majčinstva, odnosno pristanku na priznanje majčinstva daju pred Hrvatskim zavodom za socijalni rad nadležnim prema mjestu svoga prebivališta, odnosno boravišta.

(3) Majčinstvo se može priznati i u oporuci.

(4) Majčinstvo se može priznati i na zapisnik u konzularnom uredu ili diplomatskom predstavništvu Republike Hrvatske koje obavlja konzularne poslove.

Osoba koja priznaje majčinstvo

Članak 58.b

(1) Majčinstvo može priznati:

1. punoljetna osoba neovisno o svojoj poslovnoj sposobnosti
2. maloljetna osoba koja je navršila šesnaest godina ako je sposobna shvatiti značenje i pravne posljedice priznanja i
3. maloljetna osoba mlađa od šesnaest godina, uz suglasnost njezinog zakonskog zastupnika.

(2) Ako su zakonski zastupnici maloljetne osobe koja priznaje majčinstvo iz stavka 1. točke 3. ovoga članka roditelji, za priznanje majčinstva djeteta potrebna je suglasnost roditelja sukladno članku 100. ovoga Zakona.

Pristanak i suglasnost za priznanje majčinstva

Članak 58.c

(1) Priznanje majčinstva upisat će se u maticu rođenih ako je Hrvatski zavod za socijalni rad nadležan prema mjestu djetetova rođenja dao prethodnu suglasnost.

(2) Hrvatski zavod za socijalni rad dužan je u roku od 15 dana od dana kad ga je to zatražio matičar dostaviti suglasnost iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Za upis priznanja majčinstva potreban je pristanak djeteta koje je navršilo četrnaest godina, a kojemu se priznaje majčinstvo.

Posebne odredbe o priznanju majčinstva

Članak 58.d

(1) Priznanje majčinstva je neopozivo.

(2) Majčinstvo se ne može priznati nakon djetetove smrti, osim ako to dijete ima potomstvo.

Postupanje matičara kad primi izjavu o priznanju majčinstva

Članak 58.e

- (1) Kad primi izjavu ili zapisnik o priznanju majčinstva, odnosno oporuku bez pristanka i suglasnosti propisanih člancima 58.b i 58.c ovoga Zakona, matičar nadležan za upis djeteta u maticu rođenih dužan je zatražiti pristanak i suglasnosti koji su potrebni s obzirom na okolnosti pojedinog slučaja.
- (2) Pozive kojima se traže pristanci i suglasnosti punoljetnih i poslovno sposobnih osoba matičar dostavlja sukladno pravilima o osobnoj dostavi. Rok za davanje pristanaka i suglasnosti je 15 dana od dana dostave poziva.
- (3) Pristanak i suglasnosti koji se traže od djeteta ili osobe lišene poslovne sposobnosti matičar traži posredstvom Hrvatskoga zavoda za socijalni rad nadležnog prema prebivalištu, odnosno boravištu osoba od kojih se pristanci traže.
- (4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka Hrvatski zavod za socijalni rad nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu osoba od kojih se pristanci traže dužan je u roku od 15 dana od dana kad ga je to zatražio matičar dostaviti pristanke.
- (5) Matičar će u roku od 30 dana od dana priznanja majčinstva osobu koja je priznala majčinstvo i njezine zakonske zastupnike ako ih ima obavijestiti jesu li pribavljeni propisani pristanci, odnosno suglasnosti.“.

Članak 5.

Članak 59. mijenja se i glasi:

- „(1) Ako majčinstvo nije utvrđeno presumpcijom majčinstva ili priznanjem, utvrđuje su u sudskom postupku.“.
- (2) Tužbu radi utvrđivanja majčinstva može podnijeti:
 1. dijete
 2. žena koja sebe smatra majkom djeteta ili
 3. Hrvatski zavod za socijalni rad.
 - (3) Ako se majčinstvo djeteta, čija je moguća majka osoba lišena poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na osobna stanja, nije uspjelo utvrditi priznanjem, skrbnik majke, ovisno o okolnostima slučaja, dužan je pokrenuti postupak radi utvrđivanja majčinstva sudskom odlukom u roku od 30 od dana primitka obavijesti da nije pribavljen pristanak, odnosno od dana uskrate suglasnosti iz članka 58.b i 58.c ovoga Zakona.
 - (4) Ako osoba za koju se tvrdi da je majka djeteta nije živa, tužba radi utvrđivanja majčinstva podnosi se protiv njezinih nasljednika.

(5) Rokovi za podnošenje tužbe radi utvrđivanja majčinstva propisani su odredbama članka 383. stavka 1., članka 385. stavka 1. i članka 386. i 387. ovoga Zakona.“.

Članak 6.

U naslovu iznad članka 61. riječi: „i iznimke“ brišu se.

U članku 61. stavku 2. riječ: „smrću“ briše se.

Stavci 3., 4. i 5. brišu se.

Članak 7.

Iza članka 61. dodaje se naslov iznad članka i članak 61.a koji glase:

„Iznimka od presumpcije bračnog očinstva

Članak 61.a

(1) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka ili u razdoblju do tristo dana od prestanka braka razvodom ili poništajem, može uz pristanak majke i majčina muža, priznati dijete do upisa djeteta u maticu rođenih.

(2) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka koji je sklopljen u razdoblju do tristo dana od prestanka ranijeg braka, može uz pristanak majke i majčinog muža iz kasnijeg braka priznati dijete do upisa djeteta u maticu rođenih.

(3) Na priznanje očinstva iz stavaka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o priznanju očinstva.“.

Članak 8.

U članku 84. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Dijete ima pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljima i drugim osobama iz članka 120. ovoga Zakona, kao i pravo na točnu informaciju o važnim okolnostima u vezi s roditeljima i tim osobama, sukladno odredbama ovoga Zakona.“.

Članak 9.

U članku 95. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta.“.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Roditelji su dužni omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s osobama iz članka 120. ovoga Zakona.“.

Članak 10.

U članku 98. stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

Članak 11.

U članku 108. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Odluke iz stavka 1. ovoga članka koje su bitne za dijete mogu biti i druge odluke koje mogu znatno utjecati na život djeteta kao što je ostvarivanje osobnih odnosa s osobama iz članka 120. ovoga Zakona, izvanredni medicinski postupci ili liječenje te izbor škole za koje odluke se smatra da je drugi roditelj dao svoju suglasnost.“.

Članak 12.

U članku 119. stavku 2. iza riječi: „tim roditeljem“ točka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta.“.

Članak 13.

U članku 124. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) U odluci kojom određuje mjeru iz stavka 1. ovoga članka sud određuje vrijeme te mjesto ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem koje mora biti prikladno za dijete, a može se odrediti i nazočnost drugog roditelja ili druge punoljetne osobe iz članka 120. ovoga Zakona.“.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) U iznimno opravdanim okolnostima mjera nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa djeteta s roditeljem iz stavka 3. ovoga članka može se produžiti do šest mjeseci, a ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa djeteta do dodatnih šest mjeseci.“.

U stavku 5. riječ: „pravomoćne“ zamjenjuje se riječju: „ovršne“.

Članak 14.

U članku 130. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) U postupku određivanja mjera za zaštitu djeteta može biti saslušan udomitelj koji se dulje vrijeme skrbi o djetetu kao i druge osobe koje dulje vrijeme žive s djetetom i skrbe o njemu.“.

Članak 15.

U članku 132. stavku 1. iza riječi: „izrabljivanje djeteta“ točka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „izloženost djeteta obiteljskom nasilju.“.

Članak 16.

Članak 160. mijenja se i glasi:

„Svakodnevna skrb obuhvaća uobičajenu njegu i skrb o djetetu, brigu o prehrani, zdravlju, sigurnosti, odgoju, obrazovanju i psihosocijalnim potrebama djeteta.“.

Članak 17.

U članku 161. stavku 4. riječi: „i drugih članova djetetove obitelji ili djetetu bliskih osoba“ zamjenjuju se riječima: „i drugih osoba iz članka 120. ovoga Zakona“.

Članak 18.

U članku 168. stavku 4. riječi: „bliskim osobama“ zamjenjuju se riječima: „osobama iz članka 120. ovoga Zakona“.

Članak 19.

U članku 171. točka 5. briše se.

Dosadašnja točka 6. postaje točka 5.

Članak 20.

U članku 172. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Hrvatski zavod za socijalni rad je uz prijedlog za lišenje prava na roditeljsku skrb dužan sudu dostaviti izvješća i procjene na kojima temelji svoj zahtjev.“.

Članak 21.

U članku 190. stavku 1. točki 1. riječi: “ili svojim ponašanjem pokazuje nezainteresiranost za dijete“ brišu se.

Članak 22.

U članku 234. stavku 1. riječi: „o kojima je dužna skrbiti se“ brišu se.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe, sud može potpuno lišiti poslovne sposobnosti osobu koja nije sposobna ostvariti smisleni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju.“.

U stavku 4. iza riječi: „Rješenjem o lišenju poslovne sposobnosti“ dodaju se riječi: „osobe iz stavka 1. ovoga članka“.

Članak 23.

U članku 258. točkama 1. i 2. iza riječi: „priznanje“ dodaju se riječi: „majčinstva i“.

Točke 3., 4. i 5. brišu se.

Dosadašnje točke 6., 7. i 8. postaju točke 3., 4. i 5.

Članak 24.

U članku 320. stavak 3. briše se.

Članak 25.

U članku 323. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Iznimno, ako Hrvatski zavod za socijalni rad ima saznanja o postojanju obiteljskog nasilja ili ako procijeni da u okolnostima konkretnog slučaja zajednički sastanak ne bi bio svrhovit ili ako to jedna ili obje stranke iz opravdanih razloga zahtijevaju, zakazat će se i provesti odvojeni razgovori sa strankama.“.

Članak 26.

U članku 324. stavku 1. točka 3. briše se.

Dosadašnje točke 4., 5. i 6. postaju točke 3., 4. i 5.

U točki 6. koja postaje točka 5., zarez i riječi: „te ocjena o mogućnosti ravnopravnog sudjelovanja stranaka u postupku obiteljske medijacije.“ brišu se.

Članak 27.

U članku 325. stavku 1. točka 6. briše se.

Dosadašnja točka 7. postaje točka 6.

U stavku 2. iza broja: „4.“ dodaje se riječ: „i“, a iza broja: „5.“ riječi: „i 6.“ brišu se.

Članak 28.

U članku 332. stavku 1. točka 1. mijenja se i glasi:

„1. u slučajevima postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju“.

Članak 29.

U članku 346. iza riječi: „postupak“ dodaje se zarez i riječi: „zakona kojim se uređuje izvanparnični postupak“.

Članak 30.

U članku 360. stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavci 4. do 7. postaju stavci 3. do 6.

U stavku 6. koji postaje stavak 5. riječi: „iz stavka 5.“ zamjenjuju se riječima: „iz stavka 4.“.

Članak 31.

U članku 379. stavku 1. iza riječi: „Zakon“ stavlja se točka, a riječi: „i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije“ brišu se.

U stavku 3. riječi: „i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije“ brišu se.

Stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) Smatrat će se da je tužba radi razvoda braka povučena ako izvješće o obveznom savjetovanju ne bude podneseno u roku od osam dana, a ako ponovo bude podnesena tužba radi razvoda braka bez izvješća o obveznom savjetovanju, sud će odbaciti tužbu radi razvoda braka.“.

Stavak 7. briše se.

Članak 32.

Članak 392. mijenja se i glasi:

„Protiv drugostupanjske presude o utvrđivanju majčinstva ili očinstva dopuštena je revizija prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.“.

Članak 33.

U članku 416. stavku 1. iza točke 3. dodaje se točka 4. koja glasi:

„4. uzeti u obzir postojanje obiteljskog nasilja.“.

U stavku 2. točki 1. riječi: „ili spremnost na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji“ brišu se.

Članak 34.

U članku 417. stavku 3. točki 1. riječi: „trideset tisuća kuna“ zamjenjuju se riječima: „3.980,00 eura“.

Članak 35.

U članku 418. stavku 1. riječi: „ako posumnja“ zamjenjuju se riječima: „ako postoji opasnost“.

Članak 36.

Članak 422. mijenja se i glasi:

„Protiv drugostupanjske odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi, o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem i o uzdržavanju djeteta dopuštena je revizija prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.“.

Članak 37.

Članak 428. mijenja se i glasi:

„Protiv drugostupanjske odluke o uzdržavanju djeteta dopuštena je revizija prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.“.

Članak 38.

Članak 447. mijenja se i glasi:

„Protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak završen dopuštena je revizija prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.“.

Članak 39.

U članku 478. stavku 1. dodaje se nova točka 1. koja glasi:

„1. neslaganju roditelja i djeteta o upravljanju sredstvima koja su stečena djetetovim radom sukladno članku 85. stavku 2. ovoga Zakona“.

Dosadašnje točke 1. do 6. postaju točke 2. do 7.

Članak 40.

U članku 493. stavku 4. riječi: „koje su bliske s djetetom“ zamjenjuju se riječima: „iz članka 120. ovoga Zakona.“.

Članak 41.

U članku 514. stavku 1. točki 1. riječi: „trideset tisuća kuna“ zamjenjuju se riječima: „3.980,00 eura“.

Članak 42.

U članku 523. stavku 1. točki 1. riječi: „trideset tisuća kuna“ zamjenjuju se riječima: „3.980,00 eura“.

Članak 43.

U cijelom tekstu Obiteljskog zakona riječi: „centar za socijalnu skrb“ u određenom broju i padežu zamjenjuju se riječima: „Hrvatski zavod za socijalni rad“ u odgovarajućem broju i padežu.

PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 44.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona s odredbama ovoga Zakona uskladiti sljedeće pravilnike:

1. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra obiteljskih medijatora, uvjetima stručne osposobljenosti obiteljskih medijatora, prostornim uvjetima i načinu provođenja obiteljske medijacije („Narodne novine“, broj 29/21.)
2. Pravilnik o obveznom savjetovanju („Narodne novine“, broj 123/15.)
3. Pravilnik o načinu pribavljanja mišljenja djeteta („Narodne novine“, broj 123/15.).

Članak 45.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 31. prosinca 2023.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom napušta se obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije te se uređuje mogućnost pristupanja prvom sastanku obiteljske medijacije, uvažavajući načelo dobrovoljnosti, kao temeljno načelo obiteljske medijacije. Time se bračnim drugovima omogućuje nesmetan pristup sudu, neovisno o sudjelovanju u obiteljskoj medijaciji.

Uz članak 2.

Ovim člankom iznad članka 58. dodaje se naslov: „Načini utvrđivanja majčinstva“ i članak 57.a kojim su uređeni načini utvrđivanja majčinstva, s obzirom na to da se ovim Zakonom propisuje mogućnost utvrđivanja majčinstva priznanjem.

Uz članak 3.

Ovim člankom uređena je neoboriva presumpcija majčinstva uvažavajući načelo mater semper certa est, budući da se u pravnom smislu smatra nespornim da je žena koja je rodila dijete i njegova majka. Za slučajeve neutvrđenog podrijetla ili pogrešno upisanog podrijetla djeteta od majke moguće je voditi spor za utvrđivanje odnosno osporavanje majčinstva, a prema ovom Zakonu moguće je i priznati majčinstvo.

Uz članak 4.

Ovim člankom dodani su naslovi iznad članaka i članci 58.a, 58.b, 58.c, 58.d i 58.e kojima se u obiteljsko zakonodavstvo ponovo uvodi priznanje majčinstva i time omogućuje djetetu da na jednostavan i djelotvoran način stekne saznanja o svom porijeklu od majke. Osim toga, navedenim se osigurava ravnopravnost spolova zagwarantirana Ustavom Republike Hrvatske te se zainteresiranim subjektima kao i djetetu omogućava razrješavanje njihovih osobnih stanja i obiteljskih odnosa. Radi sprječavanja moguće zlouporabe instituta priznanja majčinstva, kao dodatni kontrolni mehanizam, za upis priznanja majčinstva u maticu rođenih potrebna je suglasnost Hrvatskog zavoda za socijalni rad u svakom konkretnom slučaju. Ako se prilikom priznanja majčinstva djeteta rođenog izvan zdravstvene ustanove primjerice utvrdi da je dijete rođeno putem zamjenskog majčinstva (surogat majčinstva), u tom slučaju Hrvatski zavod za socijalni rad neće dati svoju suglasnost i priznanje majčinstva neće biti moguće upisati u maticu rođenih jer je prema Zakonu o medicinski pomognutoj oplodnji („Narodne novine“, broj 86/12.) zamjensko majčinstvo izričito zabranjeno.

Uz članak 5.

Ovim člankom, izmijenjen je članak 59. Obiteljskog zakona na način da se isti stavkom 1. usklađuje s propisanim institutom priznanja majčinstva iz članka 4. ovoga Zakona. Stavkom 3. uređena je dužnost skrbnika moguće majke lišene poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na osobna stanja, za pokretanje postupka radi utvrđivanja majčinstva sudskom odlukom u propisanom roku. Time se omogućuje utvrđivanje majčinstva djetetu kojem je moguća majka osoba lišena poslovne sposobnosti i izjednačuje obveza skrbnika majke za pokretanje postupka radi utvrđivanja majčinstva s obvezom skrbnika majke ili oca, ovisno o okolnostima slučaja, za pokretanje postupka radi utvrđivanja očinstva iz članka 69. stavka 5. Obiteljskog zakona. Osim toga, ovim se rješenjem dodatno poštuje obveza provedbe odluka Europskog suda za ljudska prava (npr. *Krušković protiv Hrvatske*).

Uz članak 6.

Ovim člankom, stavkom 1. briše se iznimka u naslovu iznad članka 61. Obiteljskog zakona. Stavkom 2. omogućuje se presumpcija očinstva muža majke iz kasnijeg braka neovisno o pravnoj osnovi za prestanak ranije sklopljenog braka. Stavci 3., 4. i 5. članka 61. Obiteljskog zakona izdvajaju se iz navedenog članka i smještaju se u poseban članak 61.a koji nosi naslov: „Iznimke od presumpcije bračnog očinstva“.

Uz članak 7.

Stupanjem na snagu Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15.) omogućeno je priznanje očinstva muškarcu koji se smatra ocem djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka ili u razdoblju do tristo dana od prestanka braka razvodom ili poništajem, uz pristanak majke i majčina muža (članak 61. stavak 3.). Ako je majka sklopila kasniji brak za priznanje očinstva potreban je pristanak majke i majčina muža iz kasnijeg braka (članak 61. stavak 4.). Navedeno priznanje očinstva predstavlja iznimku od presumpcije bračnog očinstva. U praksi je takvo priznanje bilo moguće samo prije upisa djeteta u maticu rođenih odnosno prije upisa bračnog očinstva budući da Obiteljskim zakonom kao ni Zakonom državnim maticama nije propisan pravni temelj za brisanje upisanog bračnog očinstva. Štiteći pravo djeteta na saznanje vlastitog podrijetla, pravo na obiteljski život i roditeljsku skrb biološkog oca, odredbama ovoga članka, pod propisanim uvjetima, zadržava se iznimka od presumpcije bračnog očinstva koja kod upisa djeteta u maticu rođenih ima prednost u odnosu na presumpciju bračnog očinstva, na način da u slučaju da očinstvo djeteta nije utvrđeno priznanjem, djetetovim ocem smatra se majčin muž. Radi otklanjanja dvojbi, propisano je vremensko ograničenje mogućeg priznanja očinstva muškarcu koji sebe smatra ocem djeteta, a radi jasnoće norme, jezično i nomotehnički je dodatno uređena dosadašnja odredba članka 61. stavka 4. koja je ovim Zakonom uređena člankom 61.a stavkom 2.

Uz članak 8.

Ovim člankom, u odnosu na ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim osobama upućuje se na osobe iz članka 120. Obiteljskog zakona radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene odredbe članka 84. stavka 4. Obiteljskog zakona.

Uz članak 9.

Ovim člankom, dopunjuje se odredba članka 95. stavka 2. Obiteljskog zakona kojom je propisana dužnost i odgovornost roditelja koji stanuje s djetetom da istome omogući te potiče ostvarivanje osobnih odnosa s drugim roditeljem, osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem nije u interesu djeteta. Stavkom 2. mijenja se odredba članka 95. stavka 3. Obiteljskog zakona na način da su roditelji dužni omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa osobama iz članka 120. Obiteljskog zakona radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe.

Uz članak 10.

Ovim člankom brisana je zabrana roditeljima da upravljaju sredstvima koja su stečena djetetovim radom. Dijete koje je navršilo 15 godina i koje zarađuje stječe ograničenu poslovnu sposobnost te može samostalno sklapati pravne poslove i preuzimati obveze u visini iznosa koji zarađuje i raspolagati svojom zaradom pod uvjetom da ne ugrožava svoje uzdržavanje. S obzirom na to da su roditelji u odnosu na isto dijete i dalje nositelji roditeljske skrbi čiji je sastavni dio i upravljanje imovinom djeteta, kao i činjenicu da dijete može svojom vlastitom voljom upravljanje zaradom povjeriti roditeljima kao i trećim osobama, nije opravdano u potpunosti isključiti roditelje u upravljanju sredstvima koja su stečena djetetovim radom.

Uz članak 11.

Ovim člankom, mijenja se odredba članka 108. stavka 3. Obiteljskog zakona na način da se u vezi s odlukama o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetu s djetetu bliskim osobama upućuje na članak 120. Obiteljskog zakona radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe.

Uz članak 12.

Ovim člankom dopunjuje se stavak 2. članka 119., radi usklađivanja s člankom 95. stavkom 2. Obiteljskog zakona.

Uz članak 13.

Ovim člankom, mijenja se odredba članka 124. stavka 2. na način da se u odluci kojom se određuje ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem pod nadzorom može odrediti i nazočnost osoba iz članka 120. Obiteljskog zakona. Navedeno je potrebno radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe. Stavkom 2. ovoga članka sudu se daje mogućnost da u iznimno opravdanim okolnostima produži trajanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem pod nadzorom stručne osobe do dodatnih šest mjeseci. Ostvarivanje osobnih odnosa roditelja i djeteta dio je prava na poštovanje obiteljskog života u smislu članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i članka 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, što državi nameće pozitivnu obvezu sredstava radi osiguranja osobnih odnosa između djeteta i roditelja s kojim dijete ne stanuje. Vodeći računa o najboljem interesu djeteta, ovom odredbom se omogućuje ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem, ali i dodatno štiti dobrobit djeteta u situacijama kada primjerice sumnja na nasilje, zlostavljanje djeteta ili dr. još nije dokazana ili je potrebno dodatno vrijeme za uspostavljanje emocionalnog odnosa djeteta s roditeljem kao preduvjeta za ostvarivanje osobnih odnosa bez nadzora. Stavkom 3. omogućuje se provedba ovršne, a ne samo pravomoćne sudske odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta pod nadzorom kao što je primjerice privremena mjera suda kojom žalba ne odgađa provedbu mjere, a sve kako bi se što prije uspostavilo ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem pod nadzorom.

Uz članak 14.

Ovim člankom mijenja se odredba članka 130. stavka 4. Obiteljskog zakona na način da se preciznije određuju osobe koje mogu biti saslušane u postupku određivanja mjera za zaštitu djeteta pred Hrvatskim zavodom za socijalni rad ili sudom, radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe.

Uz članak 15.

Ovim člankom dopunjuje se odredba članka 132. stavka 1. Obiteljskog zakona na način da se povredom osobnih prava djeteta podrazumijeva i izloženost djeteta obiteljskom nasilju te je tako svatko dužan prijaviti Hrvatskom zavodu za socijalnu skrb tjelesno ili mentalno nasilje, spolne zloupotrebe, zanemarivanje ili nehajno postupanje, zlostavljanje ili izrabljivanje te izloženost djeteta obiteljskom nasilju, budući da nasilje u obitelji predstavlja posebno tešku povredu osobnih prava djeteta.

Uz članak 16.

Ovaj članak uređuje pojam svakodnevne skrbi o djetetu. Ovom odredbom ne zadire se niti utječe na pravo i dužnost roditelja u zastupanju djetetovih osobnih i imovinskih prava i interesa kao ni ostalih sadržaja roditeljske skrbi.

Uz članak 17.

Ovaj članak upućuje na osobe iz članka 120. Obiteljskog zakona kod poticanja ostvarivanja osobnih odnosa između djeteta, roditelja, drugih članova djetetove obitelji ili drugih osoba radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe.

Uz članak 18.

Ovaj članak upućuje na osobe iz članka 120. Obiteljskog zakona kod ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljima i drugim osobama dok traje mjera povjerenja djeteta s problemima u ponašanju radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe.

Uz članak 19.

Ovim člankom briše se kao suvišna točka 5. članka 171. Obiteljskog zakona kojom je propisana mogućnost suda da roditelja liši prava na roditeljsku skrb na temelju pravomoćne presude za neko od navedenih kaznenih djela. Naime, počinjenje kaznenog djela roditelja na štetu djeteta povlači za sobom i obiteljskopravnu odgovornost roditelja koja je različita od kaznenopravne odgovornosti te stoga ni obiteljskopravna zaštita ne bi trebala biti uvjetovana kaznenopravnom zaštitom. Tako je u slučaju počinjenja kaznenog djela roditelja na štetu djeteta, Hrvatski zavod za socijalni rad dužan odmah ispitati slučaj i na temelju sveobuhvatne obiteljske procjene poduzeti mjere za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta iz svoje nadležnosti odnosno predložiti sudu određivanje mjera iz nadležnosti suda koje uključuju i lišenje prava na roditeljsku skrb onog roditelja za kojeg to Hrvatski zavod za socijalni rad predloži temeljem opće pretpostavke iz članka 170. Obiteljskog zakona, neovisno o kaznenom postupku koji se vodi protiv roditelja.

Uz članak 20.

Ovim člankom mijenja se odredba stavka 2. članka 172. s obzirom na to da se ovim Zakonom u članku 171. stavak 5. briše.

Uz članak 21.

Ovim člankom, u članku 190. stavku 1. brisan je pojam roditelja koji „svojom ponašanjem pokazuje nezainteresiranost za dijete“ radi pravne sigurnosti te sprječavanja mogućnosti za zlorabu ili arbitrarnu primjenu odredbe.

Uz članak 22.

Ovim člankom, uređeno je da će sud u izvanparničnom postupku punoljetnu osobu koja se zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nije sposobna brinuti o nekom od svojih prava, potreba ili interesa, ili koja ugrožava prava i interese drugih osoba, neovisno skrbi li se o njima ili ne (ovu vrstu zaštite treba pružiti svim osobama, a ne samo onima o kojima je osoba u odnosu na koju je pokrenut postupak dužna skrbiti), u tom dijelu lišiti poslovne sposobnosti. Nadalje uređuje se iznimka kojom se punoljetnu osobu koja nije sposobna ostvariti smisleni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju, može potpuno lišiti poslovne sposobnosti, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe. Analizom koju je izvršio Ustavni sud Republike Hrvatske prilikom donošenja svoje Odluke, utvrđeno je da se u praksi pojavljuju rješenja koja, premda su formalno usklađena s Obiteljskim zakonom jer se njima osobu poslovne sposobnosti lišava djelomice, ona sadržajno imaju učinke potpunog lišenja poslovne sposobnosti, što kroz duže razdoblje može dovesti do anomalija u praksi. Stoga je ovim izmjenama i dopunama potrebno omogućiti potpuno lišenje poslovne sposobnosti samo u

najtežim slučajevima za pojedine osobe koje uslijed svoga zdravstvenog stanja nisu uopće sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima. Potrebno je istaknuti kako je člankom 236. člankom 498. i člankom 499. Obiteljskog zakona uređena dodatna zaštite osobe u odnosu na koju se provodi postupak radi lišenja poslovne sposobnosti kroz sudjelovanje posebnog skrbnika imenovanog sukladno izdanoj anticipiranoj naredbi ili imenovanog iz neovisne ustanove Centra za posebno skrbništvo, saslušanje u sudskom postupku i osobni i neposredni pregled vještaka prilikom vještačenja. Također, nomotehnički je uređeno povezivanje stavaka 1. i 2. članka 234. Obiteljskog zakona.

Uz članak 23.

Ovim člankom, uređeno je da štíćenik neovisno o dijelu u kojem je lišen poslovne sposobnosti, može donijeti i odluke o priznanju majčinstva i pristanku na priznanje majčinstva. Nadalje brisana je mogućnost štíćenika za donošenje odluka vezano uz pristanak za sklapanje i razvod braka, te stupanje u životnu zajednicu s osobama različitog ili istoga spola te prestanak tih zajednica. Naime, sklapanje braka je formalan postupak uređen odredbama Obiteljskog zakona kojim je reguliran i pravni položaj osobe lišene poslovne sposobnosti. Izvanbračna zajednica je po svojoj prirodi neformalna životna zajednica koja je po svojim učincima izjednačena s brakom no ne podliježe bilo kakvoj prethodnoj „provjeri“, pa za osobe pod skrbništvom postoji opasnost da budu iskorištene i izložene raznim manipulacijama u svrhu zlouporabe njihovog stanja. Pravni položaj zajednice obiteljskog života dviju osoba istoga spola, kao i postupak sklapanja i prestanka životnog partnerstva, uređen je Zakonom o životnom partnerstvu osoba istoga spola.

Uz članak 24.

Ovim člankom briše se obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, uvažavajući načelo dobrovoljnosti kao temeljno načelo obiteljske medijacije.

Uz članak 25.

Ovim člankom dopunjuje se odredba članka 323. stavka 3. izričitim propisivanjem da će se u postupku obveznog savjetovanja u slučaju saznanja o postojanju obiteljskog nasilja zakazati i provesti odvojeni razgovori sa strankama, a u drugim slučajevima ostavljena je mogućnost Hrvatskom zavodu za socijalni rad da procijeni svrhovitost zajedničkog sastanka kao i mogućnost stranaka da iz opravdanog razloga zahtijevaju odvojene razgovore u postupku obveznog savjetovanja.

Uz članak 26.

S obzirom na to da se napušta obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, ovim člankom, mijenja se sadržaj izvješća Hrvatskoga zavoda za socijalni rad po okončanju obveznog savjetovanja na način da spremnost svake stranke na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji više nije sastavni dio navedenog izvješća. Stavkom 3., iz ranije navedenih razloga, mijenja se i točka 6. članka 324. Obiteljskog zakona, koja ovim Zakonom postaje točka 5.

Uz članak 27.

S obzirom na to da se napušta obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, uređuje se da informiranje bračnih drugova koji se namjeravaju razvesti o obvezi odaziva prvom sastanku obiteljske medijacije ako nisu postigli sporazum, odnosno plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi više nije sastavni dio sadržaja obveznog savjetovanja prije razvoda braka.

Uz članak 28.

Ovim člankom izričito se propisuje da se obiteljska medijacija neće provoditi u slučajevima postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju.

Uz članak 29.

Ovim člankom uređeno je usklađivanje odredbe članka 346. sa zakonom kojim se uređuje izvanparnični postupak.

Uz članak 30.

Ovim člankom brisana je odredba stavka 3. članka 360. Obiteljskog zakona budući da je odredbom stavka 2. istoga članka omogućeno djetetu izražavanje mišljenja u nazočnosti stručne osobe koja obuhvaća i posebnog skrbnika. Navedenom odredbom u dostatnoj se mjeri osigurava da će dijete doista biti u mogućnosti, u odgovarajućim uvjetima i uz odgovarajuću pomoć, izraziti svoje mišljenje. Stavkom 3. je izmijenjeno pozivanje u stavku 6. koji predloženim zakonom, zbog renumeracije stavaka, postaje stavak 5.

Uz članak 31.

S obzirom na to da se napušta obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, uređuje se da tužitelj uz tužbu radi razvoda braka više nije dužan priložiti dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije. Radi navedenog, stavkom 2. izmijenjena je i odredba stavka 5. članka 379. Obiteljskog zakona te brisana odredba stavka 7. istoga članka.

Uz članak 32.

Ovim člankom, članak 392. Obiteljskog zakona usklađuje se sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 70/19.), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 80/22.) i Zakona o izmjenama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 114/22.).

Uz članak 33.

Ovim člankom, stavkom 1. točkom 4. propisuje se da će sud prije donošenja odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem uzeti u obzir postojanje obiteljskog nasilja radi usklađivanja Zakona s Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. S obzirom na to da se napušta obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, intervenira se u točku 1. stavka 2. navedenog članka na način da se briše dio norme o spremnosti roditelja na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji.

Uz članak 34.

Ovim člankom uređeno je usklađivanje predmetne odredbe sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22. - ispravak),

Uz članak 35.

Ovim člankom mijenja se pravni izričaj na način da se sumnja zamjenjuje postojanjem opasnosti koja može dovesti do određivanja mjera kojima se osigurava provedba odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem. Navedeni izričaj doprinosi jasnoći norme i pravnoj sigurnosti.

Uz članke 36. i 37.

Ovim člancima, odredbe članka 422. i 428. Obiteljskog zakona usklađuju se sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 70/19.), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 80/22.) i Zakona o izmjenama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 114/22.).

Uz članak 38.

Ovim člankom usklađuje se članak 447. Obiteljskog zakona s odredbom članka 45. Zakona o izvanparničnom postupku („Narodne novine“, broj 59/23.) koji prihvaća reviziju po prethodnom dopuštenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao temeljni tip revizije i u izvanparničnom postupku.

Uz članak 39.

Napuštanjem zabrane roditelja da upravljaju sredstvima koja su stečena djetetovim radom iz članka 98. stavka 2. Obiteljskog zakona, nameće se potreba reguliranja neslaganja roditelja i djeteta glede upravljanja sredstvima stečenim djetetovim radom te se stoga ovim člankom, na predloženi način, dopunjuje odredba članka 478. stavka 1.

Uz članak 40.

Ovaj članak upućuje na osobe iz članka 120. Obiteljskog zakona kod saslušanja u postupku radi nadomještanja pristanka za posvojenje djeteta iz članka 493. stavka 4. Obiteljskog zakona radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe.

Uz članke 41. i 42.

Ovim člancima uređeno je usklađivanje članka 514. i 523. sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22. - ispravak),

Uz članak 43.

S obzirom na to da su centri za socijalnu skrb prestali s radom 31. prosinca 2022., a njihove poslove je dana 1. siječnja 2023. preuzeo Hrvatski zavod za socijalni rad u skladu s člankom 317. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 18/22.), ovim člankom se u cijelom tekstu Obiteljskog zakona mijenja naziv centra za socijalnu skrb u Hrvatski zavod za socijalni rad, u odgovarajućem broju i padežu.

Uz članak 44.

Ovim člankom uređuje se obveza ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi da u propisanom roku od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donese odgovarajuće provedbene propise.

Uz članak 45.

Ovim člankom uređuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA,
KOJE SE MIJENJANJU ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 54.

(1) Bračni drugovi koji imaju zajedničko maloljetno dijete dužni su prije pokretanja sudskog postupka radi razvoda braka sudjelovati u obveznom savjetovanju sukladno odredbama članka 321. do 328. ovoga Zakona.

(2) Ako se bračni drugovi iz stavka 1. ovoga članka namjeravaju razvesti na temelju sporazuma, dužni su sastaviti plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi iz članka 106. ovoga Zakona.

(3) Ako ne sastave plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi do okončanja obveznog savjetovanja, bračni drugovi su dužni pristupiti prvom sastanku obiteljske medijacije, osim u slučajevima iz članka 332. ovoga Zakona.

(4) Bračni drug koji ne pristupi prvom sastanku obiteljske medijacije sukladno odredbi stavka 3. ovoga članka ne može podnijeti tužbu radi razvoda braka.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, bračni drugovi imaju pravo na tužbu radi razvoda braka u slučajevima iz članka 332. ovoga Zakona.

Članak 58.

Djetetovom majkom smatra se žena koja ga je rodila.

Članak 59.

(1) Ako se majčinstvo ne može utvrditi prema članku 58. ovoga Zakona, majčinstvo se utvrđuje sudskom odlukom sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Tužbu radi utvrđivanja majčinstva može podnijeti:

1. dijete

2. žena koja sebe smatra majkom djeteta ili

3. centar za socijalnu skrb.

(3) Ako osoba za koju se tvrdi da je majka djeteta nije živa, tužba radi utvrđivanja majčinstva podnosi se protiv njezinih nasljednika.

(4) Rokovi za podnošenje tužbe radi utvrđivanja majčinstva propisani su odredbama članka 383. stavka 1., članka 385. stavka 1. i članka 386. i 387. ovoga Zakona.

Presumpcija bračnog očinstva i iznimke

Članak 61.

- (1) Djetetovim ocem smatra se majčin muž ako je dijete rođeno za vrijeme trajanja braka ili u razdoblju do tristo dana od prestanka braka.
- (2) Ako je majka djeteta u razdoblju do tristo dana od prestanka braka smrću, sklopila kasniji brak, muž majke iz posljednjega sklopljenog braka smatra se ocem djeteta.
- (3) Muškarac koji se smatra ocem djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka ili u razdoblju do tristo dana od prestanka braka razvodom ili poništajem može uz pristanak majke i majčina muža priznati dijete.
- (4) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka muškarac koji se smatra ocem djeteta može, uz pristanak majke i majčina muža iz kasnijeg braka priznati dijete.
- (5) Na priznanje očinstva iz stavaka 3. i 4. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o priznanju očinstva.

Članak 84.

- (1) Dijete ima pravo na skrb za život i zdravlje.
- (2) Dijete ima pravo na sigurnost i odgoj u obitelji primjeren svojim tjelesnim, psihološkim i drugim razvojnim potrebama.
- (3) Dijete ima pravo živjeti sa svojim roditeljima, a ako roditelji žive razdvojeno, dijete ima pravo na roditeljsku skrb obaju roditelja.
- (4) Dijete ima pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljima i drugim bliskim osobama s kojima ne stanuje, kao i pravo na točnu informaciju o važnim okolnostima u vezi s roditeljima i drugim bliskim osobama, sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (5) Dijete ima pravo na izbor obrazovanja i zanimanja i pravo na zapošljavanje u skladu sa svojim sposobnostima i svojom dobrobiti.

Članak 95.

- (1) Roditelj koji ne stanuje s djetetom ima pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom, osim ako mu je to zabranjeno ili ograničeno sudskom odlukom.
- (2) Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem.

(3) Roditelji su dužni omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s osobama koje su mu osobito bliske.

(4) Roditelji imaju pravo, dužnost i odgovornost nadzirati dijete u njegovu druženju s drugim osobama, kao i komunikaciju na društvenim mrežama, odnosno drugim oblicima elektroničke komunikacije te mu zabraniti druženja i komunikaciju koja nisu u skladu s djetetovom dobrobiti.

Članak 98.

(1) Roditelji ne smiju upravljati imovinom djeteta koju je dijete naslijedilo ili mu je darovana ako je ostavitelj ili darovatelj svojom voljom tako odredio.

(2) Roditelji ne smiju upravljati sredstvima koja su stečena djetetovim radom.

(3) Za raspolaganje vrjednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima djeteta, dijete ili roditelji moraju zatražiti odobrenje suda u izvanparničnom postupku sukladno članku 101. ovoga Zakona.

Članak 108.

(1) Kad roditelji ostvaruju zajedničku roditeljsku skrb, odluke koje su bitne za dijete, kao i suglasnosti dužni su donijeti, odnosno dati sporazumno.

(2) Odluke koje su bitne za dijete odnose se na zastupanje u vezi s bitnim osobnim pravima djeteta sukladno članku 100. stavku 1. ovoga Zakona i zastupanje u vezi s vrjednijom imovinom i imovinskim pravima djeteta sukladno članku 101. ovoga Zakona.

(3) Odluke iz stavka 1. ovoga članka koje su bitne za dijete mogu biti i druge odluke koje mogu znatno utjecati na život djeteta kao što je ostvarivanje osobnih odnosa s djetetu bliskim osobama, izvanredni medicinski postupci ili liječenje te izbor škole za koje odluke se smatra da je drugi roditelj dao svoju suglasnost.

(4) Iznimno od stavaka 1. do 3. ovoga članka, ako se radi o neodgodivoj medicinskoj intervenciji, primjenjuju se odredbe posebnog propisa kojim se uređuje zaštita prava pacijenata.

Članak 119.

(1) Dijete ima pravo ostvarivati osobne odnose s roditeljem s kojim ne stanuje, a roditelj koji ne stanuje s djetetom ima pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom, neovisno o njegovu pravu na ostvarivanje roditeljske skrbi.

(2) Roditelj i druge osobe koje stanuju s djetetom i skrbe se o djetetu dužne su omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljem s kojim ne stanuje te se suzdržavati od svakog ponašanja koje bi otežavalo ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s tim roditeljem.

(3) Roditelj koji ne stanuje s djetetom nema pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom jedino ako mu je to odlukom suda zabranjeno.

Članak 124.

- (1) Sud može u odluci iz članka 413. stavka 1. ovoga Zakona ili u izvanparničnom postupku pokrenutom na prijedlog djeteta, roditelja, ili centra za socijalnu skrb odrediti da se osobni odnosi djeteta s roditeljem ostvaruju pod nadzorom stručne osobe koju imenuje centar za socijalnu skrb.
- (2) U odluci kojom određuje mjeru iz stavka 1. ovoga članka sud određuje vrijeme te mjesto ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem koje mora biti prikladno za dijete, a može se odrediti i nazočnost drugog roditelja ili djetetu bliske osobe.
- (3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka može se odrediti samo privremeno, u trajanju do šest mjeseci računajući od dana kada centar za socijalnu skrb imenuje osobu koja će obavljati nadzor nad ostvarivanjem osobnih odnosa.
- (4) U iznimno opravdanim okolnostima mjera nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa djeteta s roditeljem iz stavka 3. ovoga članka može se produžiti za idućih šest mjeseci.
- (5) Na temelju pravomoćne odluke suda o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta pod nadzorom centar za socijalnu skrb rješenjem će imenovati stručnu osobu (voditelja nadzora) pod čijim će se nadzorom ostvarivati osobni odnosi djeteta s roditeljem.
- (6) Centar za socijalnu skrb će rješenjem razriješiti voditelja nadzora ako neuredno ispunjava svoje obveze te imenovati novog voditelja nadzora.
- (7) Protiv rješenja iz stavaka 5. i 6. ovoga članka može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za socijalnu skrb. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (8) Stručna osoba koja obavlja nadzor iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na naknadu za obavljanje nadzora kao i na naknadu opravdanih troškova prijevoza koji nastanu u provođenju nadzora.

Članak 130.

- (1) Dijete ima pravo sudjelovati i izraziti svoje mišljenje u svim postupcima procjenjivanja i određivanja mjera kojima se štite njegova prava i dobrobit.
- (2) U postupcima u kojima se određuju mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta tijela koja određuju mjere rješenjem će dopustiti djetetu koje je navršilo četrnaest godina da iznosi činjenice, predlaže dokaze, podnosi pravne lijekove i poduzima druge radnje u postupku ako je sposobno shvatiti značenje i pravne posljedice tih radnji.
- (3) U postupku radi određivanja mjera iz nadležnosti suda djetetu se imenuje posebni skrbnik sukladno članku 487. ovoga Zakona.
- (4) U postupku određivanja mjera za zaštitu djeteta mogu sudjelovati te biti saslušane osobe koje su važne u djetetovu životu.

Članak 132.

(1) Svatko je dužan prijaviti centru za socijalnu skrb povredu djetetovih osobnih i imovinskih prava. Povreda osobnih prava podrazumijeva osobito: tjelesno ili mentalno nasilje, spolne zlouporabe, zanemarivanje ili nehajno postupanje, zlostavljanje ili izrabljivanje djeteta.

(2) Centar za socijalnu skrb dužan je odmah po primitku prijave iz stavka 1. ovoga članka ispitati slučaj i poduzeti mjere za zaštitu djetetovih prava te o tome obavijestiti podnositelja prijave.

(3) Sud i centar za socijalnu skrb, roditelji i druge osobe ili ustanove socijalne skrbi kojima je povjereno ostvarivanje skrbi o djetetu dužni su međusobno surađivati i obavještavati se o radnjama poduzetima na temelju prijave iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Sud pred kojim se vodi prekršajni ili kazneni postupak, državni odvjetnik, kao i policija dužni su o pokretanju postupka u vezi s povredom nekoga djetetova prava ili o noćnim izlascima djeteta mlađeg od šesnaest godina u roku od dvadeset i četiri sata obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb prema prebivalištu, odnosno boravištu djeteta.

(5) Centar za socijalnu skrb dužan je odmah po primitku obavijesti iz stavka 4. ovoga članka ispitati slučaj i poduzeti mjere za zaštitu djetetovih prava te o tome obavijestiti podnositelja obavijesti.

(6) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi propisat će pravilnikom način vođenja očevidnika i dokumentacije u vezi s poslovima centra za socijalnu skrb u području primjene odredaba ovoga Zakona o roditeljima i djeci.

Članak 160.

Dužnosti osobe, ustanove socijalne skrbi ili udomiteljske obitelji kojima je povjerena svakodnevna skrb o djetetu uređene su posebnim propisima.

Članak 161.

(1) Fizička, odnosno pravna osoba kod koje je dijete smješteno dužna je u roku od petnaest dana od smještaja djeteta prijaviti djetetovo boravište na temelju sudske odluke.

(2) Centar za socijalnu skrb nadležan prema djetetovu boravištu će uz stručnu podršku i suradnju s centrom za socijalnu skrb nadležnim prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja nadzirati skrb o djetetu i osiguravati mu potporu. Roditelju i djetetu centar za socijalnu skrb davat će upute i pomagati im da se uklone uzroci koji su doveli do izdvajanja djeteta iz obitelji te svaka tri mjeseca procjenjivati primjerenost skrbi o djetetu i ponašanje roditelja i djeteta.

(3) S obzirom na okolnosti slučaja, pomoć i potpora mogu biti planirani tako da budu više usmjereni na jačanje djetetove neovisnosti negoli na jačanje roditeljskih sposobnosti da se skrb o djetetu ako je to razmjerno djetetovoj dobi, stupnju razvoja te potrebama i mogućnostima.

(4) Centar za socijalnu skrb će poticati ostvarivanje osobnih odnosa između djeteta, roditelja i drugih članova djetetove obitelji ili djetetu bliskih osoba, u skladu s djetetovom dobrobiti.

Članak 168.

(1) Dok traje mjera povjeravanja djeteta s problemima u ponašanju, roditelji imaju sva prava i dužnosti u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu, osim prava na stanovanje s djetetom i s tim u vezi na svakodnevnu skrb o djetetu.

(2) Dok traje mjera povjeravanja djeteta s problemima u ponašanju, roditelji imaju pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom i plaćati uzdržavanje za dijete.

(3) Dok traje mjera povjeravanja djeteta s problemima u ponašanju, dijete ima dužnost ponašati se u skladu s odlukom suda i uputama osoba kojima je povjerena svakodnevna skrb, odgoj i liječenje djeteta.

(4) Dok traje mjera povjeravanja djeteta s problemima u ponašanju, dijete ima pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljima i drugim bliskim osobama sukladno odluci suda i uputama osoba kojima je povjerena svakodnevna skrb, odgoj i liječenje djeteta.

Članak 171.

Osim u slučaju iz članka 170. ovoga Zakona, sud u izvanparničnom postupku roditelja može lišiti prava na roditeljsku skrb:

1. ako je napustio dijete
2. ako je dijete izloženo nasilju među odraslim članovima obitelji
3. ako na temelju izvješća centra za socijalnu skrb proizlazi da roditelj ne poštuje mjere, odluke i upute koje je radi zaštite prava i dobrobiti djeteta prethodno donio centar za socijalnu skrb ili sud
4. ako na temelju izvješća i procjene centra za socijalnu skrb proizlazi da bi povratak djeteta u obitelj nakon provedene mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta predstavljao ozbiljnu opasnost za djetetov život, zdravlje i razvoj
5. na temelju pravomoćne presude kojom je roditelj osuđen za neko od sljedećih kaznenih djela počinjenih na štetu svog djeteta:

– kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa (glava XIV.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži (glava XVI.), osim kaznenih djela: povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 209., oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe iz članka 210., promjene obiteljskog stanja iz članka 211. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11.)

– kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (glava XVII.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece (glava XVIII.), osim kaznenih djela: dvobračnosti iz članka 167., omogućavanja sklapanja nedozvoljenog braka iz članka 168., omogućavanja izvanbračnog života s djetetom iz članka 170., povrede dužnosti i uzdržavanja iz članka 172., promjene obiteljskog stanja iz članka 175. i povrede privatnosti djeteta iz članka 178. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12. i 56/15.) ili

6. ako su mentalne sposobnosti roditelja u tolikoj mjeri ograničene da nije trajno u stanju ostvarivati niti jedan sadržaj roditeljske skrbi, pri čemu je ugrožena dobrobit djeteta.

Članak 172.

(1) Rješenje o lišenju prava na roditeljsku skrb sud donosi u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, roditelja, centra za socijalnu skrb ili državnog odvjetnika za mladež.

(2) Centar za socijalnu skrb je uz prijedlog za lišenje prava na roditeljsku skrb dužan sudu dostaviti izvješća i procjene na kojima temelji svoj zahtjev, a državni odvjetnik za mladež, pravomoćnu presudu na temelju koje je roditelj osuđen za kaznena djela iz članka 171. točke 5. ovoga Zakona.

(3) Kad postupak pred sudom pokreću ostale osobe iz stavka 1. ovoga članka, izvješće i procjenu iz stavka 2. ovoga članka centar za socijalnu skrb podnosi u roku od osam dana od dana od kad to sud od njega zahtijeva.

Članak 190.

(1) Sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog centra za socijalnu skrb donijeti rješenje koje nadomješta pristanak roditelja za posvojenje:

1. ako roditelj dulje vrijeme zloroptrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava ili svojim ponašanjem pokazuje nezainteresiranost za dijete, a posvojenje bi bilo za dobrobit djeteta

2. ako roditelj zloroptrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava u kraćem razdoblju u tolikoj mjeri da postoji vjerojatnost da mu se više neće moći trajno povjeriti skrb o djetetu ili

3. ako je roditelj nesposoban u tolikoj mjeri da nije trajno u stanju ostvarivati niti jedan sadržaj roditeljske skrbi i nema izgleda da će se dijete podizati u obitelji bližih srodnika, a posvojenje bi bilo za dobrobit djeteta.

(2) Sud će odbaciti prijedlog za donošenje rješenja koje nadomješta pristanak roditelja za posvojenje iz stavka 1. točke 1. ovoga članka ako centar za socijalnu skrb roditelja prethodno nije upozorio, odnosno upoznao s mogućnošću izricanja mjere intenzivne stručne pomoći prema članku 189. ovoga Zakona ili ako od dana upozorenja nisu protekla tri mjeseca, odnosno ako od prve radnje radi utvrđivanja adrese stanovanja roditelja nisu protekla tri mjeseca u slučaju kad nije bilo moguće dati upozorenje zbog nepoznate adrese stanovanja roditelja.

Članak 234.

(1) Sud će u izvanparničnom postupku punoljetnu osobu koja se zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nije sposobna brinuti o nekom od svojih prava, potreba ili interesa, ili koja ugrožava prava i interese drugih osoba o kojima je dužna skrbiti se, u tom dijelu lišiti poslovne sposobnosti.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka ne može biti potpuno lišena poslovne sposobnosti.

(3) Prije donošenja rješenja o lišenju poslovne sposobnosti sud će pribaviti stručno mišljenje vještaka odgovarajuće grane medicine o zdravstvenom stanju osobe za koju je pokrenut postupak lišenja poslovne sposobnosti i o utjecaju toga stanja na njezine sposobnosti zaštite svojega pojedinog prava ili skupine prava, ili na ugrožavanje prava i interesa drugih osoba.

(4) Rješenjem o lišenju poslovne sposobnosti sud će odrediti radnje i poslove koje osoba nije sposobna samostalno poduzeti u odnosu na osobno stanje te imovinu.

(5) Radnje i poslovi koje osoba nije sposobna samostalno poduzeti i koji se odnose na osobno stanje su davanje izjava ili poduzimanje radnji koje se odnose na promjenu osobnog imena, sklapanje i prestanak braka, roditeljstvo, odluke o zdravlju, mjestu prebivališta, odnosno boravišta, zapošljavanju i drugo, osim ako nije ovim Zakonom drukčije određeno.

(6) Radnje i poslovi koje osoba nije sposobna samostalno poduzeti i koji se odnose na imovinu su raspolaganje i upravljanje imovinom, plaćom ili drugim stalnim novčanim primanjima, osim ako nije ovim Zakonom drukčije određeno.

(7) Rješenjem o lišenju poslovne sposobnosti u slučaju iz stavka 6. ovoga članka odredit će se točan iznos plaće, odnosno stalnog novčanog primanja preko kojega štićenik ne može samostalno raspolagati te označiti imovinu i točan iznos, ako je to prikladno, kojom štićenik ne može samostalno raspolagati i upravljati, odnosno preko kojeg iznosa ne može samostalno raspolagati i upravljati.

(8) Ako je osoba lišena poslovne sposobnosti roditelj djeteta, u dijelu u kojem nije u stanju ostvarivati roditeljsku skrb nastupa mirovanje ostvarivanja roditeljske skrbi sukladno članku 114. ovoga Zakona.

(9) Za poslove koji nisu određeni u odluci iz stavka 4. ovoga članka osoba lišena poslovne sposobnosti ima poslovnu sposobnost te ih može samostalno poduzimati.

Članak 258.

Samo štićenik, neovisno o dijelu u kojem je lišen poslovne sposobnosti, osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano, može donijeti sljedeće odluke o osobnim stanjima:

1. priznanje očinstva
2. pristanak za priznanje očinstva
3. pristanak za sklapanje braka
4. pristanak za razvod braka
5. pristanak za stupanje u životnu zajednicu s osobama različitog ili istog spola te prestanak tih zajednica
6. pristanak za posvojenje, sukladno odredbama ovoga Zakona, osim u slučajevima u kojima sud donosi odluku koja zamjenjuje pristanak roditelja sukladno članku 190. stavku 1. ovoga Zakona

7. odluku o prekidu trudnoće i

8. odluku o sudjelovanju u biomedicinskim istraživanjima.

Članak 320.

(1) Obvezno savjetovanje je postupak koji se provodi u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

(2) Obiteljska medijacija je postupak u kojemu članovi obitelji sudjeluju dobrovoljno.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, obavezan je prvi sastanak obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka.

Članak 323.

(1) Obvezno savjetovanje pokreće se na zahtjev stranke koji se podnosi centru za socijalnu skrb u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

(2) Centar za socijalnu skrb je dužan nakon primitka zahtjeva za provođenje obveznog savjetovanja zakazati sastanak i pozvati stranke.

(3) Iznimno, ako centar za socijalnu skrb procijeni da u okolnostima konkretnoga slučaja zajednički sastanak ne bi bio svrhovit ili ako to jedna ili obje stranke iz opravdanih razloga zahtijevaju, zakazat će se i provesti odvojeni razgovori sa strankama.

Članak 324.

(1) Po okončanju obveznog savjetovanja centar za socijalnu skrb dužan je sastaviti izvješće u kojem se navodi:

1. tko je sudjelovao u postupku

2. spremnost svake stranke na sporazumno rješavanje spora

3. spremnost svake stranke na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji

4. tko namjerava pokrenuti sudski postupak

5. ako se provodi obvezno savjetovanje prije pokretanja postupka radi razvoda braka, jesu li bračni drugovi upoznati s pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma, odnosno plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi sukladno članku 327. ovoga Zakona i

6. tvrdnje o obiteljskom nasilju, ako se navode, te ocjena o mogućnosti ravnopravnog sudjelovanja stranaka u postupku obiteljske medijacije.

(2) Izvješće o obveznom savjetovanju dostavlja se strankama prema pravilima o osobnoj dostavi najkasnije u roku od šezdeset dana od dana primitka zahtjeva za provođenje obveznog savjetovanja prije pokretanja postupka radi razvoda braka, a najkasnije trideset dana od dana

primitka zahtjeva za provođenje obveznog savjetovanja prije pokretanja ostalih sudskih postupaka o ostvarivanju roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom sukladno ovom Zakonu.

(3) Izvješće o obveznom savjetovanju vrijedi šest mjeseci od dana kad je okončano obvezno savjetovanje.

(4) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi pravilnikom će propisati obvezni sadržaj izvješća o obveznom savjetovanju, način provođenja obveznog savjetovanja, kao i dužnosti članova stručnog tima u provođenju obveznog savjetovanja.

(5) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi propisat će pravilnikom način vođenja očevidnika i dokumentacije u vezi s poslovima centra za socijalnu skrb u području braka i odnosa u braku.

Članak 325.

(1) Sadržaj obveznog savjetovanja prije razvoda braka je:

1. upoznavanje bračnih drugova o mogućnosti bračnog savjetovanja
2. upoznavanje bračnih drugova o pravnim i psihosocijalnim posljedicama razvoda braka u odnosu na njih i djecu
3. upućivanje bračnih drugova da su dužni voditi računa o djetetovoj dobrobiti prigodom uređenja spornih obiteljskih odnosa
4. upoznavanje bračnih drugova sa sadržajem plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i pružanje pomoći ako to zahtijevaju
5. upoznavanje s prednostima obiteljske medijacije i informiranje bračnih drugova o dostupnim obiteljskim medijatorima
6. informiranje bračnih drugova koji se namjeravaju razvesti o obvezi odaziva prvom sastanku obiteljske medijacije ako nisu postigli sporazum, odnosno plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i
7. upoznavanje bračnih drugova s postupkom radi razvoda braka pokrenutog tužbom jednog od bračnih drugova sukladno članku 327. ovoga Zakona.

(2) U slučajevima iz članaka 326. i 328. ovoga Zakona, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, na sadržaj obveznog savjetovanja ne primjenjuju se odredbe stavka 1. točaka 1., 4., 5. i 6. ovoga članka.

(3) U postupku obveznog savjetovanja može se djetetu omogućiti izražavanje mišljenja uz pristanak njegovih roditelja.

Članak 332.

(1) Obiteljska medijacija se ne provodi:

1. u slučajevima kada prema procjeni stručnog tima centra za socijalnu skrb ili obiteljskog medijatora zbog obiteljskog nasilja nije moguće ravnopravno sudjelovanje bračnih drugova u postupku medijacije

2. ako su jedan ili oba bračna druga lišeni poslovne sposobnosti, a nisu u stanju shvatiti značenje i pravne posljedice postupka ni uz stručnu pomoć

3. ako su jedan ili oba bračna druga nesposobni za rasuđivanje i

4. ako bračni drug ima nepoznato prebivalište i boravište.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se i na ostale članove obitelji koji sudjeluju u postupku medijacije.

Članak 346.

U postupcima iz ovoga dijela Zakona primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak i zakona kojim se uređuje prisilno ostvarenje tražbina, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 360.

(1) U postupcima u kojima se odlučuje o osobnim i imovinskim pravima i interesima djeteta sud će omogućiti djetetu da izrazi svoje mišljenje, osim ako se dijete tome protivi.

(2) Sud će omogućiti djetetu da izrazi mišljenje na prikladnom mjestu i u nazočnosti stručne osobe, ako procijeni da je to s obzirom na okolnosti slučaja potrebno.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, djetetu mlađem od četrnaest godina sud će omogućiti da izrazi mišljenje putem posebnog skrbnika ili druge stručne osobe.

(4) Sud koji vodi postupak nije dužan utvrđivati mišljenje djeteta kad za to postoje posebno opravdani razlozi koji se u odluci moraju obrazložiti.

(5) Dijete iz stavka 1. ovoga članka mora biti obaviješteno o predmetu, tijeku i mogućem ishodu postupka na način koji je prikladan njegovoj dobi i zrelosti te ako to ne predstavlja opasnost za razvoj, odgoj i zdravlje djeteta.

(6) Obvezu obavještavanja djeteta iz stavka 5. ovoga članka imaju posebni skrbnik djeteta, sud ili stručna osoba centra za socijalnu skrb, ovisno o okolnostima slučaja, o čemu je sud dužan voditi računa.

(7) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi pravilnikom će propisati način pribavljanja mišljenja djeteta.

Članak 379.

(1) Ako bračni drugovi imaju zajedničko maloljetno dijete, uz tužbu radi razvoda braka tužitelj je dužan priložiti izvješće o obveznom savjetovanju iz članka 324. ovoga Zakona i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije.

(2) Ako tužitelj iz stavka 1. ovoga članka uz tužbu podnese izvješće o obveznom savjetovanju starije od šest mjeseci, sud će tužbu radi razvoda braka odbaciti.

(3) Ako tužitelj iz stavka 1. ovoga članka uz tužbu radi razvoda braka nije podnio izvješće o obveznom savjetovanju i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije, sud će pozvati tužitelja da ih podnese u skladu s danom uputom.

(4) Sud će odrediti rok od osam dana za podnošenje izvješća iz stavka 3. ovoga članka i upozoriti tužitelja na pravne posljedice nepostupanja po nalogu suda.

(5) Smatrat će se da je tužba radi razvoda braka povučena ako izvješće o obveznom savjetovanju i dokaz o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije ne budu podneseni u određenom roku iz stavka 4. ovoga članka, a ako ponovno bude podnesena tužba radi razvoda braka bez izvješća o obveznom savjetovanju i dokaza o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije, sud će odbaciti tužbu radi razvoda braka.

(6) Odredbe stavaka 1. do 5. ovoga članka u odnosu na podnošenje izvješća o obveznom savjetovanju ne odnose se na slučajeve u kojima se ne provodi obvezno savjetovanje sukladno članku 326. ovoga Zakona.

(7) Odredbe stavaka 1. do 5. ovoga članka u odnosu na podnošenje dokaza o sudjelovanju na prvom sastanku obiteljske medijacije ne odnose se na slučajeve u kojima se ne provodi obiteljska medijacija sukladno članku 332. ovoga Zakona.

Članak 392.

Protiv drugostupanjske presude o utvrđivanju majčinstva ili očinstva dopuštena je revizija iz članka 382. stavka 1. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 26/91., 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 43/13. i 89/14.).

Članak 416.

(1) Prije donošenja odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem sud će:

1. omogućiti djetetu da izrazi svoje mišljenje, sukladno odredbama ovoga Zakona
2. utvrditi na koji način je svaki od roditelja provodio vrijeme s djetetom i na koji način je ostvarivao roditeljsku skrb o djetetu prije pogoršanja obiteljskih odnosa i
3. po potrebi pribaviti nalaz i mišljenje centra za socijalnu skrb ili ovlaštenog sudskog vještaka.

(2) Sud će u postupku posebno cijeniti:

1. spremnost svakog od roditelja na suradnju u postupku obveznog savjetovanja ili spremnost na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji i

2. spremnost svakog od roditelja na poticanje ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem.

(3) Spremnost na suradnju iz stavka 2. ovoga članka nije od važnosti u slučajevima obiteljskog nasilja.

Članak 417.

(1) U postupcima u kojima se odlučuje o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem sud je dužan:

1. upozoriti roditelje da je ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem od posebne važnosti za djetetovu dobrobit

2. poticati roditelje na postizanje sporazuma i sudjelovanje u postupku obiteljske medijacije, osim u slučajevima obiteljskog nasilja i

3. ako izostane sporazum iz točke 2. ovoga stavka, voditi računa da mjesto na kojem će se ostvarivati osobni odnosi djeteta s roditeljem bude prikladno za dijete, uzimajući u obzir istodobno stvarne prostorne i vremenske mogućnosti roditelja koji ima pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom.

(2) Odluka suda mora sadržati detaljne podatke o načinu, vremenu i mjestu preuzimanja, odnosno povratka djeteta, a po potrebi i troškovima ostvarivanja osobnih odnosa roditelja s djetetom.

(3) Sud će u obrazloženje odluke unijeti pisano upozorenje o pravnim posljedicama nepoštivanja obveze omogućavanja ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, i to:

1. mogućnost izricanja novčane kazne u iznosu do trideset tisuća kuna

2. mogućnost izricanja zatvorske kazne od jednog dana do šest mjeseci te

3. mogućnost promjene odluke s kojim će roditeljem dijete stanovati.

Članak 418.

(1) Sud može u postupku u kojem se odlučuje o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem odrediti jednu ili više mjera kojima se osigurava provedba odluke ako posumnja da bi roditelj s kojim dijete stanuje odbijao postupati u skladu s odlukom o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, i to:

1. odrediti osobu koja će pomagati pri provedbi odluke ili sporazuma o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem i

2. odrediti obvezu polaganja jamstva u novcu od strane roditelja s kojim dijete stanuje.

(2) Kad određuje mjere iz stavka 1. ovoga članka, sud posebno vodi računa o prijašnjem ponašanju roditelja s kojim dijete stanuje.

Članak 422.

Protiv drugostupanjske odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi, o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem i o uzdržavanju djeteta dopuštena je revizija iz članka 382. stavka 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 26/91., 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 43/13. i 89/14.).

Članak 428.

Protiv drugostupanjske odluke o uzdržavanju djeteta dopuštena je revizija iz članka 382. stavka 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 26/91., 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 43/13. i 89/14.).

Članak 447.

(1) Protiv drugostupanjskog rješenja kojim je žalba odbijena i prvostupanjsko rješenje potvrđeno ili kojim je ono preinačeno dopuštena je revizija samo ako je drugostupanjski sud u izreci svojeg rješenja odredio da je revizija protiv njega dopuštena.

(2) Drugostupanjski sud može odlučiti na način iz stavka 1. ovoga članka ako ocijeni da odluka o stvari ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

(3) U obrazloženju rješenja kojom dopušta reviziju iz stavka 1. ovoga članka drugostupanjski će sud naznačiti zbog kojeg je pravnog pitanja dopušta i izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

(4) Ako je rješenje iz stavka 1. ovoga članka donio u povodu žalbe Vrhovni sud Republike Hrvatske, protiv takvog rješenja revizija nije dopuštena.

(5) O reviziji iz stavka 1. i žalbi iz stavka 4. ovoga članka odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u sastavu u kojemu odlučuje o reviziji protiv presude.

Članak 478.

(1) U postupku radi ostvarivanja pojedinih sadržaja roditeljske skrbi odlučuje se o:

1. medicinskim postupcima povezanim s rizicima teških posljedica za zdravlje djeteta sukladno članku 88. stavku 3. ovoga Zakona

2. obrazovanju djeteta sukladno članku 94. stavku 6. ovoga Zakona

3. raspolaganju prihodima od imovine djeteta sukladno članku 97. stavku 4. ovoga Zakona

4. upravljanju i zastupanju djeteta u vezi s vrijednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima sukladno članku 98. stavku 3. i članku 101. stavku 1. ovoga Zakona

5. neslaganju roditelja o odlukama koje se odnose na bitna osobna prava djeteta sukladno članku 100. stavku 5. ovoga Zakona

6. neslaganju roditelja o odlukama koje su bitne za dijete sukladno članku 109. stavku 1. ovoga Zakona.

(2) U postupku radi mirovanja ostvarivanja roditeljske skrbi zbog pravnih ili stvarnih zapreka odlučuje se o:

1. neslaganju roditelja ili roditelja i djetetova skrbnika oko zastupanja djeteta u slučaju mirovanja ostvarivanja roditeljske skrbi zbog pravnih zapreka sukladno članku 114. stavku 3. ovoga Zakona

2. mirovanju ostvarivanja roditeljske skrbi zbog stvarnih zapreka te njegovu prestanku sukladno članku 115. stavcima 1. i 4. ovoga Zakona i

3. povjeravanju ostvarivanja roditeljske skrbi drugom roditelju u slučaju mirovanja ostvarivanja roditeljske skrbi zbog stvarnih zapreka sukladno članku 115. stavku 3. ovoga Zakona.

(3) U postupku radi povjeravanja ostvarivanja roditeljske skrbi zbog smrti roditelja koji je samostalno ostvarivao roditeljsku skrb odlučuje se o povjeravanju roditeljske skrbi drugom roditelju sukladno članku 116. stavku 2. ovoga Zakona.

(4) U postupku radi ostvarivanja osobnih odnosa odlučuje se o:

1. pravu na informacije o bitnim okolnostima vezanim uz osobna prava djeteta sukladno članku 112. stavcima 2. i 4. te članku 121. stavku 5. ovoga Zakona

2. ostvarivanju osobnih odnosa djeteta sa srodnicima i drugim osobama iz članka 120. ovoga Zakona i

3. ograničenju ili zabrani ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom sukladno članku 123. stavku 1. i članku 125. stavku 4. ovoga Zakona i

4. nadzoru nad ostvarivanjem osobnih odnosa s djetetom sukladno članku 124. stavku 1. ovoga Zakona.

Članak 493.

(1) Sud će u izvanparničnom postupku rješenjem nadomjestiti pristanak roditelja, odnosno skrbnika za posvojenje djeteta u slučajevima propisanim člankom 190. stavkom 1. ovoga Zakona i člankom 192. stavcima 3. i 4. ovoga Zakona.

(2) Prijedlog za donošenje rješenja kojim se nadomješta pristanak roditelja podnijet će centar za socijalnu skrb prebivališta, odnosno boravišta roditelja.

(3) Prijedlog za donošenje rješenja kojim se nadomješta pristanak skrbnika podnijet će centar za socijalnu skrb koji je imenovao skrbnika.

(4) U postupku u povodu prijedloga iz stavka 1. ovoga članka sud će saslušati roditelja, odnosno skrbnika čiji se pristanak nadomješta, omogućiti djetetu da izrazi svoje mišljenje uz primjenu članka 360. ovoga Zakona i po potrebi saslušati druge osobe koje su bliske s djetetom.

(5) Roditelja koji je lišen poslovne sposobnosti u davanju izjava koje se odnose na osobna stanja sud je dužan prije saslušanja na prikladan način upoznati s pravnim i faktičnim posljedicama posvojenja.

(6) Dijete u postupku zastupa posebni skrbnik kojeg imenuje sud. Roditelji djeteta nisu ovlašteni uz posebnog skrbnika poduzimati radnje u postupku u ime djeteta.

Članak 514.

(1) Sud će s obzirom na okolnosti slučaja odrediti ovrhu izricanjem i provođenjem:

1. novčane kazne do trideset tisuća kuna
2. zatvorske kazne u trajanju od jednog dana do šest mjeseci ili
3. prisilnog oduzimanja i predaje djeteta.

(2) Sredstva ovrhe iz stavka 1. ovoga članka mogu se odrediti i provesti protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućivanja provođenja odluke, protiv osobe kod koje se dijete nalazi i protiv osobe od čije volje ovisi predaja djeteta.

(3) Ako se svrha ovrhe nije mogla postići jednim od sredstava iz stavka 1. ovoga članka, sud može odrediti drugo sredstvo ovrhe iz tog stavka.

(4) U prijedlogu za ovrhu radi predaje djeteta ne mora biti označeno sredstvo ovrhe, a ako je označeno, sud nije vezan prijedlogom stranke.

Članak 523.

(1) Sud će s obzirom na okolnosti slučaja odrediti ovrhu izricanjem i provođenjem:

1. novčane kazne do trideset tisuća kuna ili
2. zatvorske kazne u trajanju od jednog dana do šest mjeseci.

(2) U prijedlogu za ovrhu ne mora biti označeno sredstvo ovrhe, a ako je označeno, sud nije vezan prijedlogom stranke.

Prilozi:

- Iskaz o procjeni učinaka propisa
- Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

PRILOG 4.
OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

1.	OPĆE INFORMACIJE		
1.1.	Naziv nacrtu prijedloga zakona:	Zakon o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona	
1.2.	Program rada Vlade Republike Hrvatske, akt planiranja ili reformska mjera:	Da/Ne: Ne	Naziv akta: Opis mjere:
1.3.	Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije	Da/Ne: Ne	Naziv pravne stečevine EU:
2.	ANALIZA ISHODA NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA		
2.1.	<p>Obiteljskim zakonom („Narodne novine“, br. 103/15, 98/19., 47/20. i 49/23.; u daljnjem tekstu: Zakon) uređen je brak, izvanbračna zajednica žene i muškarca, odnosi roditelja i djece, mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta, posvojenje, skrbništvo, uzdržavanje, obvezno savjetovanje, obiteljska medijacija te postupci u vezi s obiteljskim odnosima.</p> <p>Zakon je stupio na snagu 1. studenoga 2015. godine, a radi usklađivanja sa Zakonom o sustavu državne uprave („Narodne novine“, broj 66/19.) noveliran je Zakonom o izmjenama Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 98/19.).</p> <p>Ustavni sud Republike Hrvatske je svojom odlukom i rješenjem, broj: U-I-394/2015 i dr. od 18. travnja 2023. („Narodne novine“, broj 49/23.) odlučio o ustavnosti Obiteljskog zakona i ukinuo određene odredbe ili dijelove odredaba navedenog Zakona zbog nesuglasnosti s Ustavom i to: članak 54. stavak 4., članak 58., članak 59., članak 61. stavci 3., 4. i 5., članak 84. stavak 4., članak 95. stavak 3., članak 98. stavak 2., članak 108. stavak 3. u dijelu koji glasi: „što je ostvarivanje osobnih odnosa s djetetu bliskim osobama“, članak 124. stavak 2. u dijelu koji glasi: „ili djetetu bliske osobe“, članak 130. stavak 4., članak 160., članak 171. točka 5., članak 190. stavak 1. točka 1. u dijelu koji glasi: „ili svojim ponašanjem pokazuje nezainteresiranost za dijete“, članak 234. stavak 2., članak 258. točka 5. u dijelu koji glasi: „različitog ili“, članak 320. stavak 3., članak 360. stavak 3., članak 418. stavak 1. u dijelu koji glasi: „ako posumnja“, te odlučio da iste prestaju važiti 31. prosinca 2023.</p> <p>Osnovni uzroci nesuglasnosti ukinutih odredbi Zakona s Ustavom Republike Hrvatske odnose se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepoštivanje načela dobrovoljnosti kao temeljnog načela instituta obiteljske medijacije i ograničavanje pristupa sudu uvjetovanjem pristupanja prvom sastanku obiteljske medijacije - promjena neoborive presumpcije majčinstva u oborivu bez obrazloženja zakonodavnog modela te izostavljanje instituta priznanja majčinstva iz nejasnih razloga - propisivanje iznimke od presumpcije bračnog očinstva na način koji ostavlja dvojbe u primjeni odredbi i otvara prostor za potencijalne manipulacije - nedorečenost i nepreciznost odredbi koje koriste pojmove: „djetetu bliske osobe“, bliske osobe s kojima dijete stanuje“, „druge bliske osobe“ i „osobe koje su važne u djetetovu životu“ 		

- zabrana roditelja da upravljaju sredstvima stečenim djetetovim radom
- dvojbe vezano za svakodnevnu skrb o djetetu
- opravdanost isključivanja određenih kaznenih djela iz kataloga kaznenih djela koja u slučaju pravomoćne presude roditelja mogu rezultirati lišenjem prava na roditeljsku skrb
- otvaranje prostora za zlouporabu ili arbitrarnu primjenu norme u postupcima u kojima se sudskom odlukom nadomješta pristanak roditelja za posvojenje djeteta,
- neopravdano isključivanje mogućnosti potpunog lišenja poslovne sposobnosti u iznimnim slučajevima
- samostalno donošenje odluke štíćenika o pristanku u stupanje u životnu zajednicu s osobama različitog spola zbog opasnosti štíćenika da bude iskorišten i izložen raznim manipulacijama jer je zasnivanje izvanbračne zajednice neformalno, bez prethodne „provjere“
- propisivanje dodatne iznimke o izražavanju mišljenja djeteta mlađeg od 14 godina putem posebnog skrbnika ili druge stručne osobe uz postojeću iznimku kojom je već propisano da će sud omogućiti djetetu da izrazi mišljenje u nazočnosti stručne osobe,
- određivanje mjera kojima se osigurava provedba odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem na temelju sumnje.

Prestanak važenja ukinutih odredbi može dovesti u pitanje zaštitu prava građana, osobito djece kao i primjenu Zakona i njegovu cjelokupnu opstojnost, a posebno jer se radi o propisu kojim se uređuje iznimno veliko područje obiteljskog prava te utječe na veliki broj adresata.

Uzimajući u obzir Odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, predloženim izmjenama i dopunama Zakon će se uskladiti s mjerodavnim odredbama Ustava Republike Hrvatske.

Predloženim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona poboljšat će se jasnoća i preciznost ukinutih pravnih normi te njihova usklađenost s drugim postojećim normama istoga zakona i drugih propisa.

Obiteljski zakon će se predloženim izmjenama i dopunama uskladiti i s Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 4/18.).

Dana 10. lipnja 2023. stupio je na snagu Zakon o izvanparničnom postupku („Narodne novine“, broj 59/23.), stoga se predloženim izmjenama i dopunama predlaže u postupcima pred sudom, na odgovarajući način, supsidijarna primjena odredbi zakona kojim se uređuje izvanparnični postupak.

Također, predloženim izmjenama i dopunama će se Obiteljski zakon uskladiti sa Zakonom o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22. i 114/22.).

Radi potrebe usklađivanja Obiteljskog zakona sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22.), prijedlogom Zakona predlažu se izmjene odredbi koje sadrže pozivanje na hrvatsku kunu na način da se iznosi u kunama zamijene iznosima u eurima.

	<p>Nadalje, predloženim izmjenama i dopunama će se Obiteljski zakon uskladiti sa Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22. i 71/23.), kojim je propisano da centri za socijalnu skrb prestaju s radom 31. prosinca 2022., a dana 1. siječnja 2023. poslove centra za socijalnu skrb preuzima Hrvatski zavod za socijalni rad, te će se u cijelom tekstu Obiteljskog zakona odredbe uskladiti na odgovarajući način.</p> <p>Predloženim izmjenama i dopunama će se jezično i nomotehnički urediti istaknuta pitanja obiteljskopraavnog uređenja: utvrđivanje majčinstva i očinstva, ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom, ograničavanje prava na upravljanje imovinom djeteta, dužnosti i prava osoba kojima je povjerena svakodnevna skrb o djetetu, posebne pretpostavke za lišenje prava na roditeljsku skrb, odluka suda koja nadomješta pristanak roditelja na posvojenje, opseg lišenja poslovne sposobnosti, odluke o osobnim stanjima koje donosi isključivo štićenik, izražavanje mišljenja djeteta, obiteljska medijacija, obvezno savjetovanje i mjere kojima se osigurava provedba odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem.</p>
3.	ANALIZA UTVRĐENIH IZRAVNIH UČINAKA
3.1.	Analiza gospodarskih učinaka
	Provedbom prethodne procjene nisu utvrđeni značajni učinci koji bi zahtijevali daljnju analizu u postupku procjene učinaka propisa.
3.2.	Analiza učinaka na zaštitu tržišnog natjecanja
	Provedbom prethodne procjene nisu utvrđeni značajni učinci koji bi zahtijevali daljnju analizu u postupku procjene učinaka propisa.
3.3.	Analiza socijalnih učinaka
	Provedbom prethodne procjene nisu utvrđeni značajni učinci koji bi zahtijevali daljnju analizu u postupku procjene učinaka propisa.
3.4.	Analiza učinaka na rad i tržište rada
	Provedbom prethodne procjene nisu utvrđeni značajni učinci koji bi zahtijevali daljnju analizu u postupku procjene učinaka propisa.
3.5.	Analiza učinaka na zaštitu okoliša
	Provedbom prethodne procjene nisu utvrđeni značajni učinci koji bi zahtijevali daljnju analizu u postupku procjene učinaka propisa.
3.6.	Analiza učinaka na zaštitu ljudskih prava
	<p>Zakon o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona imati će velike učinke na zaštitu ljudskih prava svih građana, osobito djece jer će se predloženo normativno rješenje odnositi na postupke obiteljske medijacije, razvoda braka, utvrđivanja majčinstva i očinstva, ostvarivanja osobnih odnosa između djeteta s roditeljima i drugim osobama, upravljanje sredstvima stečenim djetetovim radom, sudske postupke radi donošenja odluke koja nadomješta pristanak roditelja na posvojenje, na opseg lišenja poslovne sposobnosti, skrbničku zaštitu štićenika, izražavanje mišljenja djeteta i mjere kojima se osigurava provedba odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem.</p> <p>Ustavni sud Republike Hrvatske je u okviru postupka odlučivanja o ustavnosti odredbi Obiteljskoga zakona, a o kojem je odlučio odlukom i rješenjem, broj: U-I-394/2015 i dr. od 18. travnja 2023. („Narodne novine“, broj 49/23.) uzeo u obzir i stručna mišljenja predstavnika akademske zajednice, Katedri za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci,</p>

	<p>Pravnog fakulteta u Osijeku, a koja mišljenja su iznijeta prema potrebi i u sadržaju odluke Ustavnog suda, kao i mišljenja predstavnika obiteljskopравnih stručnjaka (teoretičara i praktičara) o ObiZ-u/15, a posebno je uzeto u obzir i mišljenje Pravobraniteljice za djecu, koja posebno ističe „Načelno se može istaknuti da smo uočili da u slučaju konfliktnih obiteljskih odnosa koji se prvenstveno reflektiraju na djecu i moguću povredu njihovih prava te zahtijevaju angažman nadležnih institucija radi zaštite prava i interesa djece, a što je materija Obiteljskog zakona, postoje brojni problemi koji se trebaju rješavati sustavno, normativnim unapređenjem, ali i osiguranjem uvjeta i financijskih resursa za provođenje propisa.</p> <p>Ustavni sud je razmatrao i ranijih godina zaprimljena očitovanja Vlade Republike Hrvatske u odnosu na Obiteljski zakon i namjeru i razloge potrebe izmjene Obiteljskog zakona.</p> <p>Za ocjenu osnovanosti prijedloga predlagatelja za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti ObiZ-a/15 s Ustavom, Ustavni sud je ocijenio mjerodavnima članke 8. i 14. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.), Konvenciju o pravima djeteta («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 12/93. i 20/97.) posebno njezini članci 3., 7., 8., 9., 11., 12., 20. i 21., Europsku konvenciju o ostvarivanju dječjih prava («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 1/10.), posebno njezini članci 3. – 10., Europsku konvenciju o ostvarivanju dječjih prava («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 1/10.), Konvencija o kontaktima s djecom («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 7/08.), posebno njezini članci 4. – 8., Konvencija o pravima osoba s invaliditetom («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 6/07. i 5/08. – ispravak), članak 12. Ustavni je sud naglasio da, neovisno o tome odluči li se zakonodavac za donošenje novog zakona ili donošenje izmjena i dopuna trenutno važećeg ObiZ-a/15, mora upozoriti na važnost njihovog usklađivanja s pravnim standardima europskog zakonodavstva, upućujući na presude Europskog suda za ljudska prava, donesene u predmetima protiv Republike Hrvatske. Pritom je upozorio i na podatke koji govore o broju smještene djece u sustavu socijalne skrbi te upozorio na zabrinjavajući trend porasta broja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi od 2015. godine do danas (razdoblje primjene ObiZ-a/15). Isto tako, istaknuti su podaci iz višegodišnjih Izvješća Pravobraniteljice za djecu i godišnjih statističkih izvješća Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u odnosu na broj posvojene djece po godinama u razdoblju od 2015 do 2022. godine.</p> <p>Ustavni sud je u odnosu na pojedine odredbe važećeg Obiteljskog zakona koje je utvrdio da doista utječu na vladavinu prava i pravnu sigurnost, te odredbe ukinuo s odgodnim učinkom, napomenuvši da novi zakon, tj. izmjene i /ili dopune postojećeg, mora stupiti na snagu do 31. prosinca 2023. godine.</p>
4.	TEST MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA (MSP TEST) /
4.1.	Moguće opcije javnih politika
	<p>OPCIJE ZA MSP TEST</p> <p>4.1.1. Opcija 1. (nenormativno rješenje) »Ne poduzimati ništa«</p> <p>4.1.2. Opcija 2. (nenormativno rješenje) »Poduzimati nenormativne aktivnosti«</p> <p>4.1.3. Opcija 3. (normativno rješenje) »Poduzimati nenormativnu aktivnost A«</p> <p>4.1.4. Opcija 4. (normativno rješenje) »Poduzimati nenormativnu aktivnost B«</p>

4.2.	<p>Ocjena i opcije</p> <p>Tablica: Analiza troškova i koristi</p> <table border="1" data-bbox="300 331 1449 566"> <thead> <tr> <th>Opcije</th> <th>Troškovi (negativni učinci)</th> <th>Koristi (pozitivni učinci)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Opcija 1.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Opcija 2.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Opcija 3.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Opcija 4.</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <div data-bbox="304 611 983 891" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Legenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - - znatan negativni učinak - ograničen negativni učinak l nema učinka + ograničen pozitivan učinak + + znatan pozitivan učinak </div>	Opcije	Troškovi (negativni učinci)	Koristi (pozitivni učinci)	Opcija 1.			Opcija 2.			Opcija 3.			Opcija 4.		
Opcije	Troškovi (negativni učinci)	Koristi (pozitivni učinci)														
Opcija 1.																
Opcija 2.																
Opcija 3.																
Opcija 4.																
5.	<p>PROVOĐENJE SCM METODOLOGIJE</p> <p>/</p>															
6.	<p>SAVJETOVANJE I KONZULTACIJE</p> <p>Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću provedeno je u periodu od 15. rujna do 16. listopada 2023. godine.</p> <p>Dana 16. listopada 2023. godine održan je okrugli stol na temu izmjena i dopuna Obiteljskog zakona- Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona.</p> <p>Na Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona putem javnog savjetovanja na portalu e-Savjetovanje zaprimljena su 53 komentara, od čega je 28 komentara primljeno na znanje, 23 komentara odnosno prijedloga nisu prihvaćena, a 2 prijedloga su djelomično prihvaćena. Komentari izneseni u e-savjetovanju, ponovljeni su i na održanom okruglom stolu. Predstavnici zainteresirane javnosti koji su dostavili svoje komentare i prijedloge odnosno koji su sudjelovali u savjetovanju su Pravobraniteljica za djecu, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, Pučka pravobraniteljica, Hrvatska odvjetnička komora, predstavnici udruga, organizacija civilnog društva, sindikata, građanskih inicijativa, pravni praktičari- odvjetnici, zainteresirani građani.</p> <p>Zaprimljena su mišljenja nadležnih tijela:</p> <p>Ministarstvo znanosti i obrazovanja, KLASA: 011-01/23-01/00057, UR.BROJ: 533-09-23-0005 od 20. listopada 2023. godine</p> <p>Ministarstva financija KLASA: 011-01/23-05/399, UR.BROJ: 513-05-01-23-5 od 16. listopada 2023.</p> <p>Ministarstva pravosuđa i uprave KLASA: 011-03/23-01/458, UR.BROJ: 514-01/07-23-02 od 11. listopada 2023. godine</p> <p>Ministarstvo zdravstva KLASA: 011-02/23-06/84, UR.BROJ: 534-07-1/2-23-3 od 19. listopada 2023. godine.</p> <p>Ministarstvo vanjskih i europskih poslova KLASA: 011-02/23-01/336, UR.BROJ: 521-IV-01-01-23-4 od 06. listopada 2023.</p> <p>Vlada Republike Hrvatske, Ured za zakonodavstvo: KLASA: 011-02/23-01/225, URBROJ: 50501-7/1-23-02 od 26. listopada 2023.</p>															

7.	<p>OPTIMALNO RJEŠENJE</p> <p>Na temelju analize učinaka propisa utvrđeno je da predloženo normativno rješenje nema izravne socijalne učinke, ali će predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona imati velike učinke na zaštitu ljudskih prava svih građana, osobito djece jer će se predloženo normativno rješenje odnositi na postupke obiteljske medijacije, razvoda braka, utvrđivanja majčinstva i očinstva, ostvarivanja osobnih odnosa između djeteta s roditeljima i drugim osobama, upravljanje sredstvima stečenim djetetovim radom, sudske postupke radi donošenja odluke koja nadomješta pristanak roditelja na posvojenje, na opseg lišenja poslovne sposobnosti, skrbničku zaštitu šticeenika, izražavanje mišljenja djeteta i mjere kojima se osigurava provedba odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem. Stoga se kao optimalno rješenje predlaže donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona.</p>
8.	<p>VREMENSKI OKVIR I VREDNOVANJE</p> <p>Očekivani vremenski okvir za postizanje očekivanih ishoda zakona je šest mjeseci od stupanja na snagu predloženih izmjena i dopuna Obiteljskog zakona.</p>
9.	<p>PRILOZI</p> <p>Mišljenje Ministarstva znanosti i obrazovanja, KLASA: 011-01/23-01/00057, UR.BROJ: 533-09-23-0005 od 20. listopada 2023. godine Mišljenje Ministarstva financija KLASA: 011-01/23-05/399, UR.BROJ: 513-05-01-23-5 od 16. listopada 2023. Mišljenje Ministarstva pravosuđa i uprave KLASA: 011-03/23-01/458, UR.BROJ: 514-01/07-23-02 od 11. listopada 2023. godine Mišljenje Ministarstvo zdravstva KLASA: 011-02/23-06/84, UR.BROJ: 534-07-1/2-23-3 od 19. listopada 2023. godine. Mišljenje Ministarstva vanjskih i europskih poslova KLASA: 011-02/23-01/336, UR.BROJ: 521-IV-01-01-23-4 od 06. listopada 2023. Vlada Republike Hrvatske, Ured za zakonodavstvo: KLASA: 011-02/23-01/225, URBROJ: 50501-7/1-23-02 od 26. listopada 2023.</p>
10.	<p>POTPIS ČELNIKA TIJELA</p> <p>Potpis:</p> <p>Datum: 27. listopada 2023. godine</p>
11.	<p>Odgovarajuća primjena ovoga Obrasca u slučaju provedbe članka 18. stavka 2. Zakona o procjeni učinaka propisa ("Narodne novine", broj 44/17)</p> <p>• /</p>

OBRAZAC
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM
JAVNOŠĆU O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
OBITELJSKOG ZAKONA

Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Svrha dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona
Datum dokumenta	25. listopada 2023.
Verzija dokumenta	I
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	/
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	Hrvatska odvjetnička komora, Pravni fakultet Osijek, Hrvatska psihološka komora, Hrvatski zavod za socijalni rad, Autonomna ženska kuća Zagreb, Centar za pružanje usluga u zajednici Lipik, Udruga za podršku žrtvama i svjedocima, Centar za posebno skrbništvo, Županijski sud u Zagrebu, Hrvatska komora socijalnih radnika, Općinski građanski sud u Zagrebu, Pravni fakultet u Zagrebu, Pravni fakultet u Rijeci, Udruga B.a.B.e., Inicijativa Spasime, Obiteljski centar, Odvjetnički ured Jukić, Hrvatska udruga za ravnopravno roditeljstvo
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Da, na središnjem državnom portalu za e-Savjetovanja. Javno savjetovanje na portalu e-Savjetovanja o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona trajalo je u razdoblju od 15. rujna do 16. listopada 2023.

<p>Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?</p> <p>Ako nije, zašto?</p>	
<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Vidjeti u prilogu ovoga obrasca.</p>
<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>Analiza dostavljenih primjedbi nalazi se u prilogu ovoga obrasca.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatna financijska sredstva.</p>

Izješće o provedenom savjetovanju - Nacrtr prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Domine - organizacija za promicanje ženskih prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	Načelno podržavamo namjeru da se predloženim mjerama poboljša položaja žrtava obiteljskog nasilja i nasilja nad ženama te primjene odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i u obitelji, a koje je u svom prvom izvješćaju o napretku RH u primjeni navedene Konvencije nedavno istaknuo i GREVIO odbor. No, smatramo da se radi o simboličkim i površnim izmjenama koje neće učinkovito utjecati na promjenu sustava koji potiče diskriminaciju žena u braku, tijekom i nakon razvoda, koji je usmjeren na počinitelja, odnosno postavlja pravo počinitelja na roditeljsku skrb u odnosu na pravo žrtve, odnosno majke i djece, te kroz postupak obveznog savjetovanja sekundarno viktimizira žrtvu, majku i dijete. U slučajima razvoda i određivanja iznosa uzdržavanja smatramo da sud treba preuzeti odgovornost i voditi računa o jednakosti žena u podijeli bračne imovine. Hrvatske je osim preporuka GREVIO odbora u obvezi primjenjivati i preporuke CEDAW odbora, posebno, u ovom slučaju one koje prepoznaju diskriminaciju žena u braku, tijekom razvoda i podijele bračne imovine, kao i u slučajevima nasilja u obitelji. Predlažemo stoga iznova pristupiti izradi Obiteljskog zakona koji će biti utemeljen na ustavnim i zakonskim vrijednostima ravnopravnosti spolova te usklađen s međunarodnim dokumentima, prije svega UN Deklaracije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW, 1979) i Konvenciji Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i u obitelji (Istanbulska konvencija, 2011) i preporukama međunarodnih tijela nadležnih za provedbu istih, CEDAW i GREVIO odbor. Odredbe Obiteljskog zakona trebale bi biti rodno osjetljive, a u slučajevima nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja osigurati da u praksi sva nadležna tijela primjenjuju pristup orijentiran na zaštitu prava i sigurnosti žrtava i njihove djece.	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog nije predmet uređenja ovoga Zakona. Jedno od temeljnih načela Obiteljskog zakona je da žena i muškarac imaju međusobno jednaka prava i dužnosti u svim obiteljsko-pravnim odnosima, a posebno u odnosu na roditeljsku skrb. U partnerskim odnosima zabranjena je diskriminacija prema spolu i nasilje prema partneru. Solidarnost je temeljno načelo obiteljskog života. Svi članovi obitelji moraju se uzajamno poštovati i jedan drugom pomagati. Nasilje u obitelji predstavlja posebno tešku povredu načela solidarnosti, uzajamnoga poštovanja i pomaganja svih članova obitelji. Prevencija, suzbijanje i sankcioniranje svih vrsta nasilja u obitelji uređuje se posebnim zakonom.
2	STJEPAN MIŠIĆ	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Ovim komentaram želim skrenuti pažnju na nedostatak inkluzivnosti i prenostim tekst	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga

		OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Duginih obitelji:</p> <p>Vlada Republike Hrvatske @vlada_rh nije uključila životne partnere (istospolne parove) u zakonski okvir koji regulira posvojenje djece, čime se nastavlja diskriminacija kako djece koja su izdvojena iz svojih bioloških obitelji, tako i LGBTIQ osoba u Hrvatskoj koje su u životnom partnerstvu, a žele postati posvojitelji.</p> <p>Unatoč potrebi za poboljšanjem sustava posvojenja i brige za napuštenu djecu, Vlada RH i dalje ne uskladuje zakonodavstvo sa suvremenim znanstvenim spoznajama, nedavnim sudskim presudama u slučaju Šegota/Kozić, te preporukama EU.</p> <p>Istospolni parovi žele pružiti djeci u sustavu ljubav, sigurnost i skrb, ali se i dalje suočavaju s raznim administrativnim i zakonskim preprekama. Ova nepravda ne samo da diskriminira LGBTIQ osobe i parove, već također ugrožava dobrobit djece koja bi mogla izgubiti priliku za životom u obitelji koja bi im pružila stabilnost i ljubav.</p> <p>Pozivamo Vladu RH da hitno prepozna potrebu za izmjenama zakona kako bi osigurala jednaku pravnu sigurnost i prava na posvojenje za sve parove bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju. Ova promjena nije samo pitanje pravednosti, već je i ključna za dobrobit djece u Hrvatskoj.</p> <p>Ponavljamo, takve izmjene odražavaju EU smjernice koje imaju uporište u Strategiji za ravnopravnost LGBTIQ osoba koju je Europska komisija predstavila 2020. godine, te stoga pozivamo Vladu RH na stvaranje inkluzivnog i pravednog okruženja u kojem se sva djeca i obitelji poštuju i štite.</p> <p>Dugine obitelji: https://www.instagram.com/p/Cyc7rAwMluf/</p>		zakona.
3	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Sukladno odredbama čl. 9., 10. i 11. Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 73/17) pravobraniteljica dostavlja mišljenje na tekst Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona objavljenog u e-savjetovanju (u daljnjem tekstu Prijedlog Zakona).</p> <p>Načelno podržavam intenciju da se prilikom ovih izmjena i dopuna, primarno potaknutih Odlukom i rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj:</p>	Primljeno na znanje.	<p>Zahvaljujemo na komentaru. U odnosu na prijedlog i pozivanje na oprez prilikom koncipiranja odredbi, a radi zaštite najboljih interesa djeteta žrtve obiteljskog nasilja, kao najranjivije skupine, izmijenjena je odredba članka 9., u odnosu na izmjenju članka 95. st. 2., uzimajući u obzir prvenstveno interes djeteta.</p> <p>U odnosu na komentar o potrebi zaštite žrtava obiteljskog nasilja i prijedloga</p>

		<p>U-I-394/2015 i dr. od 18. travnja 2023. (NN 49/23.), osigura i bolja zaštita žrtava obiteljskog nasilja u važećem OBZ-u. Međutim, pritom pozivamo na oprez prilikom koncipiranja ovih odredbi, radi zaštite najboljih interesa djece žrtava obiteljskog nasilja, kao najranjivije skupine. Naime, svjedoci smo brojnih slučajeva u kojima dijete, zbog „prelivanja“ partnerskog sukoba na roditeljstvo dolazi u sami fokus roditeljskog spora. U visoko-konfliktnim odnosima roditelja učestale su prijave različitih oblika obiteljskog nasilja, a često stručnjaci uočavaju i manipulativna postupanja roditelja koji onog drugog roditelja želi prikazati u lošijem svjetlu. Nažalost u takvim slučajevima događa se da i oni roditelji, koji u svim ostalim segmentima uredno skrbe o djetetu, ne prepoznaju djetetovu potrebu za mirnom svakodnevnicom i skladnim odnosima roditelja te svojim postupcima djetetu čine nemjerljivu štetu, što često uključuje i psihičko i emocionalno nasilje nad djetetom. Takve je slučajeve potrebno predvidjeti, a djetetu i u tim (u praksi nažalost čestim) slučajevima osigurati adekvatnu zaštitu.</p> <p>Nadalje, skrećemo pozornost na potrebu zaštite osobnih podataka žrtava obiteljskog nasilja koja se načelno može javiti u različitim postupcima koji se vode temeljem OBZ-a pa opravdanim smatramo intervenirati i u procesne odredbe OBZ radi unaprjeđivanja zaštite interesa djece žrtava obiteljskog nasilja. Stava smo da bi u tim postupcima valjalo osigurati mogućnost zaštite osobnih podataka sudionika u postupku, i to u slučajevima kada postoji sumnja ili bojazan da bi, dostupnošću tih podataka, žrtve obiteljskog nasilja bile izložene mogućnosti odmazde, odnosno ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje i tjelesnu nepovredivost. Problematika je posebice naglašena u slučajevima u kojima su djeca u pratnji roditelja smještena u skloništa za žrtve obiteljskog nasilja, ali i u drugim okolnostima u kojima su u strahu od počinitelja preselili i promijenili mjesto svoga boravka.</p> <p>Ostale konkretne prijedloge, komentare i mišljenja navodimo uz pojedine odredbe Prijedloga Zakona.</p> <p>***</p> <p>Dodatno, osim odredbi Obiteljskog zakona (u daljnjem tekstu: OBZ-a) u koje se</p>	<p>intervencije u procesne odredbe Obiteljskog zakona radi unaprjeđenja zaštite interesa djece žrtava obiteljskog nasilja, kako bi se u postupcima osigurala tajnost i zaštita osobnih podataka čijim bi otkrivanjem bila ugrožena sigurnost žrtava nasilja, isti nije prihvaćen. Prevencija, suzbijanje i sankcioniranje svih vrsta nasilja u obitelji uređuje se posebnim zakonom. Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji ("Narodne novine", broj 70/2017, 126/2019, 84/2021, 114/2022) propisano je da žrtva nasilja u obitelji ima pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. stavka 1. i 2. toga Zakona kao i pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom.</p> <p>Prijedlozi izmjena i dopuna odredbi članka 97., 101., 105., 120., 135., 156., 157., 178., 224., 225., 228., 286., 289., 308., 313., 315., 347., 445., 513., 527., 529., 536., 537., su primljeni na znanje, međutim isto nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.</p>
--	--	---	---

			<p>intervenira ovim Prijedlogom, imamo potrebu problematizirati i neke odredbe OBZ-a koje nažalost ovoga puta nisu obuhvaćene izmjenama i dopunama, a sve kako bismo potaknuli njihove promjene, koje smatramo nužnim na temelju praćenja područja obiteljskih odnosa kroz pojedinačne slučajeve prijava povreda dječjih prava te sagledavajući primjenu važećih normi i njihove učinke na djecu.</p> <p>OBZ je propis čija primjena ima značajan utjecaj i dugoročne posljedice na živote djece te na realizaciju njihovih prava i interesa, pa stoga molimo ozbiljno razmotriti i prijedloge pravobraniteljice za djecu za izmjenu i dopunu i njegovih sljedećih odredbi:</p> <p>- Čl. 97. OBZ-a (Upravljanje imovinom djeteta) Odredbe čl. 97. i 98. OBZ-a koje se odnose na imovinska prava i interese djece nisu u važećem OBZ-u nomotehnički jasno razrađene. Tako primjerice odredba čl. 97.st.3. koja se prema naslovu odnosi na upravljanje imovinom regulira i korištenje prihoda sa djetetove imovine, pa čak i raspolaganje imovinom. Tako nejasno i zbrkano koncipirane odredbe otežavaju razumijevanje tri potpuno različita pojma: upravljanje, korištenje prihoda od imovine te raspolaganje imovinom (u koje spada otuđenje i opterećenje imovine), što posljedično može dovesti i dovodi do različitog tumačenja propisa i kršenja dječjih prava. Predlažemo stoga drugačije stipulirati odredbe čl. 97. i 98. na način da jedna regulira upravljanje, a druga korištenje prihoda i raspolaganje imovinom djece.</p> <p>- Čl. 101. OBZ-a (Zastupanje u vezi s vrjednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima djeteta) I ovom prilikom ukazujemo na davno uočeni problem vezan uz tumačenje pojma vrjednije imovine kada se radi o novčanim sredstvima djeteta. Naime, kako izostaje norma ili vjerodostojno tumačenje o tome koji se novčani iznos smatra vrjednijom imovinom, u primjeni je Mišljenje ondašnjeg Ministarstva socijalne politike i mladih iz rujna 2014., prema kojem roditelj može u razdoblju od jednog mjeseca raspolagati novčanim sredstvima djeteta u iznosu koji ne prelazi 10.000 kuna. Osim dvojbene forme, držimo da ovako široko</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>tumačenje zakonskih odredbi ostavlja prostora za moguću manipulaciju imovinskim pravima djeteta (jer djeca u kratkom vremenu mogu ostati bez značajnog novčanog iznosa, a bez kontrole da će novac biti utrošen na njihove potrebe). Da navedeni iznos nadilazi realne životne okolnosti i znatno nadmašuje iznos prosječno isplaćene neto plaće u Hrvatskoj redovito upozoravamo kroz Izvješća o radu pravobraniteljice za djecu. I ovom prilikom ističemo prijedlog da se OBZ-om regulira visina novčanih sredstava koji se smatraju vrijednijom imovinom te da se pritom visina kontinuiranih (mjesečnih) isplata uskladi s iznosima uzdržavanja prema prosječnim potrebama maloljetnog djeteta u skladu s djetetovom dobi. Također predlažemo da se predvidi razlika između jednokratne isplate i mogućnosti kontinuiranog podizanja sredstava s računa djeteta. Podredno, predlažemo dopuniti odredbu na način da se propiše obveza ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi da o svemu ovome odluči jednom godišnje svojom odlukom.</p> <p>- Čl. 105. OBZ-a (Samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi), u vezi s čl. 116. (Roditeljska skrb u slučaju smrti roditelja) i 513. OBZ-a (Osnove za određivanje ovrhe i stranke u postupku) Važeći OBZ ne sadrži adekvatne mehanizme zaštite djetetovog prava da o njemu skrbi drugi roditelj (koji temeljem zakona ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb) u slučaju kada dijete, nakon smrti roditelja s kojim je do tada temeljem sudske odluke stanovalo, bez pravne osnove ostane kod treće osobe (najčešće člana obitelji umrlog roditelja). U takvim slučajevima događa se da živući roditelj nema otprije sudsku odluku o tome da će dijete stanovati s njime (jer je prethodno temeljem sudske odluke stanovalo s drugim, sada preminulim roditeljem) niti takvu odluku uspijeva ishoditi naknadno (u slučaju koji iznosimo kao primjer sud je odbio zahtjev za donošenje odluke uz obrazloženje da roditelj koji je živ temeljem samog zakona bez sudske odluke nastavlja samostalno ostvarivati roditeljsku skrb.) Bez sudske odluke (ovršne isprave), roditelj nema pravni mehanizam kako preuzeti skrb o djetetu kada osoba kod koje se dijete nalazi odbija predati dijete. Stoga smatramo da je OBZ</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>nužno dopuniti na način da se u ovakvim slučajevima osigura zaštita interesa djeteta te omogući oduzimanje djeteta koje se bez pravne osnove nalazi kod druge osobe koja odbija predati dijete, odnosno da se osigura mogućnost provođenja ovrhe radi predaje djeteta (nužna i dopuna odredbe čl. 513. OBZ-a).</p> <p>- Čl. 120. OBZ-a - (Ostvarivanje osobnih odnosa djeteta sa srodnicima i drugim osobama) Odlukom i rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-394/2015 i dr. od 18. travnja 2023. (NN 49/23.) ukinuto je niz odredbi koje su se u svom sadržaju odnosile na pojam „djetetu bliske osobe“, uz obrazloženje da je to napravljeno radi jasnoće pravne norme i u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene zakonskih odredbi. Prijedlog u e-savjetovanju, umjesto dosadašnjeg pojma „djetetu bliskih osoba“ kod reguliranja različitih pitanja upućuje na primjenu čl. 120., u koji se Prijedlogom nije interveniralo, a koji regulira pravo na ostvarivanje osobnih odnosa djeteta i drugih osoba ako su dulje vrijeme živjele u obitelji s djetetom, kroz to se vrijeme brinule o djetetu i s njim imaju razvijen emocionalni odnos.</p> <p>Na ovaj način i dalje se djetetu ne jamči pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s njemu važnim i bliskim osobama koje ne moraju nužno biti osobe koje su s djetetom živjele u obitelji. Tako primjerice, neki srodnici djeteta koji nisu živjeli s djetetom mogu imati izrazito blizak emocionalni odnos s djetetom pa prekid održavanja osobnih odnosa s njima može nanijeti veliku štetu daljnjem emocionalnom razvoju djeteta. O tome koja je osoba iz djetetove šire obitelji bliska djetetu zaista nije unaprijed moguće predvidjeti te se razlikuje od slučaja do slučaja. Kako se radi o odnosima koji mogu predstavljati značajnu dobrobit za djecu, predlažemo dopuniti odredbu članka 120., na način da se osigura mogućnost donošenja sudske odluke o ostvarivanju kontakata djeteta s drugim osobama kad je to prema procjeni stručnjaka i suda u djetetovom interesu.</p> <p>Veza: komentar pravobraniteljice uz članak 8. Prijedloga Zakona.</p> <p>- Čl. 135. OBZ-a (Žurna mjera izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji; Pretpostavke za određivanje mjere)</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Praćenjem problematike zapažamo da u onim slučajevima kada roditelji stanuju odvojeno, a dijete je žrtva nasilja ili zanemarivanja od strane jednog roditelja, i kada Hrvatski zavod za socijalni rad (u daljnjem tekstu: HZSR) procijeni da daljnjim ostankom djeteta s tim roditeljem postoji opasnost za život, zdravlje ili dobrobit djeteta, ali da je u interesu djeteta da ga preuzme drugi roditelj, HZSR nema na raspolaganju odgovarajući mehanizam zaštite djetetovih prava. Naime, važeća odredba čl. 135. OBZ-a ne osigurava mogućnost izdvajanja djeteta od jednog roditelja i predaje djeteta drugom roditelju, već po izricanju mjere ima samo mogućnost odlučiti o privremenom smještaju djeteta kod druge osobe koja zadovoljava pretpostavke za skrbnika, kod udomiteljske obitelji, ustanove socijalne skrbi, odnosno druge fizičke ili pravne osobe koja obavlja djelatnost socijalne skrbi.</p> <p>Činjenica jest da HZSR nema ovlasti donositi odluke o roditeljskom sporu niti aktivnu legitimaciju takve postupke pokretati pa se često u praksi događa da dijete u ovakvim slučajevima ostane kod drugog roditelja samo na temelju usmene upute i „savjeta“ dežurnog stručnog radnika HZSR i/ili policijskog službenika. To u daljnjim odnosima može predstavljati dodatne poteškoće, naročito kada se roditelj koji stanuje s djetetom a kojem je dijete na opisani način „oduzeto“ odluči na pokretanje ovršnog postupka radi predaje na temelju ranije ovršne isprave. Najčešće se u takvim slučajevima roditelj, koji je temeljem usmene izjave preuzeo dijete, odluči na pokretanje postupka izmjene ranije ovršne odluke i traži donošenje privremene mjere. Međutim, praksa nažalost pokazuje da neizvjesna situacija može trajati mjesecima, u kojem periodu je dijete, osim konfliktu roditelja i promjeni obiteljskog okruženja, potencijalno izloženo i višekratnim razgovorima sa stručnim osobama, a moguće i manipulativnim postupcima roditelja (nekada i oba roditelja). Stoga, kako bi se spriječile takve situacije i njihov štetan utjecaj na djecu, uočavamo potrebu intervencije u čl. 135 OBZ-a na način da se osigura mogućnost izricanja žurne mjere i prema samo jednom roditelju u slučaju kada roditelji stanuju odvojeno, uz mogućnost predaje djeteta drugom roditelju.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Smatramo da se ne bi radilo o zadiranju u sudsku nadležnost rješavanja obiteljskih odnosa već o efikasnoj mjeri za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta u slučajevima obiteljskog nasilja, koja je privremene naravi i koju bi sukladno važećim odredbama OBZ-a potvrđivao sud, u razumnim i žurnim rokovima iz čl. 138. OBZ-a.</p> <p>- Čl. 156. OBZ-a - Oduzimanje prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu; Podnošenje prijedloga i prilozi Člankom 156. stavkom 3. Obiteljskog zakona propisano je „kada centar za socijalnu skrb podnosi prijedlog za donošenje odluke iz stavka 1. ovog članka, dužan je predložiti i smještaj djeteta“. Takva odredba zakona propisuje da centar (sada, Hrvatski zavod za socijalni rad HZSR), u suštini, ne može niti pokrenuti postupak oduzimanja ukoliko nema osiguran smještaj djeteta.</p> <p>U situacijama, a kojima nažalost kontinuirano svjedočimo, da su ustanove socijalne skrbi prekapacitirane, te da nema slobodnih mjesta ni u udomiteljskim obiteljima, stručni djelatnici HZSR ne mogu formalno niti pokrenuti postupak oduzimanja prava roditeljima da žive s djetetom, iako je to nužno radi zaštite dobrobiti djeteta. Smatramo da se pokretanje postupka ne smije uvjetovati prethodno osiguranim smještajem koji se može naknadno osigurati i tijekom trajanja postupka te o tome izvijestiti sud.</p> <p>- Čl. 157. OBZ-a – (Oduzimanje prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu; Odlučivanje o mjeri) Člankom 157. stavak 5 važećeg OBZ-a propisano je da će sud, prilikom odlučivanja o mjeri oduzimanja prava na stanovanje s djetetom i povjeravanja svakodnevne skrbi o djetetu, odlučiti i o uzdržavanju djeteta od strane roditelja, ako je to posebni skrbnik djeteta ili centar za socijalnu skrb u ime djeteta zahtijevao. Držeći da je reguliranje pitanja djetetovog uzdržavanja uvijek u interesu djeteta, stava smo da se ostvarivanje toga prava ne smije ostaviti na dispoziciju posebnom skrbniku ili HZSR. Stoga predlažemo mijenjati odredbu članka 157. stavak 5 na način da će sud uvijek, po službenoj dužnosti, uz odluku o mjeri, odlučiti i o djetetovom uzdržavanju.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>- Čl. 178. OBZ-a – (Vrste mjera za zaštitu imovine i imovinskih prava djeteta) Praćenjem sadržaja Godišnjih statističkih izvješća, koje objavljuje Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (dalje u tekstu: MRMSOSP), već godinama uočavamo nesrazmjer između broja obavijesti o kršenju djetetovih imovinskih prava koje su dobivali centri za socijalnu skrb i broja postupaka koje su ti isti centri pokretali pred sudom radi izricanja mjera za zaštitu imovine i imovinskih prava djece. Primjerice, prema Godišnjem statističkom izvješću za 2021. (što su zadnji javno dostupni podaci) centri su te godine primili 94 obavijesti o kršenju djetetovih imovinskih prava, a pokrenuli su tek 15 postupaka na sudu radi određivanja mjere iz čl. 178. OBZ-a. Od 49 postupaka koji su se vodili na sudu (15 po prijedlogu CZSS i 34 po prijedlogu roditelja), tek 6 je rezultiralo odlukom o lišenju prava na upravljanje djetetovom imovinom (u tri slučaja prava na upravljanje imovinom lišen je jedan roditelj, dok se u tri slučaja odluka odnosila na oba roditelja.). Osim relativno malog broja sudskih postupaka koje pokreću i njihovih značajno suženih ovlasti u odnosu na raniji propis (OBZ-2003.), uočavamo i nesnalaženje CZSS (HZSR) u slučajevima zaštite imovinskih interesa djece, a posebice kada se radi o djeci koja su bez odgovarajuće roditeljske skrbi i pod skrbništvom, neovisno o tome jesu li ta djeca naslijedila značajno veliku imovinu ili pak dugove. I dalje smo stava da bi MRMSOSP trebao pripremiti liste za procjenu čimbenika rizika te izdati smjernice i naputke za postupanje stručnih radnika HZSR tijekom procjene i zaštite imovinskih prava i dobrobiti djece, pa predložimo takvu obvezu ministra propisati OBZ-om. Također predložimo dopuniti odredbu čl. 178. OBZ-a, na način da se predvide i blaže mjere za zaštitu imovinskih prava i interesa djece iz nadležnosti HZSR i suda, te općenito da se prošire ovlasti HZSR po pitanju zaštite dječje imovine po uzoru na OBZ (2003.)</p> <p>- Čl. 224. OBZ-a (Pretpostavke za imenovanje skrbnika za dijete) U odredbi kojom se taksativno nabrajaju osnove za stavljanje djeteta pod skrbništvo predložimo dodavanje novog</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>stavka koji bi glasio: "Pod skrbništvo će se staviti dijete strani državljanin ili dijete bez državljanstva koje se bez pratnje zakonskog zastupnika ili osobe koja je ovlaštena skrbiti o njemu zatekne na teritoriju Republike Hrvatske".</p> <p>Obrazloženje: Djetetu koje se bez pratnje zakonskog zastupnika ili druge osobe koja je dužna skrbiti o djetetu zatekne na teritoriju RH nužno je pružiti punu skrbničku zaštitu sukladno Konvenciji o pravima djeteta te je u tu svrhu nužno djetetu postaviti skrbnika koji će se skrbiti o svim pravima i interesima djeteta, a ne tek o pojedinim o kojima je formalno ovlašten posebni skrbnik iz čl. 240. Naime, djeca bez pratnje su specifična skupina ranjive djece, kojoj je potrebna cjelovita zaštita. Skrbnici su jedan od najvažnijih elemenata sustava za zaštitu djece čije interese ne mogu zastupati njihovi roditelji. Oni su ključni za zaštitu najboljih interesa i opće dobrobiti djeteta te za dopunjavanje ograničene pravne sposobnosti djeteta, ako je to potrebno, na isti način kao što to čine roditelji. Skrbnik djeteta bez pratnje mora imati specifična znanja kako bi mogao ispuniti zahtjevnu ulogu zaštite prava i dobrobiti djeteta bez pratnje te sukladno Protokolu o postupanju prema djeci bez pratnje ima niz zaduženja koje izlaze iz okvira postupanja posebnog skrbnika (informiranje djeteta o činjenicama i okolnostima u kojima se zateklo, aktivno sudjelovanje u postupku identifikacije kao podrška djetetu, može izraziti namjeru za međunarodnu zaštitu u ime djeteta, u slučaju potrebe upoznaje dijete s postupcima procjene dobi, posvećuje pažnju indikatorima rizika u smislu je li dijete žrtva trgovine ljudima, brine o osiguranju uvjeta prihvata za dijete i dr.) Uz matičnog skrbnika trebalo bi ostaviti mogućnost da se djetetu bez pratnje temeljem čl. 240.st.7. može imenovati posebni skrbnik u pojedinim upravnim i sudskim postupcima u kojima se zahtjeva dodatna pravna znanja za kvalitetno zastupanje interesa djeteta (tzv. skrbnik ad litem).</p> <p>- čl. 225. st.4. OBZ-a - (Rješenje o stavljanju pod skrbništvo i imenovanje skrbnika djetetu), i čl. 261. (Upravljanje i zastupanje u imovinskim stvarima štíćenika) Ovim odredbama OBZ-a regulirana je zaštita prava djeteta pod skrbništvom na značajno drugačiji način u odnosu na djecu koja nisu pod</p>		
--	--	---	--	--

			<p>skrbništvom. Kako bi se i djeci pod skrbništvom osigurao jednaki standard zaštite (sudska zaštita) predložimo odredbe izmijeniti na način da se predvidi sudska nadležnost za donošenje odluke o povjeri na svakodnevnu skrb (čl. 225) i zaštitu imovinskih prava (čl. 261.).</p> <p>- čl. 228. OBZ-a - (Odluke skrbnika za koje je potrebno prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb) i čl. 259. (Prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb) Stava smo da odredbe nisu u skladu s odredbom članka 84. stavak 5. prema kojoj dijete ima pravo na izbor obrazovanja i zanimanja i pravo na zapošljavanje u skladu sa svojim sposobnostima i svojom dobrobiti. Za razliku od djece o kojoj skrbe roditelji, za koju vrijedi odredba OBZ-a koja predviđa da roditelji ne smiju prisiljavati dijete na školovanje koje nije u skladu s djetetovim sposobnostima i sklonostima (članak 94. stavak 6.), a djeci je predviđena zaštita suda u slučaju spora (čl. 94.st. 6 OBZ-a), djeca pod skrbništvom nemaju osiguranu jednaku razinu zaštite (sudsku zaštitu) jer odluku o izboru obrazovanja i zanimanja donosi skrbnik, uz prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb. Predložimo dopuniti odredbu na način da se predvidi mogućnost sudske zaštite u slučaju spora djeteta (štićenika) i skrbnika o izboru djetetovog obrazovanja i zanimanja.</p> <p>- čl. 286. OBZ- a - (Uzdržavanje, opće odredbe, zabrana odricanja) Odredbu prema kojoj odricanje od prava na uzdržavanje nema pravnog učinka predložimo dopuniti na način da se predvidi da odricanje od dužnosti i prava na uzdržavanje nema pravnog učinka, a sve kako bi se osigurao jednaki standard zaštite kao onaj kojeg je predviđao OBZ 2003.</p> <p>- čl. 289. OBZ-a - (Uskraćeno uzdržavanje maloljetnog djeteta) Unatoč tome što prema Zakonu o obveznim odnosima zastara ne teče između roditelja i djece dok traje roditeljsko pravo (čl. 235, st.1. t.2.), OBZ predviđa da djetetova tražbina prema roditelju koji ga nije uzdržavao zastarijeva za vrijeme od pet godina od dana nastanka obveze (čl. 289.st.3.). Primjenom načela lex specialis derogat legi generali, djeca su ovakvom odredbom OBZ-a</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>onemogućena potraživati iznos uzdržavanja koje su im njihovi roditelji uskratili van petogodišnjeg razdoblja, a na koje bi temeljem Zakona o obveznim odnosima imali pravo. Stoga predlažemo brisati odredbu čl. 289.st.3. OBZ-a jer smatramo da odredba nije u interesu djece.</p> <p>- čl. 308. OBZ-a - (Posebna pravila o određivanju uzdržavanja za djecu; način ostvarivanja prava na uzdržavanje) i čl. 527. (Pokretanje postupka i predmet ovrhe) OBZ (2015) nudi široku lepezu mogućnosti vođenja postupaka kada je u pitanju uzdržavanje djeteta, što je svakako dobrodošlo. Međutim u zakonu izostaje sistematično navođenje postupaka, kao i osnova za određivanje ovrhe. Smatramo da je odredbu članka 308. nužno dopuniti te, osim informacija za izvanparnični pojednostavljeni postupak i parnični postupak, pojasniti i kada se uzdržavanje određuje nagodbom, a kada sporazumom, tko postupke pokreće i tko u njima zastupa djecu (kada ga zastupaju oba roditelja, kada jedan roditelj, kada centar za socijalnu skrb odnosno HZSR, a kada poseban skrbnik), jer su sve te informacije nesistematično navedene u različitim dijelovima zakona.</p> <p>- čl. 313. OBZ-a - (Ukupne mogućnosti roditelja obveznika uzdržavanja) Predlažemo dopuniti članak na način da se predvidi dužnost roditelja koji ima obvezu plaćati uzdržavanje za dijete da, osim svojih ukupnih neto prihoda, prikaže i svoje cjelokupno imovinsko stanje (st.2). Također predlažemo izmijeniti odredbu st.3. na način da traženje navedenih podataka (uključujući i podatak od poslodavca o visini i način isplate plaće) ne bude u dispoziciji suda, već njegova obveza.</p> <p>- čl. 315. OBZ-a - (Određivanje uzdržavanja u posebnim okolnostima) Predlažemo dopuniti odredbu na način da se predvidi obveza suda da izrekom odluke odluči i o reguliranju izvanrednih troškova za dijete (primjerice izleta, ekskurzije, opreme za sport, medicinska pomagala, opreme ili lijekova koji nisu osigurani putem HZZO-a i sl.)</p> <p>- Čl. 347. OBZ-a - (Načelo žurnosti)</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Važećim odredbama koje se odnose na načelo žurnosti u postupcima o kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta, propisano je da se prvo ročište u tim postupcima mora održati u roku od petnaest dana od pokretanja postupka. Radi se o pravu djeteta na pravo na skrb za život i zdravlje; pravo na sigurnost i odgoj u obitelji primjeren djetetovim tjelesnim, psihološkim i drugim razvojnim potrebama; pravo na život sa oba roditelja, a ako su oni razdvojeni pravo na skrb od oba roditelja; pravo na ostvarivanje osobnih odnosa sa roditeljima i bliskim osobama sa kojima ne stanuje, pravo na točnu informaciju o roditeljima i bliskim osobama sa kojima ne stanuje; pravo odabira obrazovanja, zanimanja i zapošljavanja sukladno sposobnostima i dobrobiti djeteta. Iako zakon propisuje u kojem roku se prvo ročište treba održati, obveza održavanja prvog ročišta u tom roku nije garancija žurnosti u postupanju, budući da nije propisan rok u kojem se postupci moraju dovršiti. Posljedica toga su neopravdano dugi sudski postupci. Stoga smatramo da je žurnost potrebno osigurati detaljnijim zakonskim odredbama kojima će se propisati dužnost suda da ove postupke rješava u žurnom roku, pri čemu naglasak treba biti na žurnom donošenju odluke kojom se razrješava roditeljski sukob ili se rješava o nekom pravu djeteta. Istovremeno žurnost treba osigurati i u postupcima donošenja privremenih mjera te ovršnim postupcima jer svako odgađanje šteti dobrobiti i zaštiti djeteta.</p> <p>- čl. 445. OBZ-a - (Posebni izvanparnični postupci; Pravni lijekovi) Predlažemo odredbu stavka 4. brisati, a podredno mijenjati na način da učinak žalbe ne ovisi o dispoziciji suda, već da se osigura da u svim postupcima u kojima se izriču mjere kojima se štite prava i dobrobit djece žalba protiv odluke ne zadržava ovrhu. Mjere za zaštitu prava i dobrobiti djece iz nadležnosti suda teže su naravi i odnose se na veoma rizične okolnosti u kojima djeca odrastaju pa zadržavanje ovrhe može dovesti do potencijalne ugroze njihovih prava. Dodatno, odredba čl. 445. u koliziji je s odredbom čl. 489. st. 3. u vezi s čl. 485. stavka 1. točaka 1., 3. i 4.</p> <p>- čl. 513. OBZ-a – (Osnove za određivanje ovrhe i stranke u postupku)</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Nastavno na komentar uz čl. 105. i 116. OBZ-a, smatramo nužnim dopunu i ovog članka kako bi se osigurala mogućnost provođenja ovrhe radi predaje djeteta roditelju koji ima pravo skrbiti o djetetu nakon smrti roditelja s kojim je dijete do tada živjelo.</p> <p>- čl. 527. OBZ-a - (Ovrha radi uzdržavanja, Pokretanje postupka i predmet ovrhe) Odredbe koje se odnose na ovrhu radi uzdržavanja ne sadrže taksativno nabrojane osnove za određivanje ovrhe pa to predlažemo dopuniti (veza komentar i prijedlog pravobraniteljice u odnosu na čl. 308. OBZ-a)</p> <p>- Čl. 529. OBZ-a - (Posebni postupci osiguranja) Predlažemo dopuniti odredbu na način da se njome propiše da se privremena mjera može odrediti i u drugim postupcima, poput posebnih postupaka radi ostvarivanja roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom te postupaka radi određivanja mjera za zaštitu prava i dobiti djeteta. Obrazloženje: Važećim odredbama OBZ-a privremenom mjerom može se riješiti pitanje s kojim će roditeljem dijete stanovati i o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom te pitanje uzdržavanja djeteta. U praksi nažalost svjedočimo dugotrajnosti sudskih postupaka i u drugim postupcima kojima se razrješava roditeljski konflikt ili se određuju mjere za zaštitu prava i dobiti djeteta te je nužno predvidjeti mogućnost da i u ovim postupcima sud može donijeti privremenu mjeru kako bi se žurnom intervencijom suda zaštitila dobit djeteta. U čl. 530. st.4. kojim se regulira mjesna nadležnost suda za određivanje privremene mjere propisano je da privremenu mjeru može po službenoj dužnosti odrediti sud u svakom postupku koji je u tijeku, a u kojem se prema odredbama Obiteljskog zakona odlučuje o pravima i dobiti djeteta , međutim mišljenja smo da ova odredba radi jasnoće treba biti dio čl. 529. Ovo posebice stoga što se u daljnjem tekstu Zakona razrađuju samo postupanje suda vezano uz privremene mjere iz čl. 529. (privremena mjera s kojim će roditeljem dijete stanovati, ostvarivanje osobnih odnosa i uzdržavanje djeteta).</p> <p>- čl. 536. OBZ-a - (Privremena mjera s kojim će roditeljem, odnosno drugom osobom dijete</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>stanovati, i o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom; Odlučivanje o privremenoj mjeri) Prema odredbama OBZ-a, HZSR je ovlašten pokrenuti izvanparnični postupak na sudu radi ograničenja ili zabrane ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom (članak 123.) te postupak radi ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom pod nadzorom (članak 124.). Unatoč tome, OBZ ne nudi mogućnost HZSR-u da pokreće posebne postupke osiguranja, iako se radi o odlukama koje imaju karakter mjere i koje se temelje na prethodnoj obradi HZSR te napravljenoj procjeni rizika za dijete te se shodno tome može zaključiti da je u interesu djece osigurati njihovu žurnu provedbu. Predlažemo stoga dopuniti čl. 536. OBZ-a na način da se propiše aktivna legitimacija HZSR-a za podnošenje prijedloga za donošenje privremene mjere, kao i obveza suda da u takvim slučajevima odluku o privremenoj mjeri donese već na prvom ročištu.</p> <p>Smatramo nužnim odredbu dopuniti na način da se njome propiše (poput čl. 539. OBZ-a) da je sud dužan već na pripremnom ročištu ili prvom ročištu za glavnu raspravu u svakom postupku u kojem se odlučuje o pravima i dobrobiti djeteta donijeti rješenje o privremenoj mjeri neovisno je li riječ o prijedlogu HZSR, prijedlogu stranke ili po službenoj dužnosti suda. Naime, sudska praksa nažalost pokazuje da postupci u kojima se odlučuje o pravima i dobrobiti djeteta, iako su prema odredbama OBZ-a žurni, traju neopravdano dugo, često se odgađaju ročišta, određuje vještačenje te drugim procesnim radnjama odgađa donošenje odluke što šteti dobrobiti djeteta. Stoga nužnim smatramo propisati obvezu donošenja privremene mjere već na prvom ročištu kako bi se do okončanja postupka osigurala zaštita dobrobiti djeteta.</p> <p>Nadalje, smatramo nužnim predvidjeti da rješenje o privremenoj mjeri može sadržavati uputu roditeljima da zatraže odgovarajuće liječenje, kao i da se uključe u druge zdravstvene, obrazovne ili psihosocijalne programe. Time bi se, vjerujemo, izbjeglo pribjegavanje postavljanju uvjeta kroz izreke sudskih odluka, te osiguralo praćenje postupanja roditelja (onog na koje su upućeni privremenom mjerom) u redovnom postupku (veza: komentar pravobraniteljice uz čl.</p>		
--	--	---	--	--

			<p>12. Prijedloga Zakona). - čl. 537. OBZ-a (Privremena mjera radi uzdržavanja; Pokretanje postupka) i čl. 538 (Pretpostavke za određivanje privremene mjere) Predlažemo ukinuti dispozitivni karakter odredbi te predvidjeti da sud uvijek, po službenoj dužnosti, donosi privremene mjere radi uzdržavanja. Radi se o pravu djeteta na koje dijete uvijek ima pravo kada roditelji stanuju odvojeno, a koje postupke roditelji u neki slučajevima rjeđe pokreću želeći izbjeći dodatno narušavanje obiteljskih odnosa. Stoga je nužno osigurati pravodobnu zaštitu ovog djetetovog prava na način da se predvidi obveza suda da o uzdržavanju uvijek odlučuje privremenom mjerom. ***</p> <p>Dodatno, temeljem odredbe čl. 11. Zakona o pravobranitelju za djecu, upozoravamo da niz provedbenih propisa, koji su temeljem odredbe čl. 559. OBZ-a trebali biti doneseni u roku od tri mjeseca od stupanja OBZ-a na snagu, još uvijek nisu doneseni.</p> <p>U nekim slučajevima zaštita djece osigurana je kroz primjenu provedbenih propisa koji su doneseni temeljem ranije važećeg OBZ-a iz 2014. g. (radi se o obvezi donošenja propisa temeljem odredbi čl. 125., 204., 205., 217., 238. i 264. OBZ-a iz 2015.). Međutim, unatoč tome što je područje normirano, valja naglasiti da se radi o šest provedbenih propisa čije donošenje kasni čak osam godina!</p> <p>Zabrinjavajuće je da osam godina kasni i donošenje pet provedbenih propisa zbog čijeg su nedonošenja u primjeni pravilnici koji su doneseni još temeljem OBZ-a (2003.)! Radi se o sljedećim pravilnicima: Pravilnik o načinu vođenja očevidnika i dokumentacije u svezi s poslovima centra za socijalnu skrb u području primjene obiteljskog zakona o roditeljima i djeci NN 155/05. i 81/06 (koji vrijedi do donošenja propisa iz čl. 132.st.6. OBZ-a); Pravilnik o načinu vođenja očevidnika o osobama lišenih prava na roditeljsku skrb; NN 77/04 (koji vrijedi do donošenja propisa iz čl. 177. st.3. OBZ-a); Pravilnik o načinu vođenja očevidnika sudskih odluka o uzdržavanju i nagodba sklopljenih u Centru za socijalnu skrb NN 32/05 (koji vrijedi do donošenja propisa iz čl. 318. OBZ-a), Pravilnik o načinu vođenja očevidnika i dokumentacije u svezi s poslovima centra za socijalnu</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>skrb u području braka i odnosa u braku; NN 32/05. (koji vrijedi do donošenja propisa iz čl. 324. OBZ-a) te Pravilnik o načinu vođenja očevidnika i dokumentacije u svezi s poslovima suda u području braka i odnosa u braku; NN 77/04 (koji vrijedi do donošenja propisa iz čl. 367. OBZ-a). Ovdje posebno upozoravam na štetne posljedice nedonošenja pravilnika o načinu vođenja očevidnika sudskih odluka i sudskih nagodbi o uzdržavanju maloljetnog djeteta! Važeći Pravilnik je zastario jer, osim što ne predviđa vođenje očevidnika u elektronskom obliku, ne obuhvaća ni način vođenja evidencije ovršnih odluka koje regulira važeći OBZ. Kao takav, Pravilnik koji je u primjeni je potpuno neučinkovit, a propust nadležnog Ministarstva protivan najboljim interesima djece, od kojih mnoga otežano ostvaruju svoje pravo na uzdržavanje. Na kraju, upozoravamo da jedan od provedbenih propisa, i to onaj kojeg je temeljem odredbe čl. 94. st. 7 trebao donijeti ministar nadležan za poslove socijalne skrbi, uz suglasnost ministra nadležnog za kulturu, ministra nadležnog za zdravlje te ministra nadležnog za obrazovanje nikada nije donesen! Radi se o obvezi donošenja propisa o načinu sudjelovanja djece u umjetničkim, audiovizualnim, promidžbenim, sportskim i sličnim aktivnostima, odnosno o području nenaplatnih sudjelovanja djece u ovim aktivnostima, koje nisu dio radnog zakonodavstva. Neregularnost ovog područja izuzetno šteti djeci te preporučamo žurno poduzimanje radnji radi normiranja područja nenaplatnog sudjelovanja djece.</p>		
4	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Pravobranitelj za osobe s invaliditetom sukladno svojim ovlastima prati primjenu Obiteljskog zakona naročito u dijelu kojim je reguliran institut skrbništva te u onim dijelovima kojima se reguliraju roditeljska i druga prava osoba s invaliditetom, posebice onih lišenih poslovne sposobnosti.</p> <p>Svi prijedlozi Pravobranitelja vezani uz Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona koje vam dostavljamo sukladno čl. 7. Zakona o pravobraniteljstvu za osobe s invaliditetom (Narodne novine, broj 107/07) usmjereni su na njegovo usklađivanje s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj</p>	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na komentaru. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, Broj: U-I-3941/2015, U-I-3944/2015, U-I-4006/2015, U-I-4036/2015, U-I-4208/2015, U-I-4247/2015, U-I-4812/2015, U-I-4694/2016, U-I-1687/2019, U-I-5592/2020, U-I-4051/2021 od 18. travnja 2023. utvrđeno je, između ostaloga, kako je lišenje poslovne sposobnosti već i u ranijim propisima bilo predviđeno kao institut kojim se štite osobe koje zbog svojeg zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti štiti svoja prava i interese. Tako je odredbom članka 221. sada važećeg Obiteljskog zakona propisano da da skrbnička zaštita mora biti primjerena,

			<p>06/07, 03/08 i 05/08; u daljnjem tekstu: Konvencija) te poštivanje ljudskih prava osoba s invaliditetom.</p> <p>Konvencija obvezuje države članice da, između ostaloga, transformiraju sustave zamjenskog (supstitucijskog) donošenja odluka, kao što je skrbništvo, u sustave koji se temelje na odlučivanju uz podršku. (čl. 12. Konvencije).</p> <p>Odbor za prava osoba s invaliditetom UN-a razmatrajući inicijalno izvješće Republike Hrvatske o provedbi Konvencije u ožujku 2015. godine u svojim zaključnim primjedbama vezano uz članak 12. Konvencije, istaknuo je kako je „Preporuka Odbora da se zakonodavne mjere poduzimaju na način da se ukine praksa zamjenskog donošenja odluka u skladu s općom napomenom Odbora br. 1 (2014.) te da se donese široka lepeza mjera kojima se poštuje autonomija, volja i želje osobe s invaliditetom, uključujući pravo osobe da samostalno daje i povlači pojedinačni informirani pristanak na liječenje, pristup pravdi, glasovanju, sklapanju braka, punim roditeljskim pravima i rad. Odbor nadalje preporuča poduzimanje opipljivih koraka za uvođenje sustava odlučivanja uz podršku.“ S obzirom na navedeno, 15 godina nakon ratifikacije Konvencije, izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona nužno je uvesti institut podrške u odlučivanju u nacionalno zakonodavstvo. U slučaju istovremenog zadržavanja sustava skrbništva, potrebno ga je urediti na način da se njime u najmanjoj mogućoj mjeri ograničavaju prava osobe s invaliditetom na samoodređenje i autonomiju te im se pruži zaštita stavljanjem pod skrbništvo samo u onoj mjeri u kojoj je to neophodno potrebno te pod uvjetom da je doista i učinkovito. Ove uvjete potrebno je urediti načelima skrbničke zaštite, a njihovo ostvarenje osigurati učinkovitim zaštitnim mehanizmima, kako bi se obvezatnost provedbe načela osigurala u primjeni Zakona.</p>	<p>individualizirana te u skladu s dobrobiti štićenika. S obzirom na činjenicu kako je odredbom članka 234. stavkom 2. sada važećeg Obiteljskog zakona, isključena mogućnost potpunog lišenja poslovne sposobnosti, a kako je prema odredbama Obiteljskog zakona iz 2003. godine, institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti bio predviđen kao iznimka koja se primjenjuje u vrlo uskim i specifičnim slučajevima, dok je djelomično lišenje poslovne sposobnosti trebalo biti pravilo Ustavni sud Republike Hrvatske utvrđuje u prethodno navedenoj Odluci od 18. travnja 2023. godine, kako prihvaća da je odredbe koje se tiču zaštite prava osoba koje se iz bilo kojeg razloga nisu sposobne brinuti o zaštiti svojih prava bilo potrebno uskladiti s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz tu konvenciju kako bi se, s jedne strane, tim osobama omogućila što bolja skrb i zaštita, a s druge strane, kako bi se spriječila eventualna zloupotreba njihovih prava kroz institut (djelomičnog ili potpunog) lišenja poslovne sposobnosti. Ustavni sud Republike Hrvatske je u svom utvrđenju naveo kako je dvojbena postiže li se taj cilj zakonodavnim isključivanjem i same mogućnosti da se u pojedinim izuzetnim slučajevima ipak te osobe potpuno liši poslovne sposobnosti te da takvo rješenje svakako mora biti iznimka i izricati se u najtežim slučajevima, ali se ne može isključiti nužnost da se u pojedinim slučajevima takve osobe moraju potpuno lišiti poslovne sposobnosti upravo zbog toga što uslijed svog mentalnog ili fizičkog stanja nisu uopće sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima. Dakle, radi se o osobama koje su posve onemogućene u uspostavljanju bilo kakvog smislenog kontakta s drugom osobom. Naime, riječ je o osobama koje su, uslijed vlastitog zdravstvenog stanja, objektivno spriječene u bilo kakvom sudjelovanju u društvu, pa bi stoga i njihova zaštita trebala biti postavljena na drukčijim osnovama od zaštite osoba s invaliditetom čije je sudjelovanje u društvu, uslijed zdravstvenog stanja, samo u određenoj mjeri ograničeno, ali ne i potpuno onemogućeno. S takvom</p>
--	--	--	--	---

					<p>argumentacijom Ustavni sud Republike Hrvatske je ukinuo odredbu stavka 2. članka 234. Obiteljskog zakona, zbog njezine nesuglasnosti s člankom 64. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (dužnosti svih da štite nemoćne osobe). Slijedom navedenog, u predmetnim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona predložena je izmjena članka 234. stavka 2. Obiteljskog zakona, kako slijedi: "(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe, sud može potpuno lišiti poslovne sposobnosti osobu koja nije sposobna ostvariti smisljeni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju.". Isto tako, ističemo kako navedeno ne isključuje buduće djelovanje zakonodavca u pravcu prilagodbe nacionalnog zakonodavstva institutu podrške štíćeniku u odlučivanju. Napominjemo, kako je odredbama članka 238. Sada važećeg Obiteljskog zakona propisana dužnost skrbnika da jednom godišnje pribavi od izabranog doktora obiteljske medicine štíćenika mišljenje o stanju zdravlja štíćenika s obzirom na razlog lišenja poslovne sposobnosti, a koje je zasnovano na mišljenju liječnika specijalista. Pored navedenoga Hrvatski zavod za socijalni rad je dužan svake tri godine peispitati potrebu skrbničke zaštite štíćenika i o tome sastaviti izvješće čime su osigurani zaštitni mehanizmi u pogledu daljnje opravdanosti primjene instituta skrbništva nad štíćenikom.</p>
5	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Iako nije predviđen predmetnim prijedlogom Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama o dopuna Obiteljskog zakona predlažemo dodatno i sljedeće: Vezano za čl. 347. st. 1. važećeg ObZ-a, nakon riječi „o osobnim pravima djeteta“ predlažemo umetnuti riječi „i postupci radi lišenja i vraćanja poslovne sposobnosti“.</p> <p>OBRAZLOŽENJE: Pravobranitelj za osobe s invaliditetom upoznat je s dugotrajnošću postupaka radi lišenja i vraćanja poslovne sposobnosti koji traju dulje od godine dana, a obaviješteni smo i o slučajevima u kojima su trajali dvije pa i tri godine. Lišenje poslovne sposobnosti mjera je koja se izriče radi</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

			<p>zaštite osobe s duševnim smetnjama te je upravo iz tog razloga postupke nužno okončati što prije, jer osobi u nekim segmentima nije moguće pružiti zaštitu do donošenja pravomoćne sudske odluke. S druge strane, kako je lišenje poslovne sposobnosti mjera kojima se značajno ograničavaju temeljna ljudska prava pojedinca, ukoliko ne postoji više potreba za takvom zaštitom, isto ograničenje potrebno je ukinuti što prije, bez odugovlačenja. Stoga smo mišljenja kako se ovi postupci moraju definirati kao žurni.</p>		
6	VIŠNJA BALIĆ	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb čl. 259.st.1. Obiteljskog zakona-nadopuna</p> <p>Odredbom čl. 259.st. 1. Obiteljskog zakona određeno je „(1) Za poduzimanje važnijih mjera o osobi, osobnim stanjima, zdravlju šticeenika ili imovini šticeenika, ovisno u kojem je dijelu šticeenik lišen poslovne sposobnosti, skrbniku je potrebno prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb, osim ako je drukčije propisano ovim Zakonom.“</p> <p>U praksi postoje različita tumačenja ove odredbe, pa tako dio stručnjaka odredbu tumači da se prethodno odobrenje skrbniku izdaje na zahtjev skrbnika, dok dio njih navedenu odredbu tumači u smislu čl. 273.st.1. Obiteljskog zakona kojim je propisano da se postupak za stavljanje pod skrbništvo i imenovanje skrbnika, kao i primjenu pojedinih oblika skrbničke zaštite pokreće po službenoj dužnosti.</p> <p>Međutim, u st. 2. čl. 273. Obiteljskog zakona, a koji stavak se nadovezuje na st. 1. istoga čl., taksativno su navedene osobe, tijela, ustanove i dr. temeljem čije obavijesti područni ured (prije centar za socijalnu skrb) pokreće postupak po službenoj dužnosti radi stavljanja osobe pod skrbništvo, kao i za primjenu pojedinih oblika zaštite, no u st.2. navedenog članka ne navodi se skrbnik.</p> <p>Radi navedenog, smatram potrebnim nadopuniti odredbu čl. 259.st.1. Obiteljskog zakona na način na koji će se nedvojbeno moći zaključiti kako se pokreće postupak izdavanja prethodnog odobrenja skrbniku (kao što je npr. navedeno u čl. 260. gdje se striktno navodi da se odluke suda o zdravlju</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlozi nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

			<p>štićenika donose na prijedlog štíćenika koji je u tom dijelu lišen poslovne sposobnosti ili skrbnika).</p> <p>Izvjješće o radu skrbnika čl. 262.st.5. Obiteljskog zakona</p> <p>Navedenom odredbom određeno je „U slučaju da je skrbnikom imenovan stručni radnik centra za socijalnu skrb iz članka 247. stavka 6. ovoga Zakona, izvješće podnosi imenovani stručni radnik centra za socijalnu skrb stručnom vijeću centra za socijalnu skrb.“</p> <p>Čl. 41. Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona određeno je: U cijelom tekstu Obiteljskog zakona riječi: „centar za socijalnu skrb“ u određenom broju i padežu zamjenjuju se riječima: „Hrvatski zavod za socijalni rad“ u odgovarajućem broju i padežu.</p> <p>sa obrazloženjem da su centri za socijalnu skrb prestali s radom 31. prosinca 2023.g., a njihove poslove je dana 01. siječnja 2023.g. preuzeo Hrvatski zavod za socijalni rad u skladu s članom 317. Zakona o socijalnoj skrbi.</p> <p>Prestankom rada centara za socijalnu skrb prestali su sa radom i stručna vijeća osnovana pri centrima za socijalnu skrb, tako da je odredba čl. 262.st.5. Obiteljskog zakona neizvršiva.</p>		
7	Sindikata umirovljenika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>PRIJEDLOZI IZMJENA OBITELJSKOG ZAKONA – E-SAVJETOVANJE</p> <p>Sindikata umirovljenika Hrvatske predlaže sljedeće izmjene Obiteljskog zakona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u čl. 283. Treba brisati st. 3.; - u čl. 288. Treba brisati st. 2. <p>Obrazloženje</p> <p>Naprijed navedenim prijedlogom izmjena Obiteljskog zakona, SUH predlaže da se bake i djedovi ne terete kao obveznici uzdržavanja unuka iz više razloga.</p> <p>Djedovi i bake su odgajajući svoju djecu obavili svoju roditeljsku dužnost, i nije prirodno da ponovo obavljaju roditeljske dužnosti prema svojim unucima, ugrožavajući vlastito uzdržavanje i socijalnu sigurnost, te uništavajući unutarobiteljske odnose.</p> <p>Smatramo da teret uzdržavanja treba biti skinut s baka i djedova, jer ne treba štiti jednu ranjivu skupinu-djecu, ugrožavajući materijalnu sigurnost druge ranjive skupine-</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Odredbe na koje se odnosi komentar nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

			<p>baka i djedova.</p> <p>Naime, treba uzeti u obzir činjenicu da je svaka treća osoba starija od 65 godina u Republici Hrvatskoj u zoni rizika od siromaštva (32,4), te da 65 % umirovljenika prima mirovinu nižu od linije siromaštva, pa plaćanje uzdržavanja za unuke nast do dodatnog osiromašenja ionako siromašnih umirovljenika. K tomu, većina baka i djedova usprkos plaćanju uzdržavanja zbog narušenih odnosa ne viđaju svoje unuke, iako za njih plaćaju, pa ni to ne može biti razlog za nametanje ove obveze.</p> <p>Postoji institut privremenog uzdržavanja propisan Zakonom o privremenom uzdržavanju kojim država pomaže u slučajevima kada je materijalna sigurnost djeteta ugrožena. Tim Zakonom propisan je postupak Zavoda za socijalnu skrb u slučajevima kada jedan roditelj ne plaća uzdržavanje. Stoga tu obavezu ne treba prebacivati na bake i djedove, već je država dužna direktno brinuti o djeci kad roditelj ne izvršava svoju dužnost. Ustavom RH propisana je zaštita djece, a čl. 64. St. 5 država osobitu skrb posvećuje djeci za koje se ne brinu roditelji.</p>		
8	Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Poštovani,</p> <p>Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sukladno odredbi čl. 22. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08. i 69/17.), prati provedbu Zakona i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova. Slijedom opisane nadležnosti, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova je razmotrila Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona (dalje u tekstu: Zakon) koji se nalazi u postupku savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te u nastavku dostavlja svoje mišljenje.</p> <p>I./ Pravobraniteljica pozdravlja zakonske izmjene kojima se Obiteljski zakon usklađuje s Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija). S tim u vezi, Pravobraniteljica smatra da bi se u uvodnim odredbama važećeg Obiteljskog zakona trebalo uvrstiti odredbu koja bi propisivala da se prilikom primjene odredbi toga Zakona treba imati u vidu odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te da se sve odredbe toga Zakona</p>	Djelomično se prihvaća.	<p>Zahvaljujemo na komentaru. U dijelu komentara iznijet pod točkom III., za odgovarajuću izmjenu članka 172. st. 2. Obiteljskog zakona, nastavno na predloženu izmjenu članka 171. st. 5. Obiteljskog zakona, obzirom da je ista izmjena od utjecaja na članak 172. st.2. Obiteljskog zakona, odredba je izmijenjena.</p> <p>U odnosu na prijedlog pod točkom IV. komentara, glavna svrha postupka obiteljske medijacije je postizanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih sporazuma u vezi s djetetom. U istom postupku stranke nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa. Postupak obiteljske medijacije se mora temeljiti na dobrovoljnosti, spremnosti na suradnju sudionika i namjeri da se postigne sporazum, uz istovremeno osiguranje preduvjeta za sigurno i ravnopravno sudjelovanje, što kod samoga postojanja tvrdnje o obiteljskom nasilju nije ostvareno i ukazuje da nije moguće ravnopravno sudjelovanje sudionika te dovodi u pitanje njihovu sigurnost, zaštitu i prava. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu žrtava obiteljskog nasilja.</p>

			<p>trebaju tumačiti i primjenjivati u skladu s navedenom Konvencijom. Na taj način bi se, u slučaju bilo kakvih nedorečenosti i sumnji koje se mogu pojaviti u praksi, odredbe Obiteljskog zakona primjenjivale u duhu navedene Konvencije, a sve u cilju omogućavanja zaštite žrtava obiteljskog nasilja sukladno standardima zajamčenim u navedenoj Konvenciji.</p> <p>U kontekstu navedenog, Pravobraniteljica smatra da bi i vezano uz članak 119.st.2. Obiteljskog zakona (prema kojem su roditelji i druge osobe koje stanuju s djetetom i skrbe se o djetetu dužne omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljem s kojim ne stanuje te se suzdržavati od svakog ponašanja koje bi otežavalo ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s tim roditeljem), također trebalo imati u vidu činjenicu postojanja nasilja u obitelji (između roditelja) te osigurati da se u slučajevima iz čl.119.st.2. niti na koji način ne smije ugroziti sigurnost roditelja koji je bio žrtva.</p> <p>II./ Nadalje, Pravobraniteljica ukazuje kako bi trebalo dodatnu pažnju posvetiti preporuci koju je iznijela Grupa stručnjaka za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO) u svojem evaluacijskom izvješću za Hrvatsku, a vezano uz članak 32. Istanbulske konvencije. Naime navedeni čl.32. govori o građanskim posljedicama prisilnih brakova te propisuje: „Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da prisilno sklopljeni brakovi mogu biti proglašeni nevaljanim, poništeni ili razvedeni bez nepotrebnih financijskih ili administrativnih poteškoća za žrtvu.” GREVIO navodi kako je cilj ove odredbe osigurati da žene i djevojčice koje izađu iz takvih brakova sklopljenih bez njihova slobodnog pristanka ne moraju snositi nikakve posljedice u pogledu svog građanskog statusa. S tim u vezi, GREVIO u svom evaluacijskom izvješću navodi kako sa zabrinutošću primjećuje da hrvatski Obiteljski zakon ne navodi izričito prisilne brakove među osnovama za poništaj brakova te da su stoga žrtve prisilnog braka dužne pokrenuti postupke razvoda koji se često vode bez dostatnih mjera zaštite žrtve, izlažući žrtve ponovnoj traumatizaciji.</p> <p>Stoga GREVIO urgira hrvatske</p>	<p>Prijedlog naveden u točki V. komentara se ne prihvaća. Odredba na način kako je predložena u Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona omogućuje odgovarajuće postupanje u svrhu provođenja obveznog savjetovanja, uzimajući u obzir značajne okolnosti koje su od utjecaja na isto. Prijedlog iznesen u komentaru upućuje na analognu primjenu na obvezno savjetovanje predloženih rješenja u odnosu na obiteljsku medijaciju. Sukladno članku 320. stavku 1. Obiteljskog zakona, obvezno savjetovanje je postupak koji se provodi u propisanim slučajevima, dok je stavkom 2. istog članka određeno da je obiteljska medijacija postupak u kojemu članovi obitelji sudjeluju dobrovoljno. Obvezno savjetovanje se provode radi pomoći članovima obitelji da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete te o pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta. U odnosu na prijedlog u vezi članka 119. stavka 1. isti se djelomično prihvaća jer se time želi zaštititi prvenstveno interes djeteta. U odnosu na preostale prijedloge iznijete u komentaru, isti nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.</p>
--	--	--	---	---

			<p>vlasti da poduzmu potrebne mjere, uključujući zakonodavne izmjene, kako bi se osigurao poništaj sklopljenih brakova bez nepotrebnog opterećenja žrtava.</p> <p>S tim u vezi, Republika Hrvatska je u svojim Komentarima na preporuke GREVIO-a naglasila kako Obiteljski zakon ne poznaje pojam prisilnog braka, ali člankom 23. Obiteljskog zakona kojim se uređuju pretpostavke za sklapanje braka, navodi se kako je za postojanje braka potrebno da su nevjesta i ženik izjavili svoj pristanak za sklapanje braka. Eventualno sklopljeni brakovi pod prisilom, podložni su poništaju braka od strane suda, iako Obiteljskim zakonom nije izrijekom navedeno kao pravna osnova za poništaj braka. Međutim, u takvim situacijama tužbu radi poništaja braka može nadležnom sudu podnijeti bračni drug koji je prisilno sklopio brak.</p> <p>Vežano uz gore navedeno stajalište RH o tome kako je za postojanje braka potrebno da su nevjesta i ženik izjavili svoj pristanak za sklapanje braka (sukladno čl.23.st.2. OBZ-a), Pravobraniteljica ukazuje kako je za postojanje braka bitno da je pristanak izjavljen, ali se ne zahtjeva ujedno i da taj izjavljeni pristanak odgovara pravoj volji osoba za koje se vodi postupak sklapanja braka (odnosno nevjeste i ženika). Dakle, onaj tko je dao izjavu o pristanku i sklopio brak protiv svoje volje (kao npr. zbog prisile), pravno je u braku, ali može naknadno zatražiti prestanak takvog braka.</p> <p>Imajući u vidu navedeno, Pravobraniteljica smatra kako je intencija odredbe čl. 32. Istanbulske konvencije usmjerena upravo na slučajeve u kojima izjavljeni pristanak ne odgovara pravoj volji nevjeste i ženika radi čega je potrebo i u nacionalnom zakonodavstvu prepoznati ovu specifičnu skupinu žrtava te ih izdvojiti u posebnu kategoriju odnosno pružiti im veću razinu pravne zaštite u cilju bržeg i efikasnijeg pružanja pravne pomoći, a posebice u vidu uklanjanja svih financijskih i administrativnih poteškoća s kojima bi se takve žrtve mogle susresti u praksi prilikom poništaja takvih brakova. Pritom bi određena dodatna razina zaštite (koju zahtjeva Istanbulska konvencija) trebala svakako (pored materijalnih pretpostavki) uključivati i specifične procesne pretpostavke koje su potrebne</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>za poništaj takvih brakova, a koje bi u praksi mogle otežati poziciju žrtava (npr. pitanje načina dostave pismena u takvim sudskim postupcima, zatim pitanje snošenja sudskih troškova, omogućavanje besplatne pravne pomoći žrtvama u postupcima poništaja i slično).</p> <p>Jedna od mogućnosti kojima bi se u nacionalnom zakonodavstvu mogao na određeni način olakšati pravni položaj žrtava prisilnih brakova odnosno brakova kod kojih je pristanak izjavljen ali ne odgovara pravoj volji je mogućnost da se kao dodatna pretpostavka za postojanje braka uvrsti upravo i uvjet da pristanak za sklapanje braka nije dat pod prisilom. U tom slučaju ne bi ni nastali pravni učinci braka (sukladno čl.23.st.2.) odnosno takav brak ne bi niti trebalo poništavati, a što je slučaj prema trenutno važećem nacionalnom zakonodavstvu.</p> <p>U kontekstu navedenog Pravobraniteljica ukazuje i kako bi sukladno preporuci br. 46a GREVIO-a trebalo uspostaviti sustav prikupljanja podataka o ranim i prisilnim brakovima i pratiti trendove u tom području sa odgovarajućom strukturom podataka (spol, dob, regija odnosno županija i slično).</p> <p>III./ Nadalje, slijedom brisanja odredbe čl.171.st.5., Pravobraniteljica predlaže odgovarajuću izmjenu čl.172.st.2. Obiteljskog zakona.</p> <p>IV./ Također, Pravobraniteljica je stava kako je potrebno preispitati opravdanost potpunog isključenja obiteljske medijacije u slučaju saznanja o obiteljskom nasilju. S tim u vezi, Pravobraniteljica predlaže da se u čl.332.st.1. (koja odredba govori o neprovođenju obiteljske medijacije) doda nova točka br.5. koja će propisivati da se obiteljska medijacija ne provodi i u slučaju: „ako ne postoji suglasnost stranaka“. Naime i GREVIO u svojem evaluacijskom izvještaju za Hrvatsku u toč.246. navodi kako „snažno potiče hrvatske vlasti da podrže i učinkovito provedu zabranu obveznog mirenja u postupcima rastave roditelja u slučajevima u kojima je u prošlosti postojalo nasilje u obitelji...“, dakle zabranjuje se obvezna medijacija, ali ne i dobrovoljna medijacija. Takvo rješenje bi bilo u skladu i sa čl.320.st.2. Obiteljskog zakona</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>prema kojem je obiteljska medijacija postupak u kojemu članovi sudjeluju dobrovoljno.</p> <p>V./ Također, predlaže se i da se odredba koja govori o obveznom savjetovanju (čl.323. Obiteljskog zakona) izmijeni u st.3. i to na način da se, umjesto predviđene formulacije (iz čl.23. Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona) koja glasi: „ima saznanja o postojanju nasilja u obitelji...“ uvrsti formulacija: „u slučaju postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju“, kao što se to predviđa u čl.332.st.1.toč.1. Obiteljskog zakona (odnosno u čl.26. Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona).</p> <p>S poštovanjem, PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA Višnja Ljubičić, dipl. iur.</p>		
9	dubravka hrabar	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	<p>Prijedlog izmjene čl. 95. st. 2. zamućuje generalno pravilo da je u interesu djeteta kontaktirati s drugim, odvojenim roditeljem, koje pravilo proizlazi iz psihologije odnosa dijete-roditelj. Nadalje, nepotrebno je ponovno se pozivati na djetetovu dobrobit jer ovo načelo postoji u uvodnim odredbama. Pozivanje na čl. 31. st. 1. Istanbulske konvencije je pogrešno razumijevanje dosega te odredbe. Konvencija jednostavno govori o "pojavi" nasilja. Pojava je relevantna kad ona postaje činjenica koju dokazujemo odgovarajućim dokazima odnosno pravnim aktima (pravomoćnom sudskom odlukom). S time u vezi prigovaram i čl. 332. st. 1. t. 1. koji bi se prema zakonskom prijedlogu trebao oslanjati samo na tvrdnju o postojanju nasilja, a kako znamo tvrdnja može biti istinita ili lažna. U st. 3. istoga članka govoriti o "saznanju" od strane HZSR je vrlo fluidno, jer primjerice modrica od udarača može i ne mora biti posljedica (obiteljskog) nasilja. U čl. 324. st. 1. t. 3. i t. 6. - nelogično je da se briše "ravnopravno sudjelovanje" u postupku, jer opet se krećemo u okvirima samo tvrdnje, ali ne i dokaza o postojanju neravnopravnosti u sudjelovanju. Važno je prepoznati što u postojećem tekstu znači riječ "ako". Ona stvara kauzalitet. Nejasno je zašto se u čl. 416. ubacuje "nenasilni skrbnik" kad se ovaj članak odnosi na odnose roditelja i djece, dok je skrbništvo kao zaseban institut uređen posebnim dijelom Zakona, iako dakako neprimjereno i nedostatno.</p>	Primljeno na znanje.	<p>Zahvaljujemo na komentaru. U odnosu na prijedlog izmjene članka 95. stavka 2. Obiteljskog zakona, predloženom odredbom se propisuju dužnost i odgovornost roditelja koji stanuje s djetetom da omogućava i potiče ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, kao i iznimka od te dužnosti i odgovornosti. Predmetna odredba je nakon provedenoga savjetovanja izmijenjena. Postupak obiteljske medijacije mora temeljiti na dobrovoljnosti, spremnosti na suradnju sudionika i namjeri da se postigne sporazum, uz istovremeno osiguranje preduvjeta za sigurno i ravnopravno sudjelovanje, što kod samoga postojanja tvrdnje o obiteljskom nasilju nije ostvareno i ukazuje da nije moguće ravnopravno sudjelovanje sudionika te dovodi u pitanje njihovu sigurnost, zaštitu i prava. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu žrtava obiteljskog nasilja. Iz toga razloga se mora osigurati odgovarajuća razina zaštite i sigurnosti, pa tako i u odnosu na samu tvrdnju o postojanju nasilja, a ne samo ukoliko je nasilje utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom, a sve kako bi se otklonili rizici ugroženosti prava i sigurnosti određene osobe.</p> <p>U svezi prijedloga dopune članka 416. stavka 1. točkom 4., ista predložena dopuna je</p>

					predmet uređenja predmetne odredbe, obzirom da se propisuje i "postojanje obiteljskog nasilja" kao dodatni kriterij prema kojem bi sud trebao prosuđivati dobrobit djeteta pri donošenju odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem te je predloženi kriterij od utjecaja na donošenje predmetne odluke.
10	dubravka hrabar	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA	Vrlo je dvojbena prijedlog čl. 5 Prijedloga izmjena i dopuna ObZ-a u odnosu na novostvoreni st. 3., a koji obvezuje skrbnika majke da ovisno o okolnostima slučaja mora ("dužan je") pokrenuti postupak utvrđivanja majčinstva. Naime, iz kasnijih odredaba ObZ-a o dužnostima skrbnika proizlazi ponajprije dužnost njegove lojalnosti svojem štíćeniku i zastupanja njegovih interesa. Jasno je da se time eventualno ostvaruje pravo djeteta na saznanje podrijetla (od majke), no formalnopravno on je njezin, a ne djetetov skrbnik (koji bi mogao u ime djeteta ustati tužbom). Kad je on skrbnik ženi koja nije priznala svoje majčinstvo zbog restrikcija glede osobnog stanja, teško da se može razaznati slučaj kad bi ova njegova nova dužnost nastupila. Naime, zamislivo je da mu je ona prije nastupa stanja kome izjavila da je majka nekome djetetu, pa ga nije uspjela priznati za svoje. Međutim, teško da se takva situacija ikada dogodi, a ovako sročena odredba otvara put kontradiktornostima. Tako se postavlja pitanje koga će skrbnik tužiti - vlastitu štíćenicu - sigurno ne smije, međutim morao bi je po procesnim odredbama obuhvatiti ako tuženo bude dijete (arg. nužnih suparničara). Nadalje, rješenje je tim više nepotrebno jer i dalje je Hrvatski zavod za socijalni rad (tj. njegova podružnica) ovlaštena ustati tužbom za utvrđivanje majčinstva (čl. 387.). Dodatno upozoravam da ObZ u čl. 384 st. 2. predviđa tužbu zakonskog zastupnika majke lišene poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na osobna stanja u njezino ime. Ako se željelo stvoriti njegovu dužnost a ne volontarizam, onda je to trebalo mijenjati u č. 384. te promijeniti postojeći objektivni zakonski rok. Ali napominjem, prijedlog iz čl. 5. nije logičan.	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog odredbe je istovjetno postojećem zakonskom uređenju u odnosu na utvrđivanja očinstva priznanjem te ovlasti i dužnosti postupanja u svezi istoga, te je predložena odredba usklađena s člankom 69. stavkom 6. Obiteljskog zakona. Prijedlogom odredbe se štiti i interes i pravo moguće majke na utvrđivanje njenoga majčinstva, slijedom čega se propisuje dužnost njezinoga skrbnika da pokrene postupak radi utvrđivanja majčinstva sudskom odlukom te se isto tako time osigurava i zaštita prava i interesa moguće majke.
11	Tomislava Kolarević Miladinović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Člankom 42. PZOId Obiteljskog zakona uređena je obveza ministra nadležnog za poslove	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Obiteljski zakon već propisuje predmetni pravilnik. Izneseni

		OBITELJSKOG ZAKONA	<p>socijalne skrbi da u propisanom roku od dana stupanja na snagu ovog Zakona donese odgovarajuće provedbene propise.</p> <p>Usklađivanje nije predviđeno za Pravilnik o provođenju nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa djeteta i roditelja („Narodne novine“, broj: 106/2014), a što je nužno obzirom na predložene izmjene u čl. 124.st. 5. Obiteljskog zakona.</p> <p>Naime, budući se predloženom izmjenom omogućava provedba ovršne, a ne samo pravomoćne sudske odluke o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta pod nadzorom, navedeni Pravilnik potrebno je uskladiti u čl.2. tako da glasi:</p> <p>U stavku 1. i 2. riječi: „pravomoćne“ zamjenjuje se riječju: „ovršne“.</p> <p>Jednako tako, isti Pravilnik potrebno je uskladiti na način da se u njegovom cijelom tekstu riječi: „centar za socijalnu skrb“ u određenom broju i padežu zamjenjuje riječima: „Hrvatski zavod za socijalni rad“ u odgovarajućem broju i padežu.</p>		prijedlozi u odnosu na izmjene pravilnika su primljene na znanje.
12	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, I.USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA	Načelno pozdravljam predložene izmjene kojim će se dodatno obezbediti prava i interesi dece koja su žrtve nasilja u porodici.	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru..
13	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, II.OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ČE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI	<p>AŽKZ smatra da opseg izmjena Obiteljskog zakona ne odgovara uočenim problemima u provedbi Zakona. Razdoblje primjene Zakona pokazalo je poteškoće i nepravilnosti u primjeni određenih odredbi ObZ, tako da potreba izmjena nije bila ograničena samo na odredbe koje je ukinuo Ustavni sud RH zato što nisu u suglasju s Ustavom RH.</p> <p>Smatramo da je izmjenama Zakona trebalo pristupiti sustavnije na način da se 1. urede odredbe koje je ukinuo Ustavni sud ; 2. da se pročitaju svi svojedobno predani prijedlozi za ocjenu ustavnosti (jer su u prijedlozima opisani problemi koji djelomično nisu bili u nadležnosti Ustavnog suda, ali su u nadležnosti resornog Ministarstva); 3. da se evaluira razdoblje primjene zakona ; 4. da se prikupe dodatne informacije vezane uz probleme za primjenu zakona od praktičara i od znanstvenika, te da se 5. uvrste zapažanja nedavno zaprimljenog evaluacijskog izvješća GREVIA. Dajemo samo jedan od brojnih primjera potrebe izmjene i</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. U odnosu na članak 124. stavak 5. Obiteljskoga zakona, ovim izmjenama i dopunama je predložena izmjena odredbe na način da se riječ "pravomoćne" zamijeni sa riječju "ovršne.

			<p>drugih odredbi ObZ: Odredbe Obiteljskog Zakona su međusobno neusklađene vezano uz problematiku imenovanja voditelja nadzora nad osobnim odnosima kod privremenih mjera, što dovodi do neujednačene prakse na teritoriju RH. Imajući u vidu strukturu ObZ i zakonske odredbe na temu imenovanja voditelja nadzora, različiti Hrvatski zavodi za socijalni rad, na različit način pristupaju imenovanju, te na različit način tumače i Zakon i Pravilnik o provođenju nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa djeteta i roditelja.</p> <p>Naime, kad je rješenjem o privremenoj mjeri određeno je da će se osobni odnosi roditelja s djetetom odvijati pod nadzorom stručne osobe koju će imenovati Zavod, takvo rješenje, kao i svaka privremena mjera, ovršno je, te žalba protiv istog ne odgađa njegovu ovrhu. Pojedini Zavodi međutim odbijaju imenovati stručnu osobu - voditelja nadzora (dakle osobni odnosi se neće odvijati) dok rješenje o privremenoj mjeri ne postane pravomoćno. Zavod se pritom rukovodi člankom 2. stavak 1. Pravilnika o provođenju nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa djeteta i roditelja, odnosno, člankom 124. stavak 5. Obiteljskog zakona, gdje je navedeno da Zavod imenuje voditelja nadzora temeljem pravomoćne odluke suda. Smatramo da se radi o pogrešnom tumačenju propisa i pogrešnoj praksi na štetu stranaka i djece, koja se razvila kao posljedica strukture ObZ i nejasne pravne norme. Naime, prethodno citirane odredbe mogu se odnositi na situacije kada se nadzor određuje presudom, no ne i na situacije kada se nadzor određuje privremenom mjerom. Privremene mjere obvezuju sve sudionike postupka, provode se i postaju ovršne već po donošenju, neovisno o podnesenim žalbama, dakle i prije pravomoćnosti. Navedeno, proizlazi i iz članka 535. Obiteljskog zakona koji izričito propisuje da tijekom roka za žalbu ne odgađa provedbu privremene mjere.</p> <p>Smatramo da je problematiku ovakvog tipa, kao i odredbe ObZ-a koje se u praksi koriste kao „papirnato zlostavljanje“ usmjereno uglavnom prema ženama žrtavama nasilja, trebalo ugraditi u promišljanje usmjereno na rjeđe i kvalitetnije zakonske promjene.</p>		
--	--	--	---	--	--

14	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI	Udruga SOS Rijeka pozdravlja što se prijedlogom zakonskih izmjena pristupilo, doduše u vrlo ograničenom opsegu, nastojanju snažnije zaštite i poštivanja prava roditelja i djece žrtava nasilja (u obitelji). Ipak, izražavamo bojazan da su predložene intervencije apsolutne nedovoljne da: a) otklone nedostatke koje su u dosadašnjoj primjeni Obiteljskog zakona uočene u praksi, a u odnosu na (ne)funkcioniranje zaštite žrtava nasilja u obitelji b) pruže odgovor na nedavno objavljeno Osnovno evaluacijsko izvješće GREVIO odbora za Republiku Hrvatsku, odnosno u njemu sadržane preporuke za unaprjeđenje zakonodavstva. Stoga, smatramo da je u tom smislu nužno ili postojeći prijedlog značajno doraditi (što uključuje i intervenciju u mnoge članke u koje trenutno nije predviđeno intervenirati) ili u najkraćem mogućem i razumnom roku (ponovno) pristupiti zakonskim izmjenama.	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru.
15	Udruga Dugine obitelji	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI	Ispred udruge Dugine obitelji, koja se zalaže za obiteljska i roditeljska prava LGBTIQ osoba, želimo izraziti potporu Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona i smatramo da je važno osuvremeniti ovaj zakon i svaka promjena u tom pogledu je dobrodošla. No također, želimo istaknuti važnost izmjena u dijelu zakona koji se odnosi na posvojenje. Izmjene koje smatramo da bi se trebale uvesti u Obiteljski zakon temelje se na principima jednakosti, nediskriminacije i prava na obiteljski život, kako su definirani u dokumentima poput EU strategije za LGBTIQ ravnopravnost 2020-2025. Upravo su ti principi ključni u Europskoj uniji, koja se zalaže za prava LGBTIQ osoba kao sastavni dio svojih vrijednosti. Europski sud za ljudska prava je u više slučajeva presudio u korist prava LGBTIQ osoba na obiteljski život i jednakost u obitelji, podržavajući prava istospolnih parova i njihovu sposobnost da posvajaju i odgajaju djecu. Ove presude jasno ukazuju na potrebu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s europskim standardima. Također, nedavne presude hrvatskih sudova u slučajevima vezanim za posvajanje od strane životnih partnera potvrđuju da postojeći zakon ostavlja prostor za pravnu nesigurnost i nedoumice.	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Navedeni prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

			<p>Obiteljski zakon bi trebao osigurati jednaku pravnu sigurnost za sve obitelji, bez obzira na seksualnu orijentaciju roditelja.</p> <p>Naša inicijativa za izmjene zakona temelji se i na znanstvenim spoznajama koje podupiru sposobnost LGBTIQ roditelja da odgajaju djecu jednako dobro kao i heteroseksualni roditelji. Brojne studije i istraživanja potvrđuju da je roditeljska kompetencija neovisna o seksualnoj orijentaciji.</p> <p>Dodatnim izmjenama Obiteljskog zakona, Hrvatska bi pokazala kako će ostati u skladu s europskim standardima i vrijednostima, stvarajući pravednije i inkluzivnije društvo. Takve izmjene smatramo kao još jedan korak prema stvaranju društva koje je otvorenije, pravednije i prihvaća sve obitelji, bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju.</p> <p>Nadamo da će naši komentari biti uzeti u obzir prilikom daljnje razrade Nacrta prijedloga zakona. Naša udruga je spremna surađivati sa svim relevantnim akterima u postizanju boljeg zakonodavnog okvira koji će odražavati stvarne potrebe i prava svih obitelji u Hrvatskoj.</p>		
16	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POS LJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI	<p>I ovim putem ističem nužnost prepoznavanja istopolnih zajednica u Obiteljskom zakonu. Nakon ustavotvornog referenduma o braku Ustavni sud je u priopćenju SuS-1/2013 od 14. studenoga 2013. godine naveo i sledeće: "(...) Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva".</p> <p>Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola, izglasan godinu dana nakon unošenja ustavne definicije braka, u članku 2. upravo navodi da su istopolne zajednice u Republici Hrvatskoj porodične/obiteljske zajednice. U ovih devet godina sprovođenja ZoŽP mnogi istopolni partneri oformili su svoje porodice sa decom, došlo je do promene životnih</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru.

			okolnosti, te po tumačenju Ustavnog suda onda i u recentnim primerima sada, ali i ZoŽP, zaslužuju da bivaju prepoznati u Obiteljskom zakonu.		
17	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 3.	Skrećemo pozornost na situacije u kojima se nalaze djeca roditelja istog spola ili djeca rođena putem surogat majčinstva u drugoj državi. U Republici Hrvatskoj onemogućen im je upis s naslova oba roditelja i ostvarenje prava po drugom roditelju, odnosno u slučaju surogat majčinstva potpuno onemogućen upis u maticu rođenih i stjecanje državljanstva. Konvencijom o pravima djeteta propisano je da dijete odmah nakon rođenja mora biti upisano u matične knjige te mu se mora jamčiti pravo na ime i pravo na državljanstvo. Onemogućavanjem upisa na temelju izvatka izdanih u drugim državama, u kojima je surogat majčinstvo legalno, ne štiti se djetetov najbolji interes te se ugrožavaju djetetova prava., stoga predlažemo da se ova materija uredi Obiteljskim zakonom .	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
18	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 5.	Odredbu da je skrbnik majke dužan pokrenuti postupak radi utvrđivanja majčinstva sudskom odlukom, ukoliko se majčinstvo djeteta čija je majka osoba lišena poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na osobna stanja nije uspjelo utvrditi priznanjem smatramo dvojbenom iz razloga što je taj postupak protivan temeljnim načelima skrbništva o prihvaćanju želja i osobnih stavova štićenika. Između štićenika i skrbnika mora postojati odnos povjerenja, i skrbnikova dužnost je štiti interese štićenice, a ne njezinog djeteta.	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog odredbe je istovjetno postojećem zakonskom uređenju u odnosu na utvrđivanja očinstva priznanjem te ovlasti i dužnosti postupanja u svezi istoga, te je predložena odredba usklađena s člankom 69. stavkom 6. Obiteljskog zakona. Prijedlogom odredbe se štiti i interes i pravo moguće majke na utvrđivanje njenoga majčinstva, slijedom čega se propisuje dužnost njezinoga skrbnika da pokrene postupak radi utvrđivanja majčinstva sudskom odlukom te se isto tako time osigurava i zaštita prava i interesa moguće majke.
19	HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 7.	Hrvatska odvjetnička komora smatra da predložena zakonska odredba omogućuje otklon od uobičajene i pravno sigurne oborive presumpcije o očinstvu majčina muža. Riječ je o presumpciji koju je moguće obarati, što znači u pravno relevantnom sudskom postupku u kojem se izvode dokazi (osobito DNA). Obiteljski zakon zabranjuje u paternitetskim postupcima da stranke priznaju tužbeni zahtjev (kao i da sud donese presudu na temelju odricanja, priznanja, ogluhe, izostanka – čl. 349.)	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog odredbe zadržava dosadašnja zakonska uređenja i dodatno uređuje iznimka od presumpcije bračnoga očinstva, a u skladu sa Odlukom i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-3941/2015 i dr. od 18. travnja 2023., u svrhu cjelovitoga uređenja pitanja priznanja očinstva odnosno utvrđivanja očinstva, i otklanjanja dvojbi i potencijalnih manipulacija koje bi se mogle pojaviti u njihovoj primjeni.

			<p>upravo radi pravne sigurnosti.</p> <p>Stoga je u potpunoj suprotnosti ovom načelu (dispozicije) da se presumpcija korigira izjavom. Pravna sigurnost zahtjeva da se presumpcija prvo obori uz vjerodostojne dokaze u sudskom postupku, a nakon toga može doći do priznanja.</p> <p>Upis djetetova rođenja događa se u roku od 18 dana (osim u slučaju mrtvorodenčeta – 24 sata).</p> <p>Zdravstvene institucije rođenje djeteta prijavljuju uobičajeno sljedeći dan od rođenja.</p> <p>Zbog toga će biti gotovo nemoguće u predloženoj kratkom roku dati izjavu i pristanak na priznanje očinstva.</p> <p>Djetetovo pravo na saznanje podrijetla nije nikada do sada bilo okrnjeno uobičajenom presumpcijom i sudskim postupcima osporavanja očinstva tim više što je njegova zakonski rok za tužbu izuzetno dugačak (25 godina).</p> <p>Ovako se samo stvara pomutnja, obezvrjeđuje se presumpcija očinstva, a ništa se ne postiže, jer u krajnjoj liniji za pravni status djeteta potpuno je nevažno je li bračnog ili izvanbračnog statusa.</p>		
20	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 8.	<p>Razumijemo razloge zbog kojih se nakon Odluke i rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-394/2015 i dr. od 18. travnja 2023. (NN 49/23.) interveniralo u ovu odredbu. Načelno nemamo primjedbu na sadržaj članka 8. Prijedloga Zakona kojim se intervenira u čl. 84. OBZ-a (i drugih odredbi u koje se interveniralo s istim obrazloženjem), a kojim se pak u definiranju kruga osoba s kojima dijete ima pravo ostvarivati osobne odnose upućuje na odredbu čl. 120. OBZ-a. Kako se Prijedlogom Zakona nije interveniralo u članak 120. proizlazi da bi pravo na ostvarivanje osobnih odnosa obostrano imali dijete, braća, sestre, polubraća, polusestre te bake i djedovi, kao i druge osobe ako su dulje vrijeme živjele u obitelji s djetetom, kroz to se vrijeme brinule o djetetu i s njim imaju razvijen emocionalni odnos.</p> <p>Na ovaj način djeca ostaju uskraćena za mogućnost osiguravanja sudske zaštite za ostvarivanje osobnih odnosa s osobama s kojima imaju razvijen emocionalni odnos, a bez da su ikada prije s njima živjele. Prekid</p>	Primljeno na zanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog nije predmet izmjena i dopuna Obiteljskog zakona obuhvaćenih ovim Nacrtom prijedloga zakona.

			održavanja osobnih odnosa s tim osobama, u slučaju obiteljskog konflikta, može nanijeti veliku štetu daljnjem emocionalnom razvoju djeteta. . Kako se radi o odnosima koji mogu predstavljati značajnu dobrobit za djecu, u uvodnom dijelu Prijedloga Zakona (komentar uz naslov) predložili smo dopuniti odredbu članka 120., na način da se osigura mogućnost donošenja sudske odluke o ostvarivanju kontakata djeteta s drugim osobama kad je to prema procjeni stručnjaka i suda u djetetovom interesu, a takav prijedlog zbog upućivanja na odredbu čl. 120. iznosimo i uz ovaj članak.		
21	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 8.	Smatram nužnim u ovom članku napraviti izuzeće za slučajeve nasilja u obitelji, posebice s obzirom na predložene promjene u članku 14. ovog nacrtu koji prepoznaje izloženost djeteta nasilju među roditeljima kao povredu osobnih prava djeteta i sukladno članku 31. Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Članak 31. – skrb o djeci, pravo na viđanje djece i sigurnost 1. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da se, pri određivanju skrbi o djeci i prava na viđanje djece, uzmu u obzir pojave nasilja obuhvaćene područjem primjene ove Konvencije. 2. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da ostvarivanje bilo kojeg prava na viđanje djece ili skrbi o djeci ne ugrožava prava i sigurnost žrtve ili djece.) i člankom 9. Konvencije o zaštiti djeteta (Države stranke osigurat će da se dijete ne odvaja od svojih roditelja protiv njihove volje, osim kada nadležne vlasti pod sudbenim nadzorom odluče, u skladu s važećim zakonima i postupcima, da je odvajanje potrebno radi dobrobiti djeteta. Takva odluka može biti naročito potrebna u posebnim slučajevima, kao što su zloraba roditeljskog položaja ili zanemarivanje djeteta, ili pak kad roditelji žive odvojeno, a mora se donijeti odluka o mjestu djetetova prebivališta.).	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Nejasan je izneseni prijedlog u odnosu na sadržaj uređenja predmetne odredbe.
22	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	AŽKZ podržava izmjenu članka usmjerenu na prepoznavanje proživljenog ili preživljenog nasilja. Smatra međutim da ova odredba u punom smislu mora implementirati Iстамublsku konvenciju, osobito čl. 31. te konvencije koji je samo djelomično inkorporiran u Zakon. Smatramo da dio	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Predloženi pojam nije predmet uređenja Obiteljskog zakona. Prevencija, suzbijanje i sankcioniranje svih vrsta nasilja u obitelji uređuje se posebnim zakonom.

			<p>odredbe iza zarezova treba glasiti: "osim ako je zbog nasilja ugroženo pravo i sigurnost djeteta i nenasilnog roditelja". Svakako je bitno kazati da bi se u primjeni ove odredbe trebalo očekivati jasno prepoznavanje trenutka primjene (dijela odredbe - osim ako je zbog nasilja....) koje ne može ovisiti o postojanju pravomoćnih odluka vezanih uz počinjeno nasilje (jer postupci predugo traju) . Ako ipak zbog loših praksi i pogrešnih edukacija ne možemo imati takvo očekivanje, potrebno je propisati da je izjava žrtve o proživljenom nasilju dovoljna da se odstupa od generalnog pristupa i da se krenu primjenjivati odredbe koje prepoznaju posljedice nasilja - kako prema djetetu tako i prema nenasilnom roditelju.</p>		
23	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	<p>Odredbom članka 9. Prijedloga Zakona interveniralo se u odredbu čl. 95. OBZ-a, na način da se predviđela iznimka, prema kojoj roditelj koji stanuje s djetetom nema obvezu (dužnost i odgovornost) omogućavati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem ako je zbog nasilja ugroženo pravo i sigurnost djeteta.</p> <p>Djetetova dobrobit i najbolji interes uvijek, u svakom pojedinačnom slučaju, trebaju imati prvenstvo prilikom reguliranja obiteljskih odnosa posebno u slučajevima obiteljskog nasilja. OBZ već otprije osigurava zaštitu interesa djeteta u slučajevima nasilja (ograničavanje ili zabrana osobnih odnosa u slučajevima kada je to procijenjeno nužnim radi zaštite dobrobiti djeteta - čl. 123. ili ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom pod nadzorom -čl. 124. OBZ-a.).</p> <p>Držimo da intervencija u čl. 95. na način kako je predviđa čl. 9. Prijedloga Zakona može dovesti do različitog tumačenja odredbe i posljedično do pravne nesigurnosti, jer nije predviđeno tko procjenjuje da je pravo i sigurnost djeteta ugrožena. Odredba je nejasna i neodređena te bi potencijalno mogla naštetiti pravima i interesima djece, posebice u slučajevima manipulativnih postupaka roditelja, koji su nažalost u praksi česti.</p> <p>S obzirom na činjenicu da je djeci osigurana zaštita od nasilja, jer su sudovi u takvim slučajevima u obvezi žurno donositi odluke i postupati u skladu s procjenom najboljih interesa djeteta pa tako i ograničiti ili zabraniti ostvarivanje osobnih odnosa kada je to procijenjeno nužnim,</p>	Djelomično se prihvaća.	Zahvaljujemo na komentaru. Odredba je izmijenjena. Neophodno je osigurati odgovarajuću razinu zaštite djetetu u svakom slučaju kada ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta.

			<p>predlažemo odredbu čl. 9.st. 1. Prijedloga Zakona izmijeniti na način da ista glasi: U članku 95. stavak 2. mijenja se i glasi: 2) Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako po ocjeni nadležnog tijela ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta.</p>		
24	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	<p>lako načelno podržavam izmjenu stavka 2., smatramo da ona nije dostatna za zaštitu djece žrtava (obiteljskog) nasilja.</p> <p>Prvo, smatramo da je sintagma 'ugroženosti zbog nasilja' nedovoljno jasna, budući da su kroz dosadašnju praksu i socijalne skrb i (obiteljski) sudovi pokazali tendenciju ozbiljnog uzimanja u obzir nasilja samo ako i kada je utvrđeno pravomoćnom (kaznenom ili prekršajnom) sudskom odlukom (a ponekad ne čak ni tada). Stoga, smatramo da postoji bojazan da bi se u praksi mogla javiti vrlo različita tumačenja predloženog stavka, odnosno kako samog postojanja nasilja, tako i ugrožavanja prava i sigurnosti djeteta zbog tog nasilja.</p> <p>Ako uzmemo u obzir da je općeprihvaćeno da i sama izloženost djeteta svjedočenju nasilja (dakle, i u slučajevima kada nasilje nije bilo usmjereno izravno prema djetetu) predstavlja oblik nasilja prema djetetu, što bi ujedno značilo da nije moguće da dijete bude izloženo nasilju a da to za njega ne predstavlja opasnost, imamo dodatan argument koji nam ukazuje da sintagmu 'ugroženosti zbog nasilja' treba kao redundantnu u potpunosti izbaciti.</p> <p>(Na kraju ovog komentara dostavljamo pregled (nekih) od pravnih izvora iz kojih jasno proizlazi da svako izlaganje djece nasilju (uključujući i svjedočenje) nasilju predstavlja oblik nasilja prema djetetu od kojeg dijete treba zaštititi.)</p> <p>Slijedom navedenog, odnosno uzimajući u obzir da: a) dijete zaštitu od nasilja treba i zaslužuje odmah, odnosno da nije dopustivo čekati da nasilja bude utvrđeno pravomoćnom sudskom presudom koja se nerijetko čeka godinama b) kao i s obzirom na činjenicu da izloženost djeteta nasilja (uvijek) ugrožava njegova prava i sigurnost, smatramo da st. 2. treba glasiti:</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Odredba je izmijenjena. Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta. "Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta u svakom slučaju kada ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta, a što svakako obuhvaća i svaki vid obiteljskog nasilja.

			<p>„(2) Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim u slučaju nasilja ili sumnje na nasilje.“</p> <p>Drugo, izražavamo bojazan da su st. 1. i (novopredloženi) st. 2. sada u određenoj koliziji, jer st. 1. i dalje propisuje da roditelj koji ne stanuje s djetetom ima pravo na osobne odnose dok mu se to pravo ne ograniči sudskom odlukom, a st. 2. propisuje da roditelj koji stanuje s djetetom ne mora te osobne odnose omogućiti ako je zbog nasilja ugroženo pravo i sigurnost djeteta (u vezi čega smo prethodno iznijeli argumente o tome zašto predloženo rješenje smatramo nedorečenim).</p> <p>Zbog navedenog postoji bojazan da će se u praksi i dalje u situacijama obiteljskog nasilja, bez obzira na to što su prava i sigurnost djeteta realno ugroženi, inzistirati na pravu (nasilnog) roditelja iz st. 1. (pravu na osobne odnose s djetetom) sve dok ih sud svojom odlukom ne ograniči.</p> <p>I GREVIO odbor je u svom Osnovnom evaluacijskom izvješću za Republiku Hrvatsku zamijetio da se upravo “razdoblje od rastave roditelja do odluke suda o pravima na skrb o djetetu/višanju djeteta čini posebno problematičnim u Hrvatskoj. Tijekom tog duljeg razdoblja oba roditelja imaju puna roditeljska prava, osim ako sud izda privremenu mjeru. (...) Međutim, izvješća civilnog društva ukazuju na to da centri za socijalnu skrb rijetko predlažu privremene mjere i one se rijetko izriču po službenoj dužnosti, a u slučajevima kada se one predlažu, često se radi o nerazumnom vremenskom razdoblju.” (paragraf 195.)</p> <p>Uz svijest o tome da se privremene mjere u obiteljskopравnim postupcima u praksi gotovo nikada ne donose u skladu sa zakonom propisanom 30-dnevnim rokom te imajući na umu da se u kaznenim postupcima vrlo često propušta prepoznati dijete izloženo nasilju kao žrtvu i (posljedično) primijeniti mjere opreza (i) prema djetetu, u praksi nasilni roditelji u pravilu (nažalost često i uz podršku zavoda za socijalni rad) inzistiraju na ostvarivanju osobnih odnosa bez obzira na nasilje, do te mjere da smo</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>svjedočili slučajevima u kojima se majku žrtvu nasilja primoravalo da djecu vodi u zatvorske posjete nasilnom ocu ii/ili da se žene žrtve nasilja za vrijeme dok su u skloništu za žrtve nasilja traži da ocu omogući ostvarivanje osobnih odnosa s djecom (jer ne postoji sudska odluka koja bi to pravo ograničila).</p> <p>Stoga, smatramo da je u svrhu zaštite djece izložene nasilje nužno 'obrnuti' paradigmu te da se u slučajevima kada zbog tvrdnji/sumnje na nasilje u obitelji postoji ugroženost prava i sigurnosti djeteta roditelj za kojeg postoji sumnja da je počinio nasilje neće imati pravo na ostvarivanje osobnih odnosa dok se (ne)sigurnost djeteta i način ostvarivanja osobnih odnosa ne reguliraju sudskom odlukom.</p> <p>Smatramo da je navedeni prijedlog također u skladu s čl. 31. Istanbulske konvencije koja propisuje da je država dužna poduzeti, između ostalog, i zakonodavne mjere kako bi osigurale da pri ostvarivanju prava na viđanje djece uzmu u obzir pojave nasilja buhvaćene područjem primjene Konvencije. Također, među preporukama GREVIO odbora u nedavnom izvješću za RH između ostalog se prema Vladi urgira da potiče određivanje prava na skrb o djeci i prava na viđanje na privremenoj osnovi sve dok se sve prijavljene činjenice nasilja nad ženama ne procijene na odgovarajući način.</p> <p>Slijedom navedenog, smatramo da je nužno izmijeniti (i) čl. 95. st. 1. na način da glasi: "(1) Roditelj koji ne stanuje s djetetom ima pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom, osim ako mu je to zabranjeno ili ograničeno sudskom odlukom ili u slučaju nasilja ili sumnje na nasilje."</p> <p>Kako bi se u razumnom roku odlučilo o pravu roditelja na osobne odnose s djetetom, nužno je (zakonski i/ili na drugi primjereni način) osigurati i da se privremene mjere obvezno donose u zakonski propisanom roku - što znamo da sada nije slučaj. Također, smatramo da je 30-dnevni rok trenutno propisan za donošenje privremenih mjera (čak i kada bi se u praksi poštivao, a ne poštiva se) predug da bi pružao adekvatnu zaštitu u slučajevima nasilja. U slučajevima nasilja, (privremena) sudska odluka o roditeljskoj skrbi trebala bi se</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>donijeti odmah, u vrlo kratkom roku, za koji smatramo da ne bi smio biti duži od 3 dana od podnošenja prijedloga za određivanje privremene mjere.</p> <p>U tom smislu, smatramo da je nužno zakonom propisati i da u slučajevima sumnje na nasilje u obitelji podružnice Hrvatskog zavoda za socijalnu rad moraju nadležnom sudu podnijeti prijedlog za određivanje privremene mjere kojom će zaštititi djecu, ali i nenasilnog roditelja, od daljnje izloženosti nasilju. Naime, podnošenje zahtjeva za određivanje privremene mjere zahtjeva ili određena pravna znanja koje prosječna stranka parničnog postupka nema ili određene financijske izdatke, a sustav sekundarne besplatne pravne pomoći zbog svoj sporosti ne daje adekvatan odgovor na ovako hitne postupke. Stoga je, smatramo, nužno prebaciti teret predlaganja privremene mjere za odlučivanje o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i hoće li i kako ostvarivati osobne odnose s drugim roditeljem u slučajevima nasilja u obitelji (u kojima nužno postoji i rizik za samo dijete) prebaciti s (u pravilu pravno neuke) žrtve na državu, odnosno na Zavod za socijalni rad.</p> <p>Nadalje, smatramo da je nužno u čl. 536. st. 2. Obiteljskog zakona dodati točku 3. koja će propisivati i za sam sud obvezu da u slučajevima sumnje na nasilje u obitelji po službenoj dužnosti donese privremenu mjeru o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i hoće li i kako ostvarivati osobne odnose s drugim roditeljem. Time bi se osiguralo i da u slučajevima u kojima Zavod možda nije prepoznao postojanje nasilje država (sud) na sebe preuzme proaktivniju ulogu u (brzoj) zaštiti djece od nasilja.</p> <p>S obzirom na učestalost izbjegavanja plaćanja uzdržavanja kao oblika ekonomskog nasilja, smatramo da isto treba propisati i vezano uz čl. 537. Obiteljskog zakona (privremenu mjeru radi uzdržavanja).</p> <p>Dodatak - pregled izvora koji ukazuju da je izlaganje djeteta svjedočenju nasilju od strane nasilnog roditelja oblik nasilja prema djetetu: -uputa Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, klasa 555-03/21-01/4, ur.broj- 524-8-03-</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>01/1-21-2, upućena dana 1. travnja 2021. svim (tadašnjim) centrima za socijalnu skrb, kroz koji se izričito prepoznaje i adresira da izloženosti djeteta nasilju, čak i ako nasilje nije usmjereno direktno prema djetetu, predstavlja oblik psihološkog zlostavljanja djeteta sa specifičnim posljedicama na psihosocijalni razvoj djeteta</p> <p>-Rezolucija Europskog parlamenta od 6. listopada 2021. o posljedicama nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama i prava skrbništva po žene i djecu (2019/2166(INI)) , (paragraf N), koja jasno prepoznaje da djeca mogu trpjeti nasilje samim svjedočenjem zlostavljanju u obiteljskom domu i okruženju, u bilo kojem obliku fizičkog, verbalnog, psihološkog, seksualnog i financijskog nasilja nad njima bitnim osobama ili osobama kojima su emocionalno privržena, kao i da takvo nasilje ima vrlo ozbiljne posljedice za psihološki i emocionalni razvoj djeteta.</p> <p>Rezolucija jasno prepoznaje da se izlaganje djece obiteljskom nasilju treba smatrati nasiljem nad djecom (paragraf AC) te da nasilje vršeno u partnerskom odnosu nije spojivo niti sa zajedničkim skrbništvom, niti sa najboljim interesom djeteta (Opće napomene, točka 9.)</p> <p>Rezolucija naglašava važnost utvrđivanja zajedničkih pravnih definicija i minimalnih standarda na razini EU-a za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja i zaštitu djece žrtava rodno uvjetovanog nasilja jer nasilje koje vrše partneri u intimnim vezama, nasilje koje se trpi svjedočenjem i neizravno nasilje nisu prepoznati u mnogim pravnim sustavima; ističe da djeca koja svjedoče nasilju u svom obiteljskom okruženju nisu prepoznata kao žrtve rodno uvjetovanog nasilja; naglašava da je djeci koja su svjedoci nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama ili trpe neizravno nasilje potrebno dodijeliti status žrtve rodno uvjetovanog nasilja u kaznenim i istražnim postupcima kako bi im se pružila bolja pravna zaštita i odgovarajuća pomoć. (Zaštita i podrška djece, točka 22).</p> <p>- Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji od dana 8.3.2022., COM(2022) 105 final, 2022/0066 (COD) također j prepoznaje da zbog svoje ranjivosti, djeca koja svjedoče nasilju nad ženama ili nasilju u obitelji trpe izravnu emocionalnu štetu, što utječe na njihov</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>razvoj. Stoga bi se, kako se navodi, takva djeca trebala smatrati žrtvama i imati koristi od ciljanih mjera zaštite (preambula, točka 6, str. 21). Nadalje, ističe se kako zbog svoje ranjivosti u pogledu sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde te zbog činjenice da trpe emocionalnu štetu koja dovodi u pitanje njihov razvoj, djeca žrtava trebaju dobiti iste zaštitne mjere koje se dodjeljuju žrtvi (preambula, točka 31 str, 26).</p> <p>Članak 4. st. 1. t. c) prijedloga Direktive sadrži definicije, među kojima se nalazi i nova, sveobuhvatnija definicija žrtve, prema kojoj je „žrtva” svaka osoba, bez obzira na spol ili rod, ako nije drugačije navedeno, koja je pretrpjela štetu izravno uzrokovanu djelima nasilja obuhvaćenima ovom Direktivom, uključujući djecu koja su svjedoci takvog nasilja.</p> <p>- Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koja također već u preambuli prepoznaje da su i djeca žrtve nasilja u obitelji, uključujući i kao svjedoci nasilja u obitelji; obvezuje države članice da osiguraju da se pri određivanju skrbi o djeci i prava na viđanje djece, uzmu u obzir pojave nasilja obuhvaćene područjem primjene ove Konvencije, kao i da se osigura da ostvarivanje bilo kojeg prava na viđanje djece ili skrbi o djeci ne ugrožava prava i sigurnost žrtve ili djece.</p> <p>Kako Grevio odbor ističe u svojim izvješćima o nadzoru provedbe Konvencije, mjere opreza i ostale zaštitne mjere svoju svrhu mogu ispuniti jedino ako se žrtvi uz sigurnost u fizičkom, osigura i sigurnost u emocionalnom smislu, što je nemoguće ako mora dopuštati/facilitirati susrete između djece i nasilnika.</p>		
25	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	<p>Iako pozdravljamo intenciju izmjene st.2. čl. 95. smatramo da je potrebno preciznije propisati predmetnu dužnost i odgovornost roditelja s kojim dijete stanuje u slučajevima nasilja nad djetetom, ali i nad tim roditeljem (odnosno žrtvom nasilja, najčešće majkom). Ukoliko koristimo frazu “osim ako je zbog nasilja ugroženo pravo i sigurnost djeteta” otvaramo mogućnost diskrecijskih odluka i tumačenja od podružnica Hrvatskih zavoda za socijalni rad i/ili nadležnih sudova o tome da li je u pojedinom slučaju nasilja nad djetetom ili nad majkom uistinu ugroženo pravo ili sigurnost</p>	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Odredba je izmijenjena. Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta u svakom slučaju kada ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta, a što se svakako obuhvaća i svaki vid obiteljskog nasilja.

		<p>djeteta. Pritom se dešava da spomenute nadležne institucije u obzir uzimaju samo postojanje pravomoćnih presuda za nasilje, a ne i samu sumnju na nasilje ili postupak u tijeku. Nadalje, u praksi se dešavaju i situacije da kada počinitelj ima pravomoćnu presudu, majke (koje su najčešće i same žrtve) se svejedno prisiljava da surađuju s počiniteljem i dogovaraju se oko ostvarivanja skrbi nad djetetom, a ako to odbiju proglašava ih se „nesuradljivima“ ili „manipulativnima“.</p> <p>Isto tako, s obzirom na sve dostupne i relevantne međunarodne i nacionalne pravne izvore i praksu poprilično je jasno da:</p> <p>a) kada je dijete žrtva nasilja od strane drugog nasilnog roditelja (najčešće oca) da su njegova prava i sigurnost automatski povrijeđeni i ugroženi;</p> <p>b) kada dijete nije direktna žrtva, već njegova majka, a dijete izloženo/prisutno/svjedoči samom nasilju, da i tada govorimo o nasilju nad djetetom i ono se treba smatrati žrtvom.</p> <p>Imajući navedeno na umu, posebno činjenicu da je svako nasilje ujedno i ugroza djetetovih prava i sigurnosti, a kako bi se osiguralo da se izmijenjena odredba st.2. provodi u praksi nužno je jasno definirati u st.2. da predmetna odgovornost i dužnost ne postoji u slučajevima nasilja propisujući u st.2.:</p> <p>„Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim u slučajevima nasilja, izloženosti nasilju ili sumnje na nasilje ili izloženost nasilju djeteta.“</p> <p>Ono što bi trebalo dodatno razmotriti i propisati jesu i iznimke u slučajevima u kojima dijete ne svjedoči tj. nije izloženo nasilju, već je žrtva nasilja samo majka kao roditelj koji stanuje s djetetom. S obzirom na to da se u praksi još uvijek ne prepoznaje dijete kao žrtva u slučajevima kada je izloženo odnosno svjedoči nasilju nad majkom, ali i da postoje slučajevi kada je nasilje počinjeno samo prema ženi i majci djeteta, smatramo da nije opravdano tražiti od majke koja je ujedno i žrtva da ispunjava predmetnu dužnost i odgovornost. Posebno naglašavamo da se događaju slučajevi gdje počinitelji navedeno koriste kako bi</p>		
--	--	---	--	--

			<p>nastavljali s nasiljem nad majkom i time bivaju ugrožena prava i sigurnost nje kao roditelja s kojim dijete stanuje, a praksa pokazuje da nakon donošenja odluka o roditeljskoj skrbi podružnice Hrvatskog zavoda za socijalni rad ne prepoznaju da se radi o kontinuitetu nasilja, ne uzimaju u obzir povijest nasilja te opet procjenjuju žrtve kao „problematične“ ili „nespremne na dogovor“. Stoga bi trebalo razmisliti da iznimka od primjene st.2. bude izričito propisana i „u slučajevima nasilja ili sumnji na nasilje nad roditeljem koji stanuje s djetetom“.</p> <p>Nadalje, s obzirom na postojeću praksu, izražavamo bojazan da će unatoč predloženoj izmijenjenoj odredbi st. 2. i dalje pravo roditelja koji ne stanuje s djetetom na ostvarivanje osobnih odnosa iz. st.1. ovog članka imati prednost pred primjenom st. 2. Naime, st.1. propisuje da roditelj koji ne stanuje s djetetom ima pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom, osim ako mu je to zabranjeno ili ograničeno sudske odlukom, a ne uzima u obzir slučajeve nasilja koji su definirani st. 2. što može dovesti do poteškoća ili neprimjene st. 2. u praksi. Stoga i st. 1. ovog članka treba izmijeniti na način da se roditelju koji je počinio nasilje prema djetetu ili drugom roditelju privremeno onemogućiti ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom do donošenja sudske odluke o ostvarivanju osobnih odnosa s drugim roditeljem (bilo kao odluke o privremenoj mjeri ili odluke o skrbi).</p>		
26	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	<p>Treblo bi glasiti “(2) Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućiti i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako je zbog nasilja ugroženo pravo i sigurnost djeteta i žrtve”, a kako bi odredba bila usklađena sa stavkom 2, članka 31. Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (3) Roditelji su dužni omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s osobama iz članka 120. ovog Zakona, osim ako je zbog nasilja ugroženo pravo i sigurnost djeteta i žrtve”, a kako bi odredba bila usklađena sa stavkom 2, članka 31. Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji</p> <p>Obrazloženje: u slučajevima nasilja, ostvarivanje odnosa s roditeljem počiniteljem nasilja</p>	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Odredba je izmijenjena. Odredbom članka 95. stavka 2. Obiteljskog zakona uređuje se obveza roditelja koji ne stanuje s djetetom omogućavati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem te iznimka od toga. Ista obveza određuje se u okviru sadržaja roditeljske skrbi i prava djeteta na ostvarivanje osobnih odnosa s drugim roditeljem. Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta u svakom slučaju kada ostvarivanje osobnih odnosa

			prema drugom roditelju ili djetetu ili pak obitelji počinitelja nasilja prema drugom roditelju ili djetetu može ugrožavati prava i sigurnost roditelja žrtve i djeteta bilo da je dijete žrtva, bilo da su izloženošću nasilja nad roditeljem povrijeđena djetetova osobna prava i sigurnost.		djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta, a što se svakako obuhvaća i svaki vid obiteljskog nasilja.
27	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	Podsjećam Hrvatsku Odvjetničku Komoru da je koncept sindroma otuđenja od roditelja, otuđenja od roditelja prepoznat kao pseudoznanstveni koncept od niza stručnih udruženja i međunarodnih tijela, te da je na zahtjev GREVIA Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike tako reći zabranilo upotrebu ovog koncepta	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru.
28	HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 9.	Hrvatska odvjetnička komora smatra da je ovako sročena odredba neprecizna i može podrazumijevati i samo tvrdnju, mada neistinitu, što će utjecati na to da roditelj koji stanuje s djetetom nije više dužan omogućiti i poticati kontakte djeteta s drugim roditeljem. Naime, u ovoj odredbi nedostaje dokaz o nasilju u obitelji odnosno prema djetetu. Upravo se to u praksi događa da roditelj s kojim dijete stanuje iz sasvim drugim, subjektivnih razloga priječi djetetu kontakte ne bi li ga otuđilo od odvojenog roditelja, pozivajući se na (nepostojeće) nasilje. Odvjetnici se u mnogo slučajeva susreću s lažnim prijavama za nasilje što šteti pravu djeteta na razvoj osobnosti (prema Ustavu RH).	Ne prihvaća se	Zahvaljujemo na komentaru. Odredba je izmijenjena. Roditelj koji stanuje s djetetom ima dužnost i odgovornost omogućivati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, osim ako ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta. Neophodno je osigurati odgovarajuću razinu zaštite djetetu u svim okolnostima koji su od utjecaja na ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem na način da ostvarivanje osobnih odnosa tada nije u interesu djeteta. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta
29	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 10.	S obzirom da se Prijedlogom zakona interveniralo u odredbu čl. 98., imamo potrebu i ovdje iznijeti stajalište vezano uz način na koji su važećim OBZ-om regulirana imovinska prava i interesi djece. Stava smo da odredbe čl. 97. i 98. OBZ-a koje se odnose na imovinska prava i interese djece nisu u važećem OBZ-u nomotehnički jasno razrađene. Tako primjerice odredba čl. 97.st.3. koja se prema naslovu odnosi na upravljanje imovinom regulira i korištenje prihoda sa djetetove imovine, pa čak i raspolaganje imovinom. Tako nejasno i zbrkano koncipirane odredbe otežavaju razumijevanje tri potpuno različita pojma: upravljanje, korištenje prihoda od imovine te raspolaganje imovinom (u koje spada otuđenje i opterećenje imovine), što posljedično može dovesti i dovodi do različitog tumačenja	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Ovim člankom brisana je zabrana roditeljima da upravljaju sredstvima koja su stečena djetetovim radom. Dijete koje je navršilo 15 godina i koje zarađuje stječe ograničenu poslovnu sposobnost te može samostalno sklapati pravne poslove i preuzimati obveze u visini iznosa koji zarađuje i raspolagati svojom zaradom pod uvjetom da ne ugrožava svoje uzdržavanje. S obzirom da su roditelji u odnosu na isto dijete i dalje nositelji roditeljske skrbi čiji je sastavni dio i upravljanje imovinom djeteta, kao i činjenicu da dijete može svojom vlastitom voljom upravljanje zaradom povjeriti roditeljima kao i trećim osobama, nije opravdano u potpunosti isključiti roditelje u upravljanju sredstvima koja su stečena

			<p>propisa i kršenja dječjih prava. Predlažemo stoga drugačije stipulirati odredbe čl. 97. i 98. na način da jedna regulira upravljanje, a druga korištenje prihoda i raspolaganje imovinom djece.</p> <p>Sadašnjom intervencijom u Prijedlogu Zakona briše se odredba čl.98.st. 2. („Roditelji ne smiju upravljati sredstvima koja su stečena djetetovim radom“), a koju je prethodno ukinuo Ustavni sud. I u odnosu na ovu materiju vidi se različito sagledavanje pojmova upravljanja i raspolaganja imovinom u različitim odredbama OBZ-a. Držimo da bi ispravnije bilo i u interesu djece koja, uz stečenu ograničenu poslovnu sposobnost, imaju pravo raditi i raspolagati svojom zaradom, odredbu čl. 98. st. 2. preformulirati na način da ista glasi:</p> <p>Dijete upravlja i raspolaže sredstvima koja je stekao radom, osim u slučaju iz članka 85 st. 2.</p>		djetetovim radom.
30	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 11.	<p>Nejasan je i neodređen termin koji predviđa čl. 108. „odluke koje su bitne za dijete“, što stvara znatne poteškoće u tumačenju toga pojma u praksi. Osim odluka o bitnim osobnim pravima koje izričito i jasno regulira odredba čl. 100. OBZ-a, čl. 108. dodatno u st. 3. širi pojam i na druge odluke „koje mogu znatno utjecati na život djeteta“ pa tu spominje i ostvarivanje osobnih odnosa s djetetu bliskim osobama (pojam koji je ovim Prijedlogom izmijenjen) , izvanredne medicinske postupke ili liječenje te izbor škole. Brojni su upiti i pritužbe koje prima Ured pravobraniteljice za djecu u slučajevima u kojima se, prilikom ostvarivanja zajedničke roditeljske skrbi, javlja spor roditelja o djetetovom obrazovanju (najčešće vezano za upis ili promjenu vrtića ili škole, kao i kod izbora programa obrazovanja).</p> <p>Iako OBZ predviđa presumpciju roditeljske suglasnosti (čl. 99. st.2.) na način da se smatra da je jedan roditelj dao svoj pristanak drugom roditelju da može zastupati dijete bez njegove izričite suglasnosti, osim kad se traži izričita pisana suglasnost drugog roditelja prilikom zastupanja u vezi s bitnim osobnim pravima djeteta i zastupanja u vezi s vrjednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima djeteta, praksa pokazuje da neke ustanove odgoja i obrazovanja upis ili promjenu vrtića / škole izričito uvjetuju prethodnom pisanom suglasnošću oba roditelja,</p>	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru. Ovim člankom mijenja se odredba članka 108. stavka 3. Obiteljskog zakona na način da se u vezi odluka o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetu bliskim osobama upućuje na članak 120. Obiteljskog zakona radi jasnoće pravne norme, a u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene navedene odredbe. Prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

			<p>vjerojatno tumačeći odredbu članka 108. st. 3. na način da je izbor škole uvijek djetetovo bitno osobno pravo, za koje je nužna suglasnost oba roditelja.</p> <p>Ovakvo, po stajalištima ovog Ureda pogrešno tumačenje, u brojnim situacijama dodatno zaoštrava roditeljski konflikt te ozbiljno ugrožava obrazovna prava djece, jer zbog konflikta i njegovog rješavanja u sudskom postupku, djeca duže vrijeme izbjivaju iz vrtića ili ne pohađaju nastavu.</p> <p>Stav ovog Ureda o ovoj problematici jest da izbor škole nije u dispoziciji roditelja u situacijama kad je dijete školski obveznik one škole na čijem području ima prebivalište, odnosno prijavljeno boravište te da ustanove odgoja i obrazovanja ne bi u takvim slučajevima trebale tražiti niti inzistirati na prethodnoj suglasnosti oba roditelja. Broj pritužbi u odnosu na materiju roditeljskog spora oko izbora škole značajno su se povećale od kada je sporna odredba na snazi, jer je podložna različitom tumačenju vrlo često na štetu djeteta.</p> <p>S obzirom na uočene probleme u praksi te nejasnu i neodređenu formulaciju „odluka koje su bitne za dijete“, predlažemo brisati cijelu odredbu čl. 108..</p> <p>Nastavno na taj prijedlog, predlažemo korigirati i sve druge odredbe koje se pozivaju na članak. 108. kao i one koje sadrže termin „odluka koje su bitne za dijete“ (odredbe čl. 106., čl. 109., čl. 114., 329., 478. i 481).</p>		
31	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 12.	<p>Važnost ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem, kad je procijenjeno da je to u najboljem interesu djeteta, nesporna je te je stoga važno omogućiti da se ti kontakti odvijaju u kontroliranim uvjetima ako roditelji nemaju kapacitete da samostalno organiziraju i izvršavaju kontakte. Člankom 4. Europske konvencije o kontaktima s djetetom (2003) kao opće načelo postavljena je mogućnost da se kontakti održavaju i pod nadzorom ako je to u najboljem interesu djeteta. Životno je moguće da je potreban određen period pripreme za uspostavu osobnih odnosa djeteta s roditeljem s kojim ono nema uspostavljen bliski emocionalni odnos jer se kontakti iz određenih razloga nisu održavali te je nužno posredovanje stručne osobe koja će djetetu i roditelju pomoći da se narušen ili nepostojeći odnos izgradi i stvore preduvjeti da dijete odnose s roditeljem s</p>	Ne prihvaća se.	<p>Zahvaljujemo na komentaru. Ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom pod nadzorom stručne osobe mora biti privremenoga karaktera. Propisano vrijeme u pogledu trajanja nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa djeteta s roditeljem je dostatno za procjenu što je u najboljem interesu djeteta, je li način ostvarivanja osobnih odnosa pod nadzorom u interesu djeteta odnosno za daljnju procjenu izricanja drugih odgovarajućih mjera ili potrebu donošenja odluke o ostvarivanju osobnih odnosa bez nadzora. U iznimno opravdanim okolnostima može se produžiti trajanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem pod nadzorom stručne osobe. Ostvarivanje osobnih odnosa roditelja i djeteta dio je prava na poštovanje obiteljskog života u smislu članka 8.</p>

		<p>kojim ne stanuje počne ostvarivati samostalno. Kako je teško očekivati da će uvijek u razdoblju od godinu i šest mjeseci ovakva mjera polučiti rezultate, potrebno je predvidjeti i mogućnost njezinog produžavanja, ako je to prema procjeni stručnih djelatnika opravdano zbog zaštite najboljeg interesa djeteta. Smatramo da nije u interesu djeteta vremenski ograničavati ostvarivanje osobnih odnosa pod nadzorom, budući da takvi odnosi također mogu biti uspješni, za dijete i roditelje odgovarajući čak i onda ako još nisu stvoreni preduvjeti za samostalno ostvarivanje kontakata. Njihovim bi se prekidom moglo naštetiti interesu djeteta. Stoga predlažemo odredbu dopuniti na način da se u opravdanim okolnostima mjera nadzora nad ostvarivanjem osobnih odnosa s djetetom može produžiti i nakon ovako određenog vremenskog trajanja izrečene mjere kad je to prema procjeni stručnjaka u interesu djeteta.</p> <p>Koristimo priliku skrenuti pozornost i na problem koji u primjeni ove odredbe uočavamo u praksi sudova. Iako takva mogućnosti nije propisana OBZ-om, praksa pokazuje da suci u odlukama o roditeljskoj skrbi te o načinu odvijanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem s kojim ne stanuje, pribjegavaju formuliranju izreke odluka na način da nalažu roditelju ispunjenje nekog uvjeta (na primjer, da mora pristupiti psihijatrijsko/psihologijskom vještačenju, pristupiti u centar za prevenciju ovisnosti ili slično) ili postupno povećavaju vremenske intervale za osobne odnose radi prilagodbe djeteta ili razvoja odnosa. U praksi je dvojbeno tko provjerava ostvarivanje uvjeta i što se događa ako je uvjet ispunjen ili nije ispunjen, a to je nažalost i najčešći povod za produblivanje roditeljskog konflikta. Dodatno, ovakve sudske odluke nisu podložne ovrši. Ipak, razumijemo razloge zbog kojih se sud odlučuje za njihovo donošenje, jer je u nekim slučajevima zaista nužno osigurati postupnost u razvoju odnosa povjerenja na relaciji dijete-roditelj, ili na drugi način zaštititi dijete, a nije oportuno učestalo pokretanje postupaka pred sudom. Stoga razmatramo je li moguće postići da ovakva praksa sudova bude učinkovita i provediva, a odluke ovršne kroz izmjenu prakse ili pak normativnu aktivnost i dopunu odredbi OBZ-a. Rješenje vidimo</p>	<p>Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i članka 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, što državi nameće pozitivnu obvezu sredstava radi osiguranja osobnih odnosa između djeteta i roditelja s kojim dijete ne stanuje. U odnosu na prijedlog izmjene članka 536. Obiteljskog zakona, isti se ne prihvaća, obzirom da prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.</p>
--	--	---	---

			u dopuni odredbe čl. 536. OBZ-a, na način da se njome regulira aktivna legitimacija HZSR-a za podnošenje prijedloga za donošenje privremene mjere, zatim i obveza suda da u takvim slučajevima odluku o privremenoj mjeri donese već na prvom ročištu, kao i da se regulira mogućnost da rješenje o privremenoj mjeri sadrži uputu roditeljima da zatraže odgovarajuće liječenje, kao i da se uključe u druge zdravstvene, obrazovne ili psihosocijalne programe. Time bi se, vjerujemo, izbjeglo pribjegavanje postavljanju uvjeta kroz izreke sudskih odluka, te osiguralo praćenje postupanja roditelja (onog na koje su upućeni privremenom mjerom) u redovnom postupku.		
32	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 14.	U skladu s komentaram Autonomne ženske kuće Zagreb predlažem još jedno moguće rješenje: U članku 132. stavku 1. iza riječi: "izrabljivanje djeteta" dodaje se zarez i riječi "počinjenje nasilja prema drugom roditelju ili članu obitelji".	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog je obuhvaćen predloženom izmjenom članka 132. stavka 1. Obiteljskog zakona, sadržanom u članku 14. Nacrta prijedloga zakona. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta u slučaju obiteljskog nasilja.
33	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 14.	AŽKZ podsjeća da je korištenje izraza "izloženost nasilju" u prošlosti dovelo do loših praksi koje su odstupale od uobičajenih konvencijskih standarda zaštite žena žrtava nasilja. Žene žrtve nasilja su znale biti u poziciji odgovornosti upravo zbog izraza "izloženost" koji ne prepoznaje postupanje počinitelja nasilja i posljedice koje nasilje ostavlja na žrtvu nasilja - nenasilnog roditelja. Stoga, predlažemo oprez u primjeni riječi "izloženo" , te moguće rješenje da se riječi " izloženost djeteta nasilju u obitelji" zamijene riječima " nasilje nasilnog roditelja prema nenasilnom roditelju djeteta" .	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta u slučaju obiteljskog nasilja.
34	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 18.	Predlažemo da se zadrži st.5., no da isti glasi: 5. ako je roditelj pravomoćno osuđen za neko kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta koje ugrožava prava djeteta Obrazloženje: Člankom 171. propisane su situacije u kojima sud može roditelja lišiti prava na roditeljsku skrb pri čemu se navode neke od situacije koje mogu utjecati na lišenje roditeljske skrbi poput napuštanja djeteta, izlaganja djeteta nasilju među odraslim članovima obitelji, nepoštivanje mjera, odluka i uputa radi zaštite prava i dobrobiti djeteta, ako bi povratak djeteta u obitelj predstavljao ozbiljnu opasnost za djetetov život, zdravlje i	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Postojećim zakonskim uređenjem su u dovoljnoj mjeri obuhvaćene povrede prava djeteta s ciljem zaštite dobrobiti i najboljeg interesa djeteta. Isto je potrebno sagledavati u odnosu na opću pretpostavku za određivanje mjere iz članka 170. Obiteljskog zakona te će sud roditelja lišiti prava na roditeljsku skrb u izvanparničnom postupku kad utvrdi da roditelj zoupotrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava, čime je osigurano odgovarajuće postupanje i zaštita u odnosu na zloupotrebu i grubo kršenje

			<p>razvoj, te ograničene mentalne sposobnosti roditelja koje ga priječe u ostvarivanju sadržaja roditeljske skrbi i ugrožavaju dobrobit djeteta. Po odluci Ustavnog suda ukinut je st.5. koji je propisivao da pravomoćna osuda za kazneno djelo na štetu djeteta također može biti razlog za lišenje roditeljske skrbi. No, Ustavni sud ovu odredbu nije ukinuo iz razloga što smatra da počinjenje kaznenog djela na štetu djeteta ne bi trebao predstavljati razlog za lišenje roditeljske skrbi, već zbog pravne nesigurnosti i bojazni da bi se u slučaju nabrojavanja kaznenih djela čije počinjenje predstavlja razlog za lišenje roditeljske skrbi moglo dogoditi da neko kazneno djelo ne bude spomenuto. Iz tog razloga predlažemo da se zadrži mogućnost da razlog za lišenje roditeljske skrbi bude pravomoćna osuda za kazneno djelo na štetu djeteta koja ugrožava prava djeteta no, da se poimence ne nabrajaju kaznena djela. Ovom odredbom ne uvjetuje se obiteljskoppravna zaštita kaznenopravnom zaštitom, već se kao i ostalim nabrojenim situacijama iz ostalih stavaka ovog članka daju smjernice nadležnim tijelima o tome koje situacije predstavljaju ozbiljno ugrožavanje prava djeteta koje bi moglo dovesti do lišenja roditeljske skrbi.</p>		<p>roditeljske odgovornosti, dužnosti i prava.</p>
35	Lana Bobić	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 18.</p>	<p>Također smatram kako je činjenica da je roditelj pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela navedenih u toj odredbi opravdani je razlog zbog kojeg bi sud trebao biti u mogućnosti lišiti tog roditelja prava na roditeljsku skrb i molim obrazloženje brisanja ove točke?</p>	<p>Primljeno na znanje.</p>	<p>Zahvaljujemo na komentaru. Postojećim zakonskim uređenjem su u dovoljnoj mjeri obuhvaćene povrede prava djeteta s ciljem zaštite dobrobiti i najboljeg interesa djeteta. Isto je potrebno sagledavati u odnosu na opću pretpostavku za određivanje mjere iz članka 170. Obiteljskog zakona te će sud roditelja lišiti prava na roditeljsku skrb u izvanparničnom postupku kad utvrdi da roditelj zoupotrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava, čime je osigurano odgovarajuće postupanje i zaštita u odnosu na zloupotrebu i grubo kršenje roditeljske odgovornosti, dužnosti i prava.</p>
36	HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 18.</p>	<p>Hrvatska odvjetnička komora smatra da ne postoji opravdani razlog za brisanje odredbe članka 171. stavka 5. Obiteljskog zakona. Naime, činjenica da je roditelj pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela navedenih u toj odredbi opravdani je razlog zbog kojeg bi sud trebao biti u mogućnosti lišiti tog roditelja prava na roditeljsku skrb.</p>	<p>Ne prihvaća se.</p>	<p>Zahvaljujemo na komentaru. Postojećim zakonskim uređenjem su u dovoljnoj mjeri obuhvaćene povrede prava djeteta s ciljem zaštite dobrobiti i najboljeg interesa djeteta. Isto je potrebno sagledavati u odnosu na opću pretpostavku za određivanje mjere iz članka 170. Obiteljskog zakona te će sud roditelja lišiti prava na</p>

					roditeljsku skrb u izvanparničnom postupku kad utvrdi da roditelj zoupotrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava, čime je osigurano odgovarajuće postupanje i zaštita u odnosu na zloupotrebu i grubo kršenje roditeljske odgovornosti, dužnosti i prava.
37	INES KOSTEL-VRESK	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 20.	Kao dugogodišnji skrbnik osobe djelomično lišene poslovne sposobnosti, moram se usprotiviti riječima upotrijebljenim u čl. 20 i promjeni stavka 2. - SMISLENI KONTAK. Što je smisleni kontakt? Npr. iz vlastitog iskustva - netko tko boluje od Alzheimerera tri mjeseca ne kaže niti riječ, dok 92. dan odgovara na pozdrav. Tko će i koliko dugo procjenjivati što je ili nije smisleni kontakt? Ljudski gledajući, oduzeti nekome u potpunosti njegove prava i dati ih u ruke drugome u potpunosti samo je druga definicija robovlasništva. Zastupati drugu osobu djelomično, za zastupanje prava za koje je u kraćem vremenskom roku potrebno donijeti odluku – DA (liječenje, financije, zastupanje pred upravnim tijelima...). U preostalim aspektima života, nije ni bilo potrebno donositi niti tražiti dopuštenja u širme obimu u proteklih pet godina kako sam skrbnik. Ponekad se moramo zapitati ako netko nije POSLOVNO sposoban, da li to nama daje APSOLUTNO pravo da odlučujemo o njemu? Veliko i glasno NE povratku potpunog lišenja poslovne sposobnosti.	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na komentaru. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, Broj: U-I-3941/2015, U-I-3944/2015, U-I-4006/2015, U-I-4036/2015, U-I-4208/2015, U-I-4247/2015, U-I-4812/2015, U-I-4694/2016, U-I-1687/2019, U-I-5592/2020, U-I-4051/2021 od 18. travnja 2023. utvrđeno je, između ostaloga, kako je lišenje poslovne sposobnosti već i u ranijim propisima bilo predviđeno kao institut kojim se štite osobe koje zbog svojeg zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti štiti svoja prava i interese. Tako je odredbom članka 221. sada važećeg Obiteljskog zakona propisano da da skrbnička zaštita mora biti primjerena, individualizirana te u skladu s dobrobiti štitićenika. S obzirom na činjenicu kako je odredbom članka 234. stavkom 2. sada važećeg Obiteljskog zakona, isključena mogućnost potpunog lišenja poslovne sposobnosti, a kako je prema odredbama Obiteljskog zakona iz 2003. godine, institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti bio predviđen kao iznimka koja se primjenjuje u vrlo uskim i specifičnim slučajevima, dok je djelomično lišenje poslovne sposobnosti trebalo biti pravilo Ustavni sud Republike Hrvatske utvrđuje u prethodno navedenoj Odluci od 18. travnja 2023. godine, kako prihvaća da je odredbe koje se tiču zaštite prava osoba koje se iz bilo kojeg razloga nisu sposobne brinuti o zaštiti svojih prava bilo potrebno uskladiti s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz tu konvenciju kako bi se, s jedne strane, tim osobama omogućila što bolja skrb i zaštita, a s druge strane, kako bi se spriječila eventualna zloupotreba njihovih prava kroz institut (djelomičnog ili potpunog) lišenja poslovne sposobnosti. Ustavni sud Republike Hrvatske je u svom utvrđenju naveo kako je dvojbeno postiže li se taj cilj zakonodavnim isključivanjem i

					<p>same mogućnosti da se u pojedinim izuzetnim slučajevima ipak te osobe potpuno liši poslovne sposobnosti te da takvo rješenje svakako mora biti iznimka i izricati se u najtežim slučajevima, ali se ne može isključiti nužnost da se u pojedinim slučajevima takve osobe moraju potpuno lišiti poslovne sposobnosti upravo zbog toga što uslijed svog mentalnog ili fizičkog stanja nisu uopće sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima. Dakle, radi se o osobama koje su posve onemogućene u uspostavljanju bilo kakvog smislenog kontakta s drugom osobom. Naime, riječ je o osobama koje su, uslijed vlastitog zdravstvenog stanja, objektivno spriječene u bilo kakvom sudjelovanju u društvu, pa bi stoga i njihova zaštita trebala biti postavljena na drukčijim osnovama od zaštite osoba s invaliditetom čije je sudjelovanje u društvu, uslijed zdravstvenog stanja, samo u određenoj mjeri ograničeno, ali ne i potpuno onemogućeno. S takvom argumentacijom Ustavni sud Republike Hrvatske je ukinuo odredbu stavka 2. članka 234. Obiteljskog zakona, zbog njezine nesuglasnosti s člankom 64. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (dužnosti svih da štite nemoćne osobe). Slijedom navedenog, u predmetnim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona predložena je izmjena članka 234. stavka 2. Obiteljskog zakona, kako slijedi: "(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe, sud može potpuno lišiti poslovne sposobnosti osobu koja nije sposobna ostvariti smisleni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju.". Isto tako, ističemo kako navedeno ne isključuje buduće djelovanje zakonodavca u pravcu prilagodbe nacionalnog zakonodavstva institutu podrške štićeniku u odlučivanju. Napominjemo, kako je odredbama članka 238. Sada važećeg Obiteljskog zakona propisana dužnost skrbnika da jednom godišnje pribavi od izabranog doktora obiteljske medicine štićenika mišljenje o stanju zdravlja štićenika s obzirom na razlog lišenja poslovne sposobnosti, a koje je zasnovano na mišljenju</p>
--	--	--	--	--	--

					liječnika specijalista. Pored navedenoga Hrvatski zavod za socijalni rad je dužan svake tri godine peispitati potrebu skrbničke zaštite štíćenika i o tome sastaviti izvješće čime su osigurani zaštitni mehanizmi u pogledu daljnje opravdanosti primjene instituta skrbništva nad štíćenikom.
38	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 20.	<p>Pučka pravobraniteljica kao opunomoćenica Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska te kao središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije temeljem Zakona o suzbijanju diskriminacije ukazuje na problematičnost uvođenja potpunog lišenja poslovne sposobnosti te Podupire mišljenje Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom dato u okviru ovog savjetovanja.</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Konvencija o pravima osoba s invaliditetom je međunarodni ugovor koji je potvrđen u Hrvatskom saboru sukladno odredbi članka 133. Ustava. Posljedično Konvencija je sastavni dio domaćeg pravnog poretka, po pravnoj snazi je sukladno članku 134. Ustava iznad zakona. Jedno od najvažnijih načela te Konvencije je načelo jednakosti iz čl. 12, odnosno prepoznavanje da osobe s invaliditetom imaju ista prava kao i osobe bez invaliditeta, da uživaju poslovnu sposobnost na ravnopravnoj osnovi s drugima u svim aspektima života te da sam invaliditet ne opravdava lišenje poslovne sposobnosti. Svako ograničenje bilo kojeg prava osobe s invaliditetom mora biti najuže moguće, vremenski ograničeno i prilagođeno okolnostima konkretnog slučaja te mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom predmetu.</p> <p>Odbor UN-a za zaštitu prava osoba s invaliditetom detaljno je objasnio u svom Komentaru br. 1 kako sve osobe s invaliditetom imaju pravo na poslovnu sposobnost te je Zakonodavac 2014. godine posljedično taj institut uklonio iz hrvatskog pravnog poretka. Predloženo zakonsko rješenje u suprotnosti je i preporukama tijela Vijeća Europe, primjerice Povjerenika za ljudska prava koji je još 2012. pozvao zemlje članice da</p>	Ne prihvaća se	Zahvaljujem na komentaru. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, Broj: U-I-3941/2015, U-I-3944/2015, U-I-4006/2015, U-I-4036/2015, U-I-4208/2015, U-I-4247/2015, U-I-4812/2015, U-I-4694/2016, U-I-1687/2019, U-I-5592/2020, U-I-4051/2021 od 18. travnja 2023. utvrđeno je, između ostaloga, kako je lišenje poslovne sposobnosti već i u ranijim propisima bilo predviđeno kao institut kojim se štite osobe koje zbog svojeg zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti štítiti svoja prava i interese. Tako je odredbom članka 221. sada važećeg Obiteljskog zakona propisano da da skrbnička zaštita mora biti primjerena, individualizirana te u skladu s dobiti štíćenika. S obzirom na činjenicu kako je odredbom članka 234. stavkom 2. sada važećeg Obiteljskog zakona, isključena mogućnost potpunog lišenja poslovne sposobnosti, a kako je prema odredbama Obiteljskog zakona iz 2003. godine, institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti bio predviđen kao iznimka koja se primjenjuje u vrlo uskim i specifičnim slučajevima, dok je djelomično lišenje poslovne sposobnosti trebalo biti pravilo Ustavni sud Republike Hrvatske utvrđuje u prethodno navedenoj Odluci od 18. travnja 2023. godine, kako prihvaća da je odredbe koje se tiču zaštite prava osoba koje se iz bilo kojeg razloga nisu sposobne brinuti o zaštiti svojih prava bilo potrebno uskladiti s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz tu konvenciju kako bi se, s jedne strane, tim osobama omogućila što bolja skrb i zaštita, a s druge strane, kako bi se spriječila eventualna zloupotreba njihovih prava kroz institut (djelomičnog ili potpunog) lišenja poslovne sposobnosti. Ustavni sud Republike Hrvatske je u svom utvrđenju naveo kako je dvojbena postiče li se taj cilj zakonodavnim isključivanjem i

			<p>napuste institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti.</p> <p>Slijedom navedenog, molimo da dano mišljenje uzmete u razmatranje i uvažite u daljnjoj zakonodavnoj proceduri.</p>	<p>same mogućnosti da se u pojedinim izuzetnim slučajevima ipak te osobe potpuno liši poslovne sposobnosti te da takvo rješenje svakako mora biti iznimka i izricati se u najtežim slučajevima, ali se ne može isključiti nužnost da se u pojedinim slučajevima takve osobe moraju potpuno lišiti poslovne sposobnosti upravo zbog toga što uslijed svog mentalnog ili fizičkog stanja nisu uopće sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima. Dakle, radi se o osobama koje su posve onemogućene u uspostavljanju bilo kakvog smislenog kontakta s drugom osobom. Naime, riječ je o osobama koje su, uslijed vlastitog zdravstvenog stanja, objektivno spriječene u bilo kakvom sudjelovanju u društvu, pa bi stoga i njihova zaštita trebala biti postavljena na drukčijim osnovama od zaštite osoba s invaliditetom čije je sudjelovanje u društvu, uslijed zdravstvenog stanja, samo u određenoj mjeri ograničeno, ali ne i potpuno onemogućeno. S takvom argumentacijom Ustavni sud Republike Hrvatske je ukinuo odredbu stavka 2. članka 234. Obiteljskog zakona, zbog njezine nesuglasnosti s člankom 64. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (dužnosti svih da štite nemoćne osobe). Slijedom navedenog, u predmetnim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona predložena je izmjena članka 234. stavka 2. Obiteljskog zakona, kako slijedi: "(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe, sud može potpuno lišiti poslovne sposobnosti osobu koja nije sposobna ostvariti smisleni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju.". Isto tako, ističemo kako navedeno ne isključuje buduće djelovanje zakonodavca u pravcu prilagodbe nacionalnog zakonodavstva institutu podrške štiteniku u odlučivanju. Napominjemo, kako je odredbama članka 238. Sada važećeg Obiteljskog zakona propisana dužnost skrbnika da jednom godišnje pribavi od izabranog doktora obiteljske medicine štitenika mišljenje o stanju zdravlja štitenika s obzirom na razlog lišenja poslovne sposobnosti, a koje je zasnovano na mišljenju</p>
--	--	--	--	--

					liječnika specijalista. Pored navedenoga Hrvatski zavod za socijalni rad je dužan svake tri godine peispitati potrebu skrbničke zaštite štíćenika i o tome sastaviti izvješće čime su osigurani zaštitni mehanizmi u pogledu daljnje opravdanosti primjene instituta skrbništva nad štíćenikom.
39	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 20.	Protivimo se brisanju dijela odredbe čl. 234. st. 1. iz sljedećeg razloga: Svrha skrbništva je zaštita same osobe s invaliditetom od ugrožavanja vlastitih prava, potreba ili interesa. Sama definicija skrbništva iz članka 218. Obiteljskog zakona ovo potvrđuje: „Skrbništvo je oblik zaštite djeteta bez roditeljske skrbi, osobe lišene poslovne sposobnosti i osobe koja nije iz drugih razloga u mogućnosti štítiti svoja prava i interese“. Dakle, svrha skrbništva nije zaštita okoline od osobe koja ima duševne smetnje ili ju je iz drugih razloga potrebno lišiti poslovne sposobnosti. Ukoliko takva ugroza postoji, prema toj osobi primijenit će se sve one mjere koje se mogu primijeniti i prema osobama bez duševnih smetnji koje ugrožavaju svoje sugrađane. Napominjemo kako su Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama propisane mjere koje je moguće poduzeti ukoliko osoba s težim duševnim smetnjama ugrožava tuđi život, zdravlje ili sigurnost. Iznimka koju sada sadrži Obiteljski zakon, o mogućnosti lišenja poslovne sposobnosti osobe ukoliko ona ugrožava interese osoba o kojima je dužna skrbiti se, u zakon je unesena radi zaštite prvenstveno maloljetne djece i uskog kruga drugih osoba o kojima postoji obveza skrbi, kako bi se jednostavnije zaštitili njihovi interesi. Stoga je brisanje ovog dijela odredbe protivno smislu i svrsi instituta skrbništva kao oblika zaštite osoba s duševnim smetnjama, već postaje instrument zaštite drugih osoba, odnosno njihove okoline, čime su osobe s duševnim smetnjama stavljene u neravnotežan položaj u odnosu na druge osobe.	Ne prihvaća se	Zahvaljujemo na komentaru. Okolnost da punoljetna osoba svojim ponašanjem ugrožava prava i interese ne samo osoba o kojima je dužna skrbiti se, nego i svih drugih osoba, ukazuje na dostatnu pretpostavku za lišenje poslovne sposobnosti, jer se takva razina zaštite treba pružiti i svim drugim osobama. Naime, ukoliko postoji ugrožavanje prava i interesa osoba o kojima je osoba za koju je pokrenut postupak radi lišenja poslovne sposobnosti dužna skrbiti se, utoliko je potrebno osigurati zaštitu i drugim osobama koje su ugrožene postupkom ili djelovanjem navedene osobe. Isto tako, takvim ugrožavajućim ponašanjem ukazuje se i na potrebu zaštite same osobe o kojoj je riječ, obzirom da je njezino ponašanje indikativno i ukazuje na potrebu zaštite i njezinih prava i interesa.
40	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 20.	U odnosu na čl. 234. st. 2. - Ustavni sud Republike Hrvatske svojom je odlukom od 18. travnja 2023. godine ukinuo čl. 234. st. 2. Obiteljskog zakona kojim je određeno da osoba ne može biti potpuno lišena poslovne sposobnosti. Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ovakvu odluku Ustavnog suda smatra korakom unazad u unaprijeđenju prava	Ne prihvaća se	Zahvaljujemo na komentaru. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, Broj: U-I-3941/2015, U-I-3944/2015, U-I-4006/2015, U-I-4036/2015, U-I-4208/2015, U-I-4247/2015, U-I-4812/2015, U-I-4694/2016, U-I-1687/2019, U-I-5592/2020, U-I-4051/2021 od 18. travnja 2023. utvrđeno je, između ostaloga, kako je lišenje

		<p>osoba s invaliditetom i usuglašavanja nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom. Naime, odredba o zabrani potpunog lišenja poslovne sposobnosti unesena je u Obiteljski zakon prilikom njegove izmjene 2014. godine, a s ciljem početka usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom koja traži ukidanje zamjenskog odlučivanja (sustav skrbništva) i uvođenje instituta odlučivanja uz podršku. Odbor za prava osoba s invaliditetom UN-a kada je razmatrao inicijalno izvješće Republike Hrvatske o provedbi Konvencije u ožujku 2015. godine, u svojim zaključnim primjedbama vezano uz članak 12. Konvencije, istaknuo: „Odbor je zabrinut zbog činjenice da zamjensko donošenje odluka nije zamijenjeno odlučivanjem uz podršku u zakonima i socijalnoj praksi ... Preporuka je Odbora da se zakonodavne mjere poduzimaju na način da se ukine praksa zamjenskog donošenja odluka u skladu s općom napomenom Odbora br. 1 (2014.) ... Odbor nadalje preporuča poduzimanje opipljivih koraka za uvođenje sustava odlučivanja uz podršku ...“</p> <p>S druge strane, kao pozitivni aspekt Odbor navodi, odnosno pohvaljuje „državu potpisnicu na zakonodavnim mjerama za ukidanje instituta potpunog lišenja poslovne sposobnosti i omogućavanju osobama s invaliditetom da budu jednako priznate kao osobe pred zakonom...“</p> <p>Obrazloženje je predlagatelja kako se primjenom važećeg Zakona u praksi pojavljuju rješenja koja, premda su formalno usklađena s Obiteljskim zakonom jer se njima osobu poslovne sposobnosti lišava djelomice, sadržajno imaju učinke potpunog lišenja poslovne sposobnosti, što kroz duže razdoblje može dovesti do anomalija u praksi. Podsjećamo kako je do značajnijih anomalija i kršenja ljudskih prava osoba s invaliditetom dolazilo primjenom ranijeg Obiteljskog zakona kada je iznimka o potpunom lišenju poslovne sposobnosti postala pravilo te je više od 80% osoba bilo lišeno poslovne sposobnosti u potpunosti jer sudska praksa očito nije dovoljno vodila računa o individualizaciji i kriteriju razmjernosti u primjeni instituta lišenja poslovne sposobnosti a odluke se nisu preispitivale</p>	<p>poslovne sposobnosti već i u ranijim propisima bilo predviđeno kao institut kojim se štite osobe koje zbog svojeg zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti štiti svoja prava i interese. Tako je odredbom članka 221. sada važećeg Obiteljskog zakona propisano da da skrbnička zaštita mora biti primjerena, individualizirana te u skladu s dobrobiti štitenika. S obzirom na činjenicu kako je odredbom članka 234. stavkom 2. sada važećeg Obiteljskog zakona, isključena mogućnost potpunog lišenja poslovne sposobnosti, a kako je prema odredbama Obiteljskog zakona iz 2003. godine, institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti bio predviđen kao iznimka koja se primjenjuje u vrlo uskim i specifičnim slučajevima, dok je djelomično lišenje poslovne sposobnosti trebalo biti pravilo Ustavni sud Republike Hrvatske utvrđuje u prethodno navedenoj Odluci od 18. travnja 2023. godine, kako prihvaća da je odredbe koje se tiču zaštite prava osoba koje se iz bilo kojeg razloga nisu sposobne brinuti o zaštiti svojih prava bilo potrebno uskladiti s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz tu konvenciju kako bi se, s jedne strane, tim osobama omogućila što bolja skrb i zaštita, a s druge strane, kako bi se spriječila eventualna zloropotreba njihovih prava kroz institut (djelomičnog ili potpunog) lišenja poslovne sposobnosti. Ustavni sud Republike Hrvatske je u svom utvrđenju naveo kako je dvojbena postiče li se taj cilj zakonodavnim isključivanjem i same mogućnosti da se u pojedinim izuzetnim slučajevima ipak te osobe potpuno liši poslovne sposobnosti te da takvo rješenje svakako mora biti iznimka i izricati se u najtežim slučajevima, ali se ne može isključiti nužnost da se u pojedinim slučajevima takve osobe moraju potpuno lišiti poslovne sposobnosti upravo zbog toga što uslijed svog mentalnog ili fizičkog stanja nisu uopće sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima. Dakle, radi se o osobama koje su posve onemogućene u uspostavljanju bilo kakvog smislenog kontakta s drugom osobom. Naime, riječ je o osobama koje su, uslijed vlastitog zdravstvenog stanja,</p>
--	--	---	--

			<p>godinama. „Anomalija“ do koje je dolazilo primjenom aktualnog Obiteljskog zakona, kada se taksativnim nabrojanjem područja lišenja osobu de facto lišavalo poslovne sposobnosti u potpunosti, institut lišenja poslovne sposobnosti i stavljanja pod skrbništvo zadovoljio je svoju svrhu zaštite osoba s duševnim smetnjama, bez prekomjernog i nepotrebnog zadiranja u njihova ljudska prava.</p>		<p>objektivno spriječene u bilo kakvom sudjelovanju u društvu, pa bi stoga i njihova zaštita trebala biti postavljena na drukčijim osnovama od zaštite osoba s invaliditetom čije je sudjelovanje u društvu, uslijed zdravstvenog stanja, samo u određenoj mjeri ograničeno, ali ne i potpuno onemogućeno. S takvom argumentacijom Ustavni sud Republike Hrvatske je ukinuo odredbu stavka 2. članka 234. Obiteljskog zakona, zbog njezine nesuglasnosti s člankom 64. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (dužnosti svih da štite nemoćne osobe). Slijedom navedenog, u predmetnim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona predložena je izmjena članka 234. stavka 2. Obiteljskog zakona, kako slijedi: "(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe, sud može potpuno lišiti poslovne sposobnosti osobu koja nije sposobna ostvariti smisleni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju.". Isto tako, ističemo kako navedeno ne isključuje buduće djelovanje zakonodavca u pravcu prilagodbe nacionalnog zakonodavstva institutu podrške štićeniku u odlučivanju. Napominjemo, kako je odredbama članka 238. Sada važećeg Obiteljskog zakona propisana dužnost skrbnika da jednom godišnje pribavi od izabranog doktora obiteljske medicine štićenika mišljenje o stanju zdravlja štićenika s obzirom na razlog lišenja poslovne sposobnosti, a koje je zasnovano na mišljenju liječnika specijalista. Pored navedenoga Hrvatski zavod za socijalni rad je dužan svake tri godine peispitati potrebu skrbničke zaštite štićenika i o tome sastaviti izvješće čime su osigurani zaštitni mehanizmi u pogledu daljnje opravdanosti primjene instituta skrbništva nad štićenikom.</p>
41	Kristijan Grđan	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 20.	<p>U odnosu na stavak 1. - u Republici Hrvatskoj je u primjeni i Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama kojim su propisane mjere zaštite za slučaj opasnosti osobe za druge. Smisao odredbe iz čl. 234. stavka 1. sa riječima "o kojima je dužna skrbiti se" bio je da se dodatno zaštite djeca kada su njihovi interesi ugroženi, primjerice od strane</p>	Ne prihvaća se	<p>Zahvaljujemo na komentaru. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske, Broj: U-I-3941/2015, U-I-3944/2015, U-I-4006/2015, U-I-4036/2015, U-I-4208/2015, U-I-4247/2015, U-I-4812/2015, U-I-4694/2016, U-I-1687/2019, U-I-5592/2020, U-I-4051/2021 od 18. travnja 2023. utvrđeno je, između ostaloga, kako je lišenje</p>

			<p>njihovih roditelja, ali se odredba s razlogom nije odnosila na bilo koga tko bi se mogao naći ugrožen kada tu vrstu ugrožavanja već pokriva odgovarajući propis.</p> <p>U odnosu na stavak 2. - Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih Naroda, prema čijem čl. 12. nije dopušten bilo kakav oblik skrbništva, već je takav institut potrebno zamijeniti podrškom pri odlučivanju. Ovu Konvenciju, unatoč naporima sudaca Ustavnog suda Lovorke Kušan i Gorana Selanca, većina sudaca nije uopće uvažila i time je dezavuirala primjenu odredbe iz članka 134. Ustava Republike Hrvatske da su međunarodni dokumenti ratificirani u Republici Hrvatskoj iznad zakona. Povratkom potpunog lišenja poslovne sposobnosti u hrvatski pravni sustav, zakonodavac će s namjerom prekršiti međunarodno preuzete obveze u zaštiti prava osoba s invaliditetom kao da prava tih ljudi u Hrvatskoj ništa ne vrijede. Sramota za Ustavni sud i cijelu državu!</p>	<p>poslovne sposobnosti već i u ranijim propisima bilo predviđeno kao institut kojim se štite osobe koje zbog svojeg zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti štiti svoja prava i interese. Tako je odredbom članka 221. sada važećeg Obiteljskog zakona propisano da da skrbnička zaštita mora biti primjerena, individualizirana te u skladu s dobrobiti štitećenika. S obzirom na činjenicu kako je odredbom članka 234. stavkom 2. sada važećeg Obiteljskog zakona, isključena mogućnost potpunog lišenja poslovne sposobnosti, a kako je prema odredbama Obiteljskog zakona iz 2003. godine, institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti bio predviđen kao iznimka koja se primjenjuje u vrlo uskim i specifičnim slučajevima, dok je djelomično lišenje poslovne sposobnosti trebalo biti pravilo Ustavni sud Republike Hrvatske utvrđuje u prethodno navedenoj Odluci od 18. travnja 2023. godine, kako prihvaća da je odredbe koje se tiču zaštite prava osoba koje se iz bilo kojeg razloga nisu sposobne brinuti o zaštiti svojih prava bilo potrebno uskladiti s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz tu konvenciju kako bi se, s jedne strane, tim osobama omogućila što bolja skrb i zaštita, a s druge strane, kako bi se spriječila eventualna zloropotreba njihovih prava kroz institut (djelomičnog ili potpunog) lišenja poslovne sposobnosti. Ustavni sud Republike Hrvatske je u svom utvrđenju naveo kako je dvojbena postiže li se taj cilj zakonodavnim isključivanjem i same mogućnosti da se u pojedinim izuzetnim slučajevima ipak te osobe potpuno liši poslovne sposobnosti te da takvo rješenje svakako mora biti iznimka i izricati se u najtežim slučajevima, ali se ne može isključiti nužnost da se u pojedinim slučajevima takve osobe moraju potpuno lišiti poslovne sposobnosti upravo zbog toga što uslijed svog mentalnog ili fizičkog stanja nisu uopće sposobne skrbiti o svojim pravima i interesima. Dakle, radi se o osobama koje su posve onemogućene u uspostavljanju bilo kakvog smislenog kontakta s drugom osobom. Naime, riječ je o osobama koje su, uslijed vlastitog zdravstvenog stanja,</p>
--	--	--	---	--

					<p>objektivno spriječene u bilo kakvom sudjelovanju u društvu, pa bi stoga i njihova zaštita trebala biti postavljena na drukčijim osnovama od zaštite osoba s invaliditetom čije je sudjelovanje u društvu, uslijed zdravstvenog stanja, samo u određenoj mjeri ograničeno, ali ne i potpuno onemogućeno. S takvom argumentacijom Ustavni sud Republike Hrvatske je ukinuo odredbu stavka 2. članka 234. Obiteljskog zakona, zbog njezine nesuglasnosti s člankom 64. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (dužnosti svih da štite nemoćne osobe). Slijedom navedenog, u predmetnim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona predložena je izmjena članka 234. stavka 2. Obiteljskog zakona, kako slijedi: "(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je to od osobite važnosti za zaštitu prava i interesa punoljetne osobe, sud može potpuno lišiti poslovne sposobnosti osobu koja nije sposobna ostvariti smisleni kontakt s drugom osobom i izraziti svoju volju.". Isto tako, ističemo kako navedeno ne isključuje buduće djelovanje zakonodavca u pravcu prilagodbe nacionalnog zakonodavstva institutu podrške štíćeniku u odlučivanju. Napominjemo, kako je odredbama članka 238. Sada važećeg Obiteljskog zakona propisana dužnost skrbnika da jednom godišnje pribavi od izabranog doktora obiteljske medicine štíćenika mišljenje o stanju zdravlja štíćenika s obzirom na razlog lišenja poslovne sposobnosti, a koje je zasnovano na mišljenju liječnika specijalista. Pored navedenoga Hrvatski zavod za socijalni rad je dužan svake tri godine peispitati potrebu skrbničke zaštite štíćenika i o tome sastaviti izvješće čime su osigurani zaštitni mehanizmi u pogledu daljnje opravdanosti primjene instituta skrbništva nad štíćenikom.</p> <p>Okolnost da punoljetna osoba svojim ponašanjem ugrožava prava i interese ne samo osoba o kojima je dužna skrbiti se, nego i svih drugih osoba, ukazuje na dostatnu pretpostavku za lišenje poslovne sposobnosti, jer se takva razina zaštite treba pružiti i svim drugim osobama. Naime, ukoliko postoji ugrožavanje prava i interesa</p>
--	--	--	--	--	--

					osoba o kojima je osoba za koju je pokrenut postupak radi lišenja poslovne sposobnosti dužna skrbiti se, utoliko je potrebno osigurati zaštitu i drugim osobama koje su ugrožene postupkom ili djelovanjem navedene osobe. Isto tako, takvim ugrožavajućim ponašanjem ukazuje se i na potrebu zaštite same osobe o kojoj je riječ, obzirom da je njezino ponašanje indikativno i ukazuje na potrebu zaštite i njezinih prava i interesa..
42	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 23.	Predloženom odredbom mijenjao se stavak 3 na način da je iznimno predviđeno da će se, ako Hrvatski zavod za socijalni rad ima saznanja o postojanju nasilja u obitelji ili ako procijeni da u okolnostima konkretnog slučaja zajednički sastanak ne bi bio svrhovit ili ako to jedna ili obje stranke iz opravdanih razloga zahtijevaju, zakazati i provesti odvojeni razgovori sa strankama. S obzirom na moguće različito tumačenje pojma „saznanje o postojanju nasilja u obitelji“ predlažemo dopuniti odredbu na način da se odvojeni razgovori sa strankama iznimno, zakazuju i provode u slučaju ako Hrvatski zavod za socijalni rad procijeni da u okolnostima konkretnog slučaja zajednički sastanak ne bi bio svrhovit ili procijeni da je opravdan zahtjev jedne ili obje stranke za provođenjem odvojenog razgovora, kao i u slučaju kada su jedna ili obje stranke pravomoćno osuđene zbog nasilja u obitelji. Na ovakav način, pravomoćna osuda za nasilje u obitelji bi uvijek značila da će se voditi odvojeni razgovori, dok bi samu prijavu nasilja kao eventualnu zapreku za održavanje zajedničkog sastanka procjenjivao HZSR od slučaja do slučaja.	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Neophodno je osigurati odgovarajuću razinu zaštite osobi u slučaju saznanja o nasilju u obitelji i to i prije presude, a uzimajući u obzir da se, protekom vremena do okončanja sudskog postupka i donošenja presude, potencijalno može ugroziti osobu. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu žrtava obiteljskog nasilja. Iz toga razloga se mora osigurati odgovarajuća razina zaštite i sigurnosti, pa tako i u odnosu na samo saznanje o postojanju nasilja u obitelji, koje će biti jasno određeno, a ne samo ukoliko je nasilje utvrđeno sudskom odlukom ili prepušteno procjeni, a sve kako bi se otklonili rizici ugroženosti prava i sigurnosti određene osobe.
43	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 23.	Iako prepoznamo intenciju da se izmjenama st. 3. poboljša položaj žrtava nasilja nad ženama i u obitelji propisivanjem da se u slučajevima nasilja postupak obveznog savjetovanja provodi odvojeno, smatramo da isto nije dovoljno kako bi se zaštitila prava i sigurnost žrtava te uskladilo zakon i praksu s međunarodnim propisima, ali i standardima pružanja potpore i zaštite žrtava u kontekstu pristupa orijentiranog na žrtve. Stoga, želimo ukazati na potrebu revidiranja postupka obveznog savjetovanja kao oblika alternativnog rješavanja spora u obiteljsko pravnim predmetima i, posljedično, ove i drugih	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Obvezno savjetovanje se provode radi pomoći članovima obitelji, kako bi donijeli odgovarajuće odluke, vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete. U postupku se stranke informira i ukazuje i na pravne posljedice nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta. Obvezno savjetovanje je sastavni dio postupka radi donošenja odluke o skrbi za dijete, kao i u drugim propisanim postupcima, te se time daje roditeljima mogućnost da se dogovore o

			<p>odredaba Obiteljskog zakona.</p> <p>Iz predloženih izmjena u ovom i drugim članicama, kao i odgovora Vlade RH na Osnovno evaluacijsko izvješće GREVIO odbora, čini se da Vlada, u kontekstu čl. 48. Istanbulske konvencije, pod oblicima alternativnog rješavanja spora u Obiteljskom zakonu, prepoznaje samo postupak obiteljske medijacije, ali ne i obveznog savjetovanja.</p> <p>U tom smislu, valja pojasniti da čl. 48. Istanbulske konvencije i uopće pojam alternativnog procesa rješavanja sporova podrazumijeva metode rješavanja sporova koje su alternative sudskim odlukama. One se u obiteljskim zakonima propisuju jer se smatraju boljima za obiteljske odnose te se smatra da rezultiraju trajnijim rješenjem sporova, u slučajevima kada nema nasilja.</p> <p>Ako pogledamo zakonske definicije zakonodavac navodi da je obvezno savjetovanje oblik pomoći članovima obitelji da donesu sporazumne odluke o obiteljskim odnosima vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete te o pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta. Dakle, iz navedenog proizlazi da je obvezno savjetovanje postupak s kojim se, između ostalog, želi postizanjem sporazuma spriječiti rješavanje spora pokretanjem sudskog postupka. Dakle, ako u postupak obveznog savjetovanja uključujemo roditelje koji imaju različite stavove oko toga kako bi skrb o djetetu, nakon npr. razvoda braka, trebala izgledati i ne postoji sporazum oko navedenog, oni su, logično, u sporu oko istog. Postupak obveznog savjetovanja tada se provodi kako bi takav spor riješili sporazumom van samog sudskog postupka tj. alternativnim procesom.</p> <p>Zakonodavac i Vlada je pak zauzela stav gdje izrazito restriktivnim i gramatičkim tumačenjem samo obiteljsku medijaciju smatra alternativnim procesom rješavanja spora jer obiteljsku medijaciju definira kao postupak u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa uz pomoć jednog ili više obiteljskih medijatora. Međutim, u skladu s prethodno navedenim,</p>	<p>svim bitnim odlukama o obiteljskim odnosima, kako bi, ukoliko postoji suglasnost postigli odgovarajući dogovor prihvatljiv za oboje roditelja. Obveznim savjetovanjem se otvara mogućnost roditeljima da možebitno postignu dogovor, slijedom čega je za pretpostaviti da je isto prihvatljivije za stranke te izgledi da će u pogledu izvršenja i poštivanja dogovorenoga iskazivati veću razinu spremnosti za provedbu dogovorenoga. Svakako se predloženom izmjenom članka 323. stavka 3. Obiteljskog zakona osigurava odgovarajuće postupanje, na način da će se, kada postoji saznanje o nasilju u obitelji, kazazati i provesti odvojeni razgovori sa strankama, čime se pruža sigurnost strankama, međutim potpunim isključenjem obiteljskoga savjetovanja bi se onemogućilo roditeljima da svojom odlukom urede svoje odnose i postignu dogovor. Svakako, ukoliko stranke ne postignu dogovor u okviru obiteljskoga savjetovanja, pokrenut će sudski postupak te stranke nisu isključene od mogućnosti pokretanja sudskih postupaka. Svakako da je i u postupku obveznog savjetovanja osigurana neutralnost i sigurnost, postupak se provodi od strane stručnih i kompetentnih osoba, nadležnoga tijela, obvezno savjetovanje provodi stručni tim Hrvatskoga zavoda za socijalni rad te je neutemeljena dvojba u pogledu neutralnosti, ističući istu neutralnost kao prednost sudskog rješavanja (neutralan sudac), navodeći <i>“dužnost je države da pruži pristup sudskim postupcima sa suočavanjem strana kojima predsjed neutralan sudac i koji se provode na temelju nacionalnih zakona koji su na snazi.”</i></p> <p>Pristup roditelja sudskom postupku i osiguranje sudske zaštite nije isključeno zbog provođenja obveznog savjetovanja. Obvezno savjetovanje se također provodi na temelju nacionalnoga zakona koji je na snazi, od strane stručnih osoba službenika tijela javne vlasti, čime je osigurana pravna sigurnost, stručnost, i pravni temelj za postupanje te je neosnovano iznositi dvojbe i sumnje u ovlast, neutralnost i kompetencije stručnih djelatnika Hrvatskoga zavoda za socijalni rad.</p>
--	--	--	---	---

			<p>nedvojbeno je da i po zakonskoj definiciji, ali posebno u samom provođenju obveznog savjetovanja govorimo o metodi rješavanja sporova koja je alternativa sudskim odlukama. U primjeni će to još više doći do izražaja jer ako propisujemo da se u slučajevima nasilja nad ženama i u obitelji ne provodi obiteljska medijacija (što apsolutno podržavamo), svi eventualni sporovi o obiteljskim odnosima između žrtve i počinitelja rješavat će se u postupku obiteljskog savjetovanja, i to što će se ono provoditi odvojeno mijenja samo način provođenja tog postupka, ali ne i samu činjenicu da ono u svojoj biti jest alternativni postupak rješavanja spora.</p> <p>Spomenuti čl. 48. Istanbulske konvencije zabranjuje alternativne načine rješavanja sporova zbog negativnih učinaka koje mogu imati u slučajevima nasilja, naročito ukoliko je sudjelovanje u takvim alternativnim metodama rješavanja sporova obavezno i zamjenjuje sudske postupke sa suočavanjem strana. Kako bi se izbjegla reprivatizacija obiteljskog nasilja nad ženama i kako bi se omogućilo žrtvama da potraže pravdu, dužnost je države da pruži pristup sudskim postupcima sa suočavanjem strana kojima predsjedava neutralan sudac i koji se provode na temelju nacionalnih zakona koji su na snazi. U svom izvješću za RH GREVIO odbor upravo problematizira postupak obveznog savjetovanja u tom kontekstu.</p> <p>Temeljem svega navedenog smatramo da u slučajevima nasilja postupak obveznog savjetovanja treba ukinuti, a žrtve nasilja osloboditi bilo kakvih sudskih i odvjetničkih troškova u obiteljskim sporovima (naime, neke žrtve navode kako pristaju na obiteljsko savjetovanje kako bi izbjegle dugotrajni sudski postupak koji često ne mogu financirati). Međutim, ako se odluči zadržati ovakav postupak, treba ga temeljito izmijeniti u zakonu i praksi na način da se radi o isključivo dobrovoljnom savjetovanju kako bi izbjegli da se žrtve osjećaju prisiljenima sastavljati Planove o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koji su za njih nepovoljni i favoriziraju zajedničku skrb u slučajevima nasilja. Dakle, žrtva treba dati izričiti pisani pristanak za sudjelovanjem u takvom postupku alternativnog rješavanja spora, a svrha samog</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>postupka treba biti pružanje specijalizirane podrške za stvaranje prijedloga Plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi s drugim roditeljem koji je bio nasilan, ali isključivo na način koji će garantirati zaštitu, sigurnost i dobrobit žrtava nasilja i djece. Odnosno, u takvim postupanjima treba se voditi načelom da će, zbog neravnoteže moći koja je tipična u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i/ili nasilja u obitelji, biti smanjena sposobnost pregovaranja i postizanja prihvatljivog sporazuma ili dogovora koji osigurava, između ostalog, i sigurnost djece i majke. Dakle, u svakom konkretnom slučaju nužno će biti procijeniti samu dobrovoljnost i rizik za sigurnost žrtve i djece pa je potrebno izraditi detaljne obvezne smjernice za postupanje podružnica Hrvatski zavoda za socijalni rad u takvim slučajevima i educirati osobe koje će postupati u slučajevima nasilja. Tada treba osigurati da žrtve ne budu sekundarno viktimizirane u navedenom postupku, da ih se ne prisiljava na sklapanje Planova o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koji daju prednost pravu nasilnog roditelja u kontekstu skrbi nad djetetom nad pravima i sigurnosti žrtve i djeteta i koji oba roditelja smatraju jednako kompetentnima, da nasilje koje je počinjeno nije spojivo sa zajedničkom skrbi i da se osigura sprječavanje daljnjeg (post- separacijskog) nasilja koje mnoge žrtve doživljavaju.</p>		
44	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 24.	<p>U svrhu sprječavanja nejednakih pristupa/rješenja u praksi, smatramo potrebnim jasno prepisati da se u slučajevima tvrdnji ili sumnje na obiteljski nasilje u izvješće (zbog nespojivosti s nasiljem) ne unosi sadržaj iz st. 1. točke 2.</p> <p>Naime, smatramo da je u svrhu sprečavanja okrivljavanja žrtava te poistovjećivanja žrtava i nasilnika, spremnost na sporazumno rješavanje sporova nepotrebno, čak i kontraproduktivno navoditi u slučajevima kada je postojalo nasilje od jednog roditelja prema drugom ili druga vrsta nasilja u obitelji, npr. prema djeci. Nespremnost jedne strane na sporazum s počiniteljem nasilja je očekivana te samorazumljiva te bi sustav trebao služiti kao alat koji pomaže da žrtva bude što manje reviktimizirana i retrumatizirana u procesu obveznog savjetovanja.</p>	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Navođenje u izvješću o obveznom savjetovanju spremnosti svake strane na sporazumno rješavanje spora neće dovesti do okrivljavanja žrtava obiteljskog nasilja te poistovjećivanja žrtava i nasilnika. Spremnost svake strane na sporazumno rješavanje spora se mora sagledavati sa stajališta glavne svrha obveznog savjetovanja, te svakako da i jednom i drugom roditelju je u interesu urediti obiteljske odnose te postići dogovor u pogledu obiteljskih odnosa, posebno u pogledu roditeljske skrbi o djetetu i drugih pitanja u svezi s djetetom.

45	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 24.	Predlažemo da se točka 2. st. 1. ovog članka izmijeni na način da se propiše kako se spremnost svake stranke na sporazumno rješavanje spora u izvješće o provedenom obveznom savjetovanju ne unosi "u slučajevima nasilja ili sumnje na nasilje". Smatramo da je neopravdano i protivno međunarodnopravnim standardima u postupanjima u slučajevima nasilja tražiti od žrtve da postigne sporazum sa svojim počiniteljem. Navedeno je problematično, ne samo zbog toga što se na taj način dodatno traumatizira i sekundarno viktimizira žrtvu nasilja koja veći trpi psihofizičke posljedice nasilja, nego i zato što se upravo predmetna spremnost u praksi dovodi da žrtve osjećaju „pritisak“ da sudjeluju u postupcima obiteljsko savjetovanja i posljedično pristaju na Planove o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koje su za njih nepovoljni.	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Navođenje spremnosti svake stranke na sporazumno rješavanje spora u izvješću o obveznom savjetovanju nema za posljedicu viktimizaciju žrtve nasilja niti se time vrši pritisak na žrtvu da izrazi pristanak na za nju nepovoljne odluke. U kontekstu obveznog savjetovanja, svakako da je i jednom i drugom roditelju u interesu urediti obiteljske odnose, kao i upoznati se sa pravnim posljedicama nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta. Obvezno savjetovanje je sastavni dio postupka radi donošenja odluke o skrbi za dijete, kao i u drugim propisanim postupcima. Svakako se predloženoj izmjeni članka 323. stavka 3. Obiteljskog zakona osigurava odgovarajuće postupanje, na način da će se, kada postoji saznanje o nasilju u obitelji, zakazati i provesti odvojeni razgovori sa strankama, čime se pruža sigurnost strankama. Spremnost svake strane na sporazumno rješavanje spora će cijeniti stručni radnici nadležnoga područnoga ureda Hrvatskoga zavoda za socijalni rad u okviru svoga stručnog rada, sukladno svim značajnim okolnostima svakog pojedinačnog slučaja.
46	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 25.	S obzirom da se, sukladno (već postojećem) stavku 2. predmetnog članka u slučajevima sumnje na nasilje u obitelji na sadržaj obveznog savjetovanja ne primjenjuje, između ostalog, odredba st. 1. t. 4., smatramo nužnim skrenuti pažnju na nejasno značenje i nedosljednu primjenu predmetne odredbe st. 1. t 4. u praksi. Prema našem shvaćanju, predmetna odredba trebala bi značiti da se u slučajevima sumnje na nasilje u obitelji bračne drugove uopće ne bi trebalo upoznavati sa sadržajem plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi (niti im se pružati pomoći u njegovom sastavljanju), odnosno da plan zajedničke roditeljske skrbi (niti zajednička skrb) nisu prikladna opcija u slučajevima prisutnosti nasilja u obitelji. S druge strane, u praksi svjedočimo drugačijem shvaćanju i iznimno velikom broju slučajeva u kojima žrtve nasilja unatoč navedenoj odredbi i unatoč nasilju izlaze iz	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Obvezno savjetovanje se provode radi pomoći članovima obitelji, kako bi donijeli odgovarajuće odluke, vodeći posebnu brigu o zaštiti obiteljskih odnosa u kojima sudjeluje dijete. U postupku se stranke informira i ukazuje i na pravne posljedice nepostizanja sporazuma i pokretanju sudskih postupaka u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta. Obvezno savjetovanje je sastavni dio postupka radi donošenja odluke o skrbi za dijete, kao i u drugim propisanim postupcima, te se time daje roditeljima mogućnost da se dogovore o svim bitnim odlukama o obiteljskim odnosima, kako bi, ukoliko postoji suglasnost postigli odgovarajući dogovor prihvatljiv za oboje roditelja. Obveznim savjetovanjem se otvara mogućnost roditeljima da možebitno postignu dogovor, slijedom čega je za pretpostaviti da je isto prihvatljivije za stranke te

		<p>postupka obveznog savjetovanja i te kako upoznate s planom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, odnosno izlaze iz postupka s planom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi koji su se vrlo često na različite načine osjećale prisiljeno sastaviti ('nikad nećete dobiti samostalno skrbništvo', 'ako odete ne sud djeca mogu pripasti drugom roditelju', 'ako se ne dogovorite djeca će na kraju završiti u domu', 'znate li koliko traje i košta sudski postupak', 'jeste li sigurni da želite svoju djecu razvlačiti kroz sudski postupak', 'ako ne pristanete na ovu alimentaciju nema garancije da ćete na sudu dobiti više' itd.) Navedeno dovodi do situacije da žrtve nasilja, (sekundarno) viktimizirane, u strahu da budu proglašene nesuradljivima i prezahtjevnima te u želji da postupci pred institucijama pred kojima se ne osjećaju sigurno samo što prije završe, pristaju na planove o zajedničkoj roditeljskoj skrbi čiji je sadržaj krojen po mjeri nasilnika, s alimentacijskim iznosima značajno ispod zakonskih minimuma i s ogromnim otvorenim prostorom za vršenje post-separacijskog nasilja od strane nasilnika.</p> <p>Opisana problematika djelomično je prepoznata od strane samog Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, kroz dopis/uputu klasa 555-03/21-01/4, ur.broj- 524-8-03-01/1-21-2 od dana 1. travnja 2021. u kojem, između ostalog, stoji da je uočena štetna praksa prema kojoj centri za socijalnu skrb u svom radu ponekad interes roditelja koji je počinio nasilje stavljaju ispred interesa djeteta i ispred zaštite žrtve unatoč prisutnom nasilju u obitelji te na jednak način procjenjuju kompetencije roditelja žrtve i roditelja počinitelja nasilja. Pritom se skreće pozornost da kod izloženosti djeteta nasilju, čak i ako nasilje nije usmjereno direktno prema djetetu predstavlja oblik psihološkog zlostavljanja djeteta sa specifičnim posljedicama na psihosocijalni razvoj djeteta. Također je napomenuto da su u hijerarhiji prava, pravo djeteta i žrtve na sigurnost i život bez nasilja iznad prava roditelja počinitelja nasilja.</p> <p>Imajući na umu navedeno, odnosno imajući na umu da je nasilje jednog roditelja prema drugome ujedno nasilje prema djetetu, treba zakonski snažnije</p>		<p>izgledi da će u pogledu izvršenja i poštivanja dogovorenoga iskazivati veću razinu spremnosti za provedbu dogovorenoga. Svakako se predloženom izmjenom članka 323. stavka 3. Obiteljskog zakona osigurava odgovarajuće postupanje, na način da će se, kada postoji saznanje o nasilju u obitelji, zakazati i provesti odvojeni razgovori sa strankama, čime se pruža sigurnost strankama, međutim potpunim isključenjem obiteljskoga savjetovanja bi se onemogućilo roditeljima da svojom odlukom urede svoje odnose i postignu dogovor. Svakako, ukoliko stranke ne postignu dogovor u okviru obiteljskoga savjetovanja, pokrenut će sudski postupak te stranke nisu isključene od mogućnosti pokretanja sudskih postupaka. Svakako da je i u postupku obveznog savjetovanja osigurana neutralnost i sigurnost, postupak se provodi od strane stručnih i kompetentnih osoba, nadležnoga tijela, od strane stručnog tima Hrvatskoga zavoda za socijalni rad.</p>
--	--	--	--	--

			<p>zaštiti (žene i djecu) žrtve nasilja od post-separacijskog nasilja kroz (s nasiljem nespojivu) zajedničku roditeljsku skrb.</p> <p>I Rezolucija Europskog parlamenta od 6. listopada 2021. o posljedicama nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama i prava skrbništva po žene i djecu (2019/2166(INI)) ističe da, iako su u načelu zajedničko skrbništvo i nenadzirani posjeti poželjni kako bi se zajamčilo da roditelji uživaju jednaka prava i jednaku odgovornost te kako bi se zaštitili najbolji interesi djeteta, nasilje koje vrše partneri u intimnim vezama očito nije spojivo sa zajedničkim skrbništvom zbog njegovih teških posljedica za žene i djecu, uključujući opasnost od radikalnih činova poput ubojstva žene i djece, naglašavajući da su pri utvrđivanju aranžmana za dodjelu skrbništva i prava na posjećivanje djece najvažniji zaštita žena i djece od nasilja i ono što je najbolje za dijete te da spomenuto ima prednost pred drugim kriterijima. Također, naglašava se da je najbolja alternativa dodjela isključivog skrbništva nenasilnom partneru, najčešće majci, kojom se sprječava daljnje nasilje i sekundarna viktimizacija žrtava. Ova Rezolucija je važna i jer naglašava mnoge druge važne činjenice koje se u praksi ponekad zanemaruju, kao primjerice da pravo svakog djeteta na održavanje kontakta s oba roditelja, koje proizlazi iz članka 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i članka 9. Konvencije o pravima djeteta, može biti ograničeno kako bi se zajamčilo ono što najbolje za dijete i nužno za njegovu sigurnosti.</p> <p>Nadalje, podsjećamo na čl. 48. Istanbulske konvencije koji, kako je razvidno iz Pojašnjavajućeg izvješća uz Konvenciju, zabranjuje bilo kakve obvezne alternativne postupke rješavanja sporova (uključujući one vezano uz obiteljske odnose). S obzirom da je postupak obveznog savjetovanja s ciljem postizanja plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi upravo to (obvezna alternativa sudskom načinu rješavanja spora o roditeljskoj skrbi), on je suprotan Istanbulskoj konvenciji. Pojašnjavajuće izvješće jasno prepoznaje ono što Republika Hrvatska još nije prepoznala, a to je da žrtve nasilja ne mogu nikada ući u alternativne načine</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>rješavanja sporova na jednakoj razini kao počinitelj, jer je u prirodi nasilja obuhvaćenog Konvencijom da žrtve gotovo uvijek imaju odječaj srama, nemoći i ranjivosti, a počinitelj osječaj moći dominaciji. Stoga je, kako se ističe, u svrhu omogućavanja žrtvama da potraže pravdu, dužnost države da žrtvi pruži pristup sudskim postupcima kojima predsjedava neovisan sudac i koji se provodi na temelju zakona.</p> <p>Slijedom svega navedenog, smatramo potpuno jasnim da sudjelovanje žrtava nasilja u obveznom savjetovanju ne smije biti obvezno (odnosno da žrtve nasilja ne smije biti prisiljene pregovarat i s nasilnikom te da im ustavno pravo na pristup sudu ne smije biti ograničeno obvezom prolaska kroz obvezno savjetovanje, čije je postojanje suprotno i čl. 48. Istanbulske konvencije).</p> <p>Da sumiramo, smatramo nužnim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u slučajevima u kojima postoji sumnja na nasilje u obitelji ukinuti obveznost savjetovanja koje prethodi razvodu braka/postupcima vezanim uz ostvarivanje roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom. - ukoliko bi zakonodavac odlučio zadržati savjetovanje u navedenim slučajevima (slučajevima nasilja) na načelu dobrovoljnosti, bilo bi bilo potrebno voditi računa o (vrlo zahtjevnom!) procesu utvrđivanja stvarne dobrovoljnosti za sudjelovanje u ovakvom postupku uslijed ranije spomenutih poremećenih i neravnopravnih odnosa moći prisutnih u nasilnim odnosima. Ako i kada bi se u slučajevima nasilja u obitelji savjetovanje (kao dobrovoljno) provodilo, bilo bi potrebno jasnije propisati koji dio sadržaja savjetovanja je primjenjiv na slučajeva nasilja u obitelji, a koji nije, vodeći računa o već više puta spomenutom narušenom odnosu moći i ranjivosti žrtve. Stoga bi bilo nužno propisati posebnu/drugačiju proceduru postizanja plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi u takvim slučajevima, kroz koju bi se osiguralo da dostojanstvo i prava žrtve i njene djece budu zaštićena, Zavod bi morao preuzeti aktivniju ulogu njihovog zaštitnika (a ne samo ulogu neutralnog posrednika). 		
47	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA,	Odredbom čl. 26. Prijedloga Zakona interveniralo se u članak 332. OBZ-a na način da se izričito propisuje da se obiteljska medijacija neće provoditi u	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Postupak obiteljske medijacije se mora temeljiti na dobrovoljnosti, spremnosti na suradnju sudionika i namjeri

		Članak 26.	slučajevima postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju. U slučajevima visoko-konfliktnih razvoda i obiteljskih odnosa, tvrdnje o postojanju nasilja su učestale, pa se tako ovako koncipiranom odredbom u brojnim slučajevima stranke koje bi naknadno za to iskazale spremnost onemogućuje u pristupu usluzi obiteljske medijacije kao poželjnog načina rješavanja obiteljskih sporova.		da se postigne sporazum, uz istovremeno osiguranje preduvjeta za sigurno i ravnopravno sudjelovanje, što kod same tvrdnje o postojanju obiteljskog nasilja nije ostvareno i ukazuje da nije moguće ravnopravno sudjelovanje sudionika te dovodi u pitanje njihovu sigurnost, zaštitu i prava. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu žrtava obiteljskog nasilja.
48	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 26.	Podsjećam Hrvatsku Odvjetničku Komoru da za odluke o medijaciji nije potrebna pravomoćna odluka o postojanju nasilja, uopće obvezna medijacija kao takva nije preporuka međunarodnih tijela pogotovo ne u slučajevima gdje postoji sumnja na nasilje kao dostatan razlog zabrane obvezne medijacije. Ovaj je članak novog nacрта u skladu sa člankom 48. Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Članak 48. – zabrana obveznih alternativnih postupaka rješavanja sporova ili kažnjavanje 1. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi zabranile obvezne alternativne postupke rješavanja sporova, uključujući medijaciju i mirenje, u vezi sa svim oblicima nasilja obuhvaćenih područjem primjene ove Konvencije.)	Primljeno na znanje.	Zahvaljujemo na komentaru.
49	HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 26.	Hrvatska odvjetnička komora je mišljenja da u ovom i drugim člancima (npr. članku 416. stavku 1.), u kojima se spominje obiteljsko nasilje, umjesto „tvrdnja o obiteljskom nasilju“ treba stajati „pravomoćna odluka o postojanju obiteljskog nasilja“. U protivnom dolazi do zlorabe prave od strane zainteresiranih subjekata, a nadležna tijela podliježu različitim kriterijima o tome je li nasilje počinjeno ili nije, što konačno dovodi do nejednakosti pred zakonom koju Ustav RH zabranjuje.	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. Prijedlog se ne prihvaća. U slučaju obiteljskog nasilja neophodno je osigurati odgovarajuću razinu zaštite svakoj osobi i to i prije pravomoćne sudske presude, a uzimajući u obzir da se, protekom vremena do okončanja sudskog postupka i donošenja presude, potencijalno može ugroziti osoba koja je prijavila nasilje u obitelji. Iz toga razloga se i u odnosu na obiteljsku medijaciju mora osigurati odgovarajuća razina zaštite i sigurnosti, pa tako i u slučaju tvrdnje o obiteljskom nasilju, a ne samo ukoliko je nasilje utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom ili prepušteno procjeni, a sve kako bi se otklonili rizici ugroženosti. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu žrtava obiteljskog nasilja, osobito djece, te se moraju uzeti u obzir sve okolnosti koje su od utjecaja

					na donošenje odluke u odnosu na interes djeteta.
50	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 31.	<p>S obzirom na komentar Pravobraniteljice za djecu RH, smatram nužnim upozoriti da se u slučajevima nasilja medijacija ne smatra poželjnim načinom rješavanja sporova, štoviše ohrabruje se zabrana ovakvih alternativnih postupaka (čl48. 1. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi zabranile obvezne alternativne postupke rješavanja sporova, uključujući medijaciju i mirenje, u vezi sa svim oblicima nasilja obuhvaćenih područjem primjene ove Konvencije.).</p> <p>Brisanje riječi "spremnost na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji" osigurava zaštitu žrtava nasilja od negativne procjene zbog nespremnosti na alternativni postupak.</p> <p>U odnosu na komentar Pravobraniteljice za djecu, važno je napomenuti i da pojam visoko-konfliktno treba odbaciti jer nema nedvosmisleno značenje, nema jasno definirano značenje niti znanstvenu utemeljenost, a izrazito je neprimjeren u slučajevima nasilja iako se koristi i kod slučajeva nasilja (nasilje nije konflikt). Pod pojam se može podvesti bilo što, odnos, razvod, roditeljska praksa, često se koristi u sustavu obiteljskog prava, a pitanje je koliko postoji konsenzus o samom pojmu.</p> <p>Pojam se različito tumači u različitim sektorima, a čak i unutar istog sektora postoji različito razumijevanje pojma.</p> <p>Zbog dvosmislenosti pojma događaju se intervencije koje su u najboljem slučaju neefikasne, u najgorem traumatizirajuće za žrtve nasilja. Neutemeljeno svrstavanje slučajeva nasilja u intimnim partnerskim odnosima pod pojmove poput visoko-konfliktnog često prikriva rodnu uvjetovanost nasilja nad ženama u intimnim partnerskim odnosima i asimetriju moći na kojoj se temelji nasilje u takvim odnosima, predstavljajući nasilje kao simetrično i obostrano.</p> <p>Takvim pristupom povećava se nepovjerenje prema ženama žrtvama intimnog partnerskog nasilja ili majkama koje prijavljuju seksualno zlostavljanje djeteta od strane oca, žene se smatra lažljivicama i manipulatoricama u puno većem postotku nego empirijska istraživanja pokazuju da žene lažu o nasilju koje su preživjele one ili njihova djeca. Kada se slučajevi pogrešno klasificiraju, kao primjerice visoko-konfliktni u slučajevima nasilja, to može dovesti do beskorisnih pa i potencijalno retraumatizirajućih</p>	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na komentaru.

			<p>intervencija poput medijacije, savjetovanja i ostalih alternativnih postupaka rješavanja sporova, može dovesti do pogrešnih odluka o ostvarivanju osobnih kontakata djeteta i počinitelja nasilja, čime se ugrožava sigurnost djeteta bilo da je nasilje vršeno nad drugim roditeljem ili djetetom. Ovakve intervencije ne pomažu ni počiniteljima nasilja jer im ne pomažu preuzeti odgovornost za počinjeno nasilje kao preduvjet uspješne rehabilitacije. Umjesto da etiketiraju ljude korištenjem loše definiranih, amorfni pojmova, stručnjaci moraju identificirati kontekst, opseg i učinke proživljenog iskustva ljudi kako bi odredili najučinkovitije odgovore.</p>		
51	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 31.	<p>Odredbu članka 416. OBZ-a prethodno je razmatrao Ustavni sud, koji nije našao potrebnim u tu odredbu intervenirati. S obzirom na dopunu stavka 1. koja se predlaže člankom 31. Prijedloga Zakona, prema kojoj će sud, prije donošenja odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem, između ostaloga, uzeti u obzir i postojanje nasilja u obitelji, imamo potrebu ukazati na moguće različito tumačenje i primjenu predložene odredbe vezane uz postojanje obiteljskog nasilja. U slučajevima visokokonfliktnog roditeljstva prijave nasilja su česte, baš kao i slučajevi manipulativnog postupanja roditelja. Kako bi se ono spriječilo predložimo na drugačiji način stipulirati odredbu.</p> <p>Nadalje, uzimajući u obzir pozitivne aspekte sporazumnog načina ostvarivanja roditeljske skrbi i dogovaranja roditelja o pitanjima koja se tiču zajedničkog djeteta, ne vidimo razlog za brisanje odredbe prema kojoj bi sud u postupku posebno cijenio i spremnost roditelja na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji. Činjenica jest da se Prijedlogom Zakona napušta obveza sudjelovanja bračnih drugova na prvom sastanku obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka, međutim ne vidimo razlog zašto se načelno njihova spremnost na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji ne bi i dalje vrednovala pozitivno, s obzirom da se radi o poželjnom načinu rješavanja roditeljskih sporova. Kako odredba čl. 416. st. 1. predviđa da će sud po potrebi zatražiti mišljenje ovlaštenog sudske vještaka, skrećemo pozornost na zapažanja ovog</p>	Primljeno na znanje.	<p>Zahvaljujemo na komentaru. Predložena izmjena članka 416. stavka 1., dodavanjem točke 4.: "4. uzeti u obzir postojanje nasilja u obitelji." je usklađena sa Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, kojom je određeno da će stranke Konvencije poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da se, pri određivanju skrbi o djeci i prava na viđanje djece, uzmu u obzir pojave nasilja obuhvaćene područjem primjene Konvencije. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da ostvarivanje bilo kojeg prava na viđanje djece ili skrbi o djeci ne ugrožava prava i sigurnost žrtve ili djece. Prilikom donošenja odluke, sud je mjerodavno tijelo da cijeni propisano, sukladno svojim ovlastima i okolnostima konkretnoga slučaja.</p> <p>U odnosu na upit i postavljenu dvojbu o svrsi prijedloga za brisanje riječi "ili spremnost na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji", u članku 416. stavku 2. Obiteljskog zakona, ukazuje se da je, uzimajući u obzir prijedlog izmjene članka 332. stavka 1. Obiteljskog zakona, da se obiteljska medijacija ne provodi u slučajevima postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju, neophodno, u svrhu usklađivanja odredbi Obiteljskog zakona, izmijeniti članak 416. stavak 2. Obiteljskog zakona, na način kako je predloženo. Isključivanjem obiteljske medijacije u slučajevima postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju, sud niti ne može cijeniti spremnost na</p>

			<p>Ureda utemeljenog na praćenju pojedinačnih slučajeva, o tome da pojedini roditelji samostalno i na vlastiti trošak naručuju vještačenja djece bez naloga suda i bez znanja drugog roditelja i CZSS-a (HZSR), nekada i od osoba koje su ovlaštene sudski vještaci. Uočivši ovu štetnu praksu, još tijekom 2017. reagirali smo prema Ministarstvu pravosuđa i Hrvatskom društvu sudskih vještaka i procjenitelja te preporučili da u okviru svoje nadležnosti razmotre mogućnost posebnog reguliranja načina provođenja psihološko/psihijatrijskog vještačenja od strane sudskih vještaka u postupcima u kojima se donose odluke o roditeljskoj skrbi, tako da provođenje vještačenja bude vezano isključivo uz zahtjev/nalog suda. Saznanja smo da je naša preporuka bila prosljeđena ondašnjem stručnome nositelju izrade propisa u području obiteljskog zakonodavstva, a kojim se uređuju odnosi roditelja i djece pa podsjećamo i ovoga puta da je ovoj materiji nužno pridati posebnu pozornost.</p>		<p>sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji, odnosno isto ne smije biti od utjecaja na donošenja odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem, kako se ne bi isključivalo i diskriminiralo osobe koje zbog zakonski opravdanoga razloga ne sudjeluju u obiteljskoj medijaciji.</p> <p>Glavna svrha postupka obiteljske medijacije je postizanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih sporazuma u vezi s djetetom i u istom postupku stranke nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa, te se postupak mora temeljiti na dobrovoljnosti, spremnosti na suradnju sudionika i namjeri da se postigne sporazum, uz istovremeno osiguranje preduvjeta za sigurno i ravnopravno sudjelovanje, što kod samoga postojanja tvrdnje o obiteljskom nasilju nije ostvareno i ukazuje da nije moguće ravnopravno sudjelovanje sudionika te dovodi u pitanje njihovu sigurnost, zaštitu i prava. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu žrtava obiteljskog nasilja, a osobito djece.</p>
52	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 31.	<p>Podsjećam Hrvatsku Odvjetničku Komoru da za odluke o medijaciji nije potrebna pravomoćna odluka o postojanju nasilja, uopće obvezna medijacija kao takva nije preporuka međunarodnih tijela pogotovo ne u slučajevima gdje postoji sumnja na nasilje kao dostatan razlog zabrane obvezne medijacije. Ovaj je članak novog nacрта u skladu sa člankom 48. Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Članak 48. – zabrana obveznih alternativnih postupaka rješavanja sporova ili kažnjavanje</p> <p>1. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi zabranile obvezne alternativne postupke rješavanja sporova, uključujući medijaciju i mirenje, u vezi sa svim oblicima nasilja obuhvaćenih područjem primjene ove Konvencije.)</p>	Primljeno na znanje	Zahvaljujemo na komentaru.
53	HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA, Članak 31.	<p>Hrvatska odvjetnička komora predlaže da, radi poštivanja načela pravne sigurnosti i načela presumpcije nevinosti, predložena odredba članka 416. stavka 1. točke 4. glasi: "uzeti u obzir pravomoćnom odlukom utvrđeno postojanje nasilja u</p>	Ne prihvaća se.	Zahvaljujemo na komentaru. U postupcima u kojima se rješavaju obiteljski sporovi prvenstveno je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu djeteta. Iz toga razloga se mora osigurati odgovarajuća razina sigurnosti, pa tako i u

			obitelji”.		odnosu na postojanje obiteljskog nasilja, a ne samo ukoliko je nasilje utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom, a sve kako bi se otklonili rizici ugroženosti prava i sigurnosti djeteta. Isto je u skladu sa Konvencijom Vijeća Europeo sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koja ne uvjetuje postojanje pravomoćne sudske odluke već propisuje da je država dužna poduzeti, između ostalog, potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da se, pri određivanju skrbi o djeci i prava na viđanje djece, uzmu u obzir pojave nasilja obuhvaćene područjem primjene Konvencije. Isto tako, države članice će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da ostvarivanje bilo kojeg prava na viđanje djece ili skrbi o djeci ne ugrožava prava i sigurnost žrtve ili djece. Radi se o zaštiti interesa djeteta te smatramo da se predloženom izmjenom jača zaštita prava i interesa djeteta u slučaju obiteljskog nasilja.
--	--	--	------------	--	--